

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

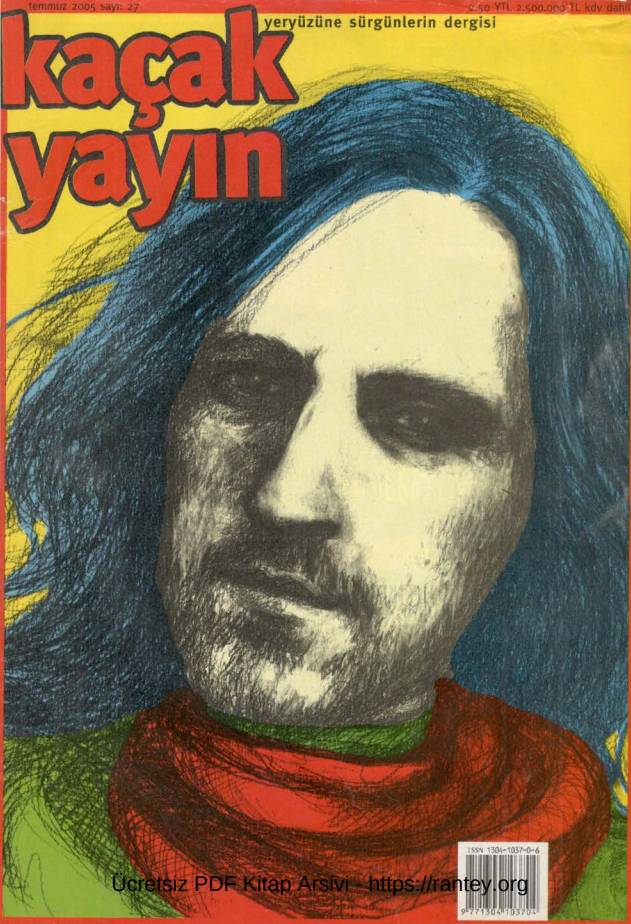
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

temmuz 2005 sayı: 27

veryüzüne sürgünlerin dergisi

kaçak yayın

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

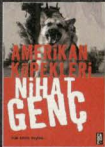

DEUTSCHLAND 3,40 - ÖSTERREICH 3,50 EUR - SCHWEIZ 6,50 CHF - NEDERLAND 3,50 - BELGIQUE 3,50 - FRANCE 3,50 - GB 2,70 - KKTC 2,750.000 TL

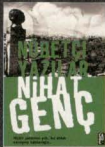
Nihat Genç

Bütün Kitaplarıyla Cadde'de

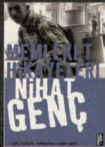
Dün Korkusu

Modern Çağın Canileri

Bu Çağın Soylusu

Köpekleşmenin
Tarihi

Ofli Hoca

İhtiyar Kemancı

Soğuk Sabun

Soğuk Sabun

Kompile Hikâyeler

CADDE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Firuzaga Mah. Delfterdar Yokuşu No: 47 Cihangir / İstanbul
Tel: (0212) 292 94 50/51-292 44 89-292 44 92 Faks: (0212) 292 44 91

KAKAK

Sayı 27
Temmuz 2005

Aylık yerel
sürekli yayındır

Sahibi

LM Basın Yayın
Ltd. Şti. adına
Tuncay Akgün

Yayın Yönetmeni

Tuncay Akgün

Yayın Danışmanı

Adnan Özer

Editör

Aslan Özdemir
aslanozdemir@ileman.com.tr

Sorumlu

Yazışları Müdürü
Ayhan Erdoğan

Grafik Tasarım

Tanzer Ercanpolat

Fotoğraflar

Sinan Göksel

Dizgi

Nurgül Sedef Kıran

Düzeltili

Hüseyin Kıran

Müesseses Müdürü

Ali Yavuz

Satış Müdürü

Cengiz Kocalı

Baskı Sorumlusu

Ali Polat

Abone-Reklam

Seying Selvi

0212 - 292 94 50/119

E-Mail

kakak@ileman.com.tr

Telefon

0212 - 292 94 50

292 94 51 (4 Hat)

Fax

0212 - 292 44 91

Adres

Finuzağa Mahallesi

Değerdar Yokuşu No: 47

Beyoğlu / İstanbul

Baskı

LeMan Matbaası

Telefon

0212 - 858 00 93 (Pbx)

Dağıtım

BBD Merkez

Görüşmek üzere Ordu, Fatsa, Ünye,
görüşmek üzere ey sevgili bünye!

26

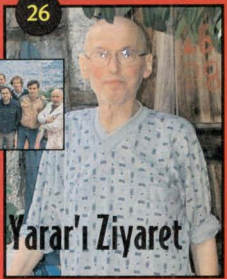
7

Paulo
Coelho

Görünen ve Görünmeyen
seyler üzerine...

Azer Yazar'ı Ziyaret

Cezmi Ersöz
NEREDEYSE SABAH
OLACAK

6

Oktay Taftalı

Yağız Türklerin Dönüşü

26

Kaçak Fantastik

48

Birick Cüce:

8

Vüsat O. Bener

Murat Batmankaya

KAYBEDENİN KOZASI VE Serdar Paktin
KELEBEĞİN ÖMRÜ ÜZERİNE

Eflatun Nuri

14

FOTO-ROMAN "Herkes Yalnızdır Beyim"

18

Üçüncü Parmak Kapı Nerde?

62

Elif Türker

28

An'lar

Metin Kaçan

Özlem Kumrular

İspanyol Altın Çağı

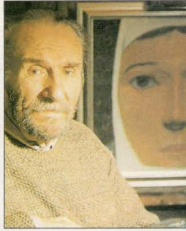
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Edebiyatı ve Deniz

Taşların Üstünde
Suskun İntiharlar

44

Türk resmi büyük ustasını kaybetti

"BÜYÜK RESSAM" 90 YAŞINDA, BİZE 6 BİN KESİM BIRAKARAK CEKİP GİTTİ...

Türk resminin büyük ustası Nuri İyem, 90 yaşında hayatını kaybetti. İyem, hayattayken resimleri en yüksek fiyatla alıcı bulan Türk ressamıydı. Özellikle 'Anadolu Kadını'nı anlatan portreleriyle ve toplumsal gerçekliği ile tanınan Nuri İyem, 72 yıllık sanat hayatı boyunca 6 bine yakın resme imza attı. İyem, özellikle hüznü Anadolu kadını resimleriyle tanınıyordu.

2 Temmuz'u unutma!

12 yıl önce gericilerin Sivas'ta Madımak otelini ateşe vermesi sonucu 37 sanatçımız yanarak can verdi. 2 Temmuz 1993 Ulusal tarihimize kara bir gün olarak geçti. 2 Temmuz'daki katliamı, vahşeti, rezaleti nesilden nesile aktarmalı ve bu utancı unutturmamalı. 2 Temmuz tarihi, bu ülkede insanların düşüncelerinden dolayı yargılanmadığı, ateşlere atılmadığı bir gün olarak belleklerde yer edinmeli. Bu gün 'Düşünce Özgürlüğü Günü' olarak ilan edilmeli. Hali hazırda böyle bir gün varsa da 2 Temmuz olarak değiştirilmeli...

Yaşar Kemal ve Aziz Nesin'e yasak

Mudanya'da ilköğretim Okulu öğrencilerinin düzenlediği yıl sonu etkinliklerinde Yaşar Kemal'in "Teneke" isimli kitabından uyarlanan oyunun metnindeki bazı cümleler "sakıncalı" gerekçesiyle sansürlendi. "Sakıncalı" cümleler şunlardır:

menler tarafından kurulan bir komisyonca çıkartıldı.

Öte yandan Bitlis'in Güroymak ilçesinde de bir tiyatro topluluğunun sahnelemek istediği yazar

Aziz Nesin'in "Bizim Memlekette Eşek Yok Mu?" oyununa izin veril-

Bush ve Blair İstanbul'da 'yargılandı'.

Irak Dünya Mahkemesi 23-27 Haziran tarihlerinde İstanbul'da yapıldı. Dünya kamu oyunun da yoğun ilgi gösterdiği mahkeme "ABD Başkanı George W. Bush ve İngiltere Başbakanı Tony Blair olmak üzere sorumlular hakkında kapsamlı soruşturma yapılması gerektiği belirtildi. Jüri ayrıca, Irak Savaşı'nın "dünyanın en haksız, ahlaksız ve korkakça savaşı" olduğuna karar verdi.

SAYIN DERYA SAYIN

derya-sayin@mynet.com

Rahatsız oturma galabı

Birgün eve bir telefon geldi bu. tün hayatım değişti...
Gabalı 9:00 sularıydı...Telefonun ucun daki ses adının Orhan soyadının da...
muk olduğunu söylüyordu...

uyku serseriliği bir taraftan,ilettilme ihtimali karşısında sesime denge li bir ton verip arayan Orhan Pamuk sa onu izlememek, diğer bir arkadaş tarafından ilettiliyorsam ona bir kez vermemek gabaları bir taraftan konuşmamız (benim tarafım dan) kem-rüm , gag -guk şeklinde sürüyordu... Ama dengeyi ve birinin oyununu ortaya çıkarabilme beklenti si havasındaydım...
Neredeyse bir ara " NİBER LANKEMAL" diyecektim - ki bizim Kemal Kenan süper, insan sesi taklidi yapar- şıstım...

Telefonun ucundaki seslen, daha doğrusu sessizlikten bir bomba nın füyuslarının çekilmiş oldu gunlu hissettim...Ve bomba pat ladı:RAHATSIZ ETTİM GALİBA?..
O anda hergeyi bırakıp (telle centlerin oyununu ortaya çıkarma cabalarımla)"yo yo yo" hayır hayır hayır diyebilirdim...

ve ekledim: Beni bir on dakika sonra arayabilir misiniz?.. Tam on dakika sonra telefon geldi, telefonu açtığımda telefon daki sesin kuzkuzsuz ve şüphesiz, tartışma sız ve ön araştırmasız Orhan Pamuk olduğ u nu anladım...Ve o an derin bir coşuktayım hissettim...Kari katküllerimde ağalarca sevgimi - saygımı belirttiğim, kitaplarıya beni (İstanbul'un birçok semtlerinde, birçok kötü bekar evlerinde, kuzeye, doğru, güneye doğ ru, batıya doğruya doğru - ama hep yata rak, eğlendiren, düşündürten, hüzünlendiren bedirgin eden ve büyük bir edebiyat sevgisi taşıyan) veldi peymus yazarımız Orhan Pamuk'tan başkası değildi...

Benden Öteki Renkler Kitabında kullanmak için kendisi ile ilgili gördüğüm bir fotoğraf için istiyordum."Ne demek abi yaa..." diyemedim tabi. "Tabi tabi" dedim... "O zaman" dedi, "sice birini göndereceğim karikatürü kitabımda kullanma ma izin verdiğinizde dair bir belgeye imza atacaksınız..." "Yok abi ne gerek var" demedim tabi...Hoşuma bile gitti, "olur" dedim...

"Ama bana birini göndermenize gerek yok ben birazdan yayınevime gidip imzami atarım" dedim... Böyle de yaptım...

Benimle birgün tanışmayı ve onu sevmeye devam etmemi istediğini gülümseyerek ve dostça söyledim (ve imzalı kitap geldi)

Geçtiğimiz günlerde gazeteler Orhan Pamuk'un Alman Kitapçılar Birliğinin Barış Ödülünü kazanan diğün yazıyordu...Biraz ürkek biraz kırık biraz da küsmüş bir şekilde "Sonki" oğlumuzu iyi yetenekli, başarılı ama şu pata vatsızlığı - kült ve emenilerin katledilmesi meselesi - yapma - saydı keşke " havasındaydılar. Bu senis ötekli toplumsal ilişk i ler i küşük ötekli bir mahalleli ilişk i lerine indirgeyebiliriz pekalâ...

Mahallenin uluwa çiçi amcası Hakkı Bey Amca Radikal daki köşesinde mahallenin yaramaz çocuğu Orhan'ın kulağını dükkâ bile biraz... Bizi ece-

bilere işiyoğlamış, bizim sırlarımızı fas etmiş. Bizim böyle bir sırcımız mı vardı Hakkı Bey?.. Ortaokulda, lisede, üniversitede hep başkaları ile ortak olma, sizin yayımladığınız an siklopedilerde bu insanlık aramının nasıl geçtiğini (daha doğrusu nasıl geçtinirdiği ni) merak etmiyor değil doğrusu Hakkı Bey. Bitirirken, 2 Temmuz 1993 yılında Sivas'ta Madimak Oteline katledilen oluz yedi insan ımızı ve Aziz Nesin'i anıyor ve Nesin'in ölümü ile ilgili bir yazısı için Kalem i O.P'ya uzatıyorduz

"Haber, Aziz Nesin'in öldüğünü bakkala dalgın dalgın gazete ye baktıktan öğrendim... Oysa iki saat önce aynı gazete yi evde okumuştum, ama haber yoktu. Alışverişim yaptım elimde plastik torba lar yazıhaneye girdim. Plastik torbaları koltuğa getirdim mutfaka, koymalıydım, cepçimleri boşaltmalı, saatimi çıkarmalıydım, faks makinesine bakmalıydım, ama erada beklemiyordum. Ağlayama başladım..."

YAZARIN "ÖTEKİ RENKLER" KİTAPINDAN

YAĞIZ TÜRKLERİN DÖNÜŞÜ

Siyasi ve ekonomik bunalım dönemleri, her toplumda safların netleşmesi, ak ve kara koyunların seçilbilmesi için bir fırsattır. Dost düşman kara günde belli olur derler. Hayat böyle, biz ne yapalım.

ABD'nin Irak'a saldırmasıyla başlayan süreçte, AB üyeliğinden, özelleştirmeye, Ermeni meselesinden, ılımlı İslam tezgahlarına kadar, bir anda yoğunlaşan konular, ülkemiz açısından, içerde ve dışarda safların daha da netleşmesine vesile oldu. Bu bir yanıla üzücüdür belki, ama aslında iyidir. Kimin ne kadar haklı olduğunu, haklıktan kaynaklanan gücün karşı konulamazlığını yaşayıp, göremek idrâketmek, az bulundur bir fırsat

Böylesi sıkıntılı bir süreç yaşanmıyordu, biz hâlâ birtakım beyaz Türkler'in, holding yazarlarının, esasen hayatında hiçbir zaman solcu olmaması, bazı eski "solcu" sivil toplum kahramanlarının sandığımdan dahagüçlü oldukları kanısını sürdürüyor olabiliydik.

Durmaksızın statüko yıkan, tabu deviren bu muhterem zevat, anılan süreçte ilk önce savaşçırlarına dikkat çekmişti. "Adam olmak" kimliğini, etnik kimliğe dönüştüren dahiyane fikirler, sivil toplumculuk, sözde liberal ve özgürlükçü söylemler falan derken iş geldi, Ermeni meselesini, Batılıların tezleri doğrultusunda "bilimsel" olarak temellendirmeye dayandı...

Bu seçkin zevatın çoğunluğu, memleketin tanınmış ailelerine mensup, kolejlerde okumuş, hayatta geçim sıkıntısı çekmemiş, bilimi, sanatı, siyaseti, vs. beşikten itibaren sadece kendilerine ait sayan kişilerden oluşuyor. Kendini bilime, sanata, medyaya, hakim saymanın verdiği pervasız güç sayesinde yıllarca, "köpeksiz köyde, değneksiz dolaşmanın" konforu, bir tür körlüğe yol açıyor. Batılılara buna "meslek körlüğü" diyorlar.

İnsanın, kendisine her daim güç vehmetmesi, kendi karşısında serpilip ve giderek güçlenen öteki unsurları algılamasını zorlaştırıyor.

Oysa Türkiye'de 78'lerden, 80'lerden beri, kendimi de içinde saydığım bir kuşak, bambaşka hayat deneyimlerinden, bambaşka öfke ve hoşkaldan aldığı cüretle, bu zevatın saltanatını alaşağı edecek bir seviyeye gelmiş bulunuyor.

Her türlü "sükut suikastı"na, her türlü görmezden gelme çabasına rağmen, artık bu kuşağın mevcudiyetini dikkatealmaksızın, yurdum fikir hayatına gelişigüzel yön vermek mümkün değil.

Herkesin şunu anlaması gerekiyor: artık Hegel'in deyimiyle zamanın ruhu (Geist der Zeit) değişmiştir. Bundan yirmi beş sene önce, şehrin sokaklarında birer piyon; ilahlara birer kurban olarak dolaşan yağız, kara kuru, el örgüsü atkılı, kırıl paltolu çocuklar, elliliyaşlara merdiven dayadıkları şu sıralar, yazıp çizdikleriyle memleketin ruhunu belirleme sürecine girmişlerdir.

Peki bu nasıl oluyor? Her fırsatta vurgulamaya çalışıyorum: Bir toplumun ruhu- nu, o toplumun şöretleri, medyatık unsurları değil, itibarlı ve nitelikli insanların belirler. Bu insanların her toplumda, sahnenin hayli gerisinde duran, doğru zamanda, doğru bir fikri siyasi, sanatsal veya edebi biçimlerde, küçük bir taş gibi toplum havuzuna atıp, suda yayılan halkaları ve- karla seyreden kişilerdir.

Bu küçük taşlar, küçük dergilerde yazılan yazılardan, demir çank demir asa Anadolu kitapçılarında yapılan söyleşilere, taşra üniversitelerinin kori-

dorlarına konu olan tartışmalara, internet sitelerine, mezuniyet tezlerinde yapılan atıflara kadar uzanıyor

Holding medyası çoğunlukla bu kişilere kapalıdır, bilim ve sanat dünyasından sonuna kadar vardırılar, ama AB'den hastahanelerinde ameliyet yapmadıkları, New York'da resim sergilemedikleri için isimleri anılmaz. Çoğunluğu orta halli ve yoksul ailelerden gelirler, o nedenle kolej sıralarından itibaren nüfuzlu arkadaşlar edinme alışkanlığına sahip değildirler. Ve en önemlisi: Türkiye'nin karanlık yıllarında çıktıkları acılardan, derin bir bilgelik süzmeyi başarmışlardır.

Özetlediğim bu nitelikler onlara, herhangi bir işin kolayına kaçmadan, torpil ve yardım almadan, sabır ve azimle üstesinden gelme yeteneğini kazandırmıştır. Bu süreç onları daha yağız ve daha yavuz kıldı.

Ülke eliti rolü oynamaktan başka hiç bir mesleği olmayan beyaz zevat, uzun yıllardan beri, ithal malı bir bilginin gücüne sahip olduğu sanısıyla, meslek körlüğü geçiriyor. Artık söylem ve içerikte demode olduklarını, insan hakları, vs. yaslandıkları fabrikasyon kavramların deşifre olduğunu, devirlerinin bittiğini algılamıyorlar. Torpilce şampiyon olduğu gün sporu bırakmayanların hüznünü izliyoruz.

Diyeelim ki, Ermeni konferansına başkalan da karşıydı, ama sadece yağızlardan bir yağız; sadece Nihat Genç çıkıp alayını dut gibi sikeledi işte. Kalabalığa gerek yok, bizden sadece biri olsun yeter.

Anlamıyorsunuz değil mi? Gözlerden ırak olduğumuz için, yıllarımızı avare geçirdik sanıyorsunuz. Sizin okuduğunuz kolejer ter- sinden düzünden delip geçtik, farkında değilsiniz. Bildiğiniz yabancı dilleri etimolojisiyle katlayıp, arka cebimize koyduk, haberi- niz yok. Bütün kamu üniversitelerinde, kürsülerde biz vanz, size Holdinglerin, Soros'un üniversitesi kaldı. Yazmayı kendi kendimize öğrendik, şiir ve edebiyat zaten yıllardır bizden soruluyor. Size "best seller" kaldı, holding edebiyatı kaldı. Fransız sosyolojisini, Alman felsefesini de biliyoruz, İngiliz şiirini de. Sizden farklı olarak, Keçua'yı, Negritute'yı, Arap ve Fars'ı da.

Siyasete girdiğimizde yazmış, bu günün Manisalı çocuklarına eşti. Siz sinema kuluplerinde entellik yaparken, sokakla- rın acısını biz çektik. Ama Marks'la yetinmedik, libe- ral ilham kaynaklarınıza da biliyoruz, Popper'leri, Friedmann'ları tokat içinde bıraklık. Siz Avrupa'yı turist olarak gezdiniz, turist ne kadar algı- larsa, o kadar algılıyorsunuz. Biz Avrupa'yı mülteci olarak yaşadık. Lağımına kadar tanı- dık bu medeniyeti

Turist olarak gezdiğiniz Avrupa'da, kay- mağını yediğiniz Türkiye'yi şikayet etme- yi hukukun üstünlüğü biliniz. Ama biz soğuk mülteci yurtlarında bile, vatan aleyhine tek kelime etmedik, aile sırla- rımızı eleläeme açmadık. Velhasıl düne kadar biz yoktunuz an'da, anlaşılan art- tık yaz. Hükümet yok sizin.

şimdi sizin iş geçti zaman
şimdi size sis, size duman

* "Yağız Türkler"
tanımını kadim
dost Adnan
Özer'in izniyle
kullanıyorum.

Görünen ve görünmeyen şeyler üzerine

Bir gün heykeltıraş Michelangelo'ya bu muhteşem eserleri nasıl yarattığını sordular.

"Çok basit" diye cevap verdi Michelangelo. "Bir mermer kütlesine baktığımda, heykeli onun içinde görüyorum. O zaman tek yapmam gereken heykeli dışındaki fazlalıkları yontmak oluyor."

Aslında hayat, sıradan görüntülerin ötesindekini görebilme sanatıdır. Bir sanat eseri olarak varlığımız da genellikle yıllar içinde korku, suçluluk ve kararsızlıklarla kaplanır. Eğer üzerimizi örten bu fazlalıkları basitçe kaldırılabilsaydık, yapabileceklerimiz konusunda şüphelerimizi yok edebilsaydık, hayatta asıl yapmak istediklerimizi gerçekleştirebilecek kapasiteye sahip olabilirdik.

İşte gerçekte neler olduğunu daha net görebilme sanatı üzerine bir kaç hikâye.

Görmeden inanmak

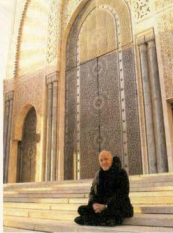
Bir imparator haham Yeoschoua ben Hanania'ya şöyle dedi: "Tanrınızı görebilmeyi çok isterdim."

"Bu imkânsız" dedi haham.

"İmkânsız mı? O zaman hayatımı nasıl görmediğim birisinin ellerine teslim edebilirim ki?"

"Bana eşinize olan aşkınızı sakladığınız paketi gösterin, ben de onu tartıp size bu sevginin ne kadar büyük olduğunu söyleyeyim."

"Saçmalamayın, kimse birine olan sevgisini bir pakete koyup veremez."

"Güneş, Tanrı'nın evrene yerleştiği eserlerinden sadece biridir ve yine de ona doğrudan bakamazsınız."

Sevgiyi de göremezsiniz, ama yine de bir kadına âşık olabileceğinizi, hayatınızı ona teslim edebileceğinizi bilirsiniz. Bu durumda, görmediğimiz halde inanıp güveneabileceğimiz bazı şeylerin var olduğu açık değil mi?"

Saklı yüz

Nasreddin başış toplamak için zengin bir adamın evine gitti.

Kapıyı bir uşak açtı.

"Molla'ya söyle, Nasreddin geldi ve başkalarına yardım için paraya ihtiyacı olduğunu söylüyor" dedi bilge adam.

Uşak içeri gitti ve bir kaç dakika sonra geri döndü.

"Efendim evde değil."

"O zaman yardıma destek vermediği halde ona bir öğüt vermeme izin ver. Söyle ona, bir dahaki sefere dışarı çıktığında yüzünü pencereye unutmasın, yoksa insanlar bir yalancı olduğunu düşünebilir."

Kendini görmek

"Arkadaşlarınıza baktığınızda kendinizi görmeye çalışın" dedi Japon bilge Okakura Kakuso.

"Ama bu son derece bencil bir davranıştır, değil mi?"

cisi. "Eğer sürekli kendimizi düşünürsek başkalarının bize sunabileceği iyilikleri asla göremeyiz."

"Eğer sadece çevremizdeki iyiliklere bakıyor olsaydık öyle olurdu" diye cevap verdi Kukaso; "Ama gerçek şu ki, başka bir kişiye baktığımızda sadece kusurlarını görmek için bakarız. Kötü yanlarını keşfetmeye çalışırız çünkü ondan daha üstün olmayı isteriz. Bizi kırıldığında onu asla affetmeyiz, çünkü kendimizin de aynı durumda asla affedilmeyeceğine inanırız."

Gerçekleri söylediğimizi iddia ederek sert sözlerle onu yaralarız, ama aslında bunu yaparken kendimize dair gerçekleri saklamaya çalışırız. Çok önemli biriymiş gibi davranırız, böylece kimse ne kadar kırılan olduğumuzu göremez. İşte bu yüzden ne zaman bir arkadaşınızı eleştirseniz bilmelisiniz ki, hedef koltuğunda oturan asıl sizsiniz."

Tehlikeye bakmak

Öğrenci ustasına şöyle dedi:

"Günümün büyük bir bölümünü görmemem gereken şeyleri göreyim, arzulamamam gereken şeyleri arzulararak, yapmamam gereken planları yaparak geçirdim."

Usta öğrencisini kendisiyle birlikte yürümeye davet etti. Yolda ona bir bitkiyi işaret etti ve öğrencisine bunun ne olduğunu bilip bilmediğini sordu.

"Bu bir güzelavratotu. Yaprakları zehirlidir, yerseniz sizi öldürebilir."

"Ama sadece bakmakla seni öldüremez. Aynı şekilde, negatif arzular da hayata geçirmediğin sürece tamamiyle zararsızdır."

Biricik Cüce: Vüsat O. Bener

Ya da Hakkında Bildiğimi Sandığım Birkaç Şey

a.) Hasan Hüseyin Korkmazgil, meşhur şiiri Haziran-da Ölmez Zor'da gürüldü: "demek ki göçtü usta / kaldı yürek sızısı / geride kalanlara"... Usta'dan kasıt, Orhan Kemal'dir muhtemelen. Zaten şiir de onun 'güzel anısı'na yazılmıştır.

Vüsat O. Bener'in ölüm haberi gazete sayfalarına sı-
kışınca aklıma geldi: sahi, yalnız yazıda değil, göçte
de usta!

b.) Kavuşmak gibi bir derdi var mıydı? Sanmam...
Ölüm yokluk mudur? Bilmem... Ancak, kırmadan kim-
seleri, kible etmeden kimseye, çekip gitti, katlanıp
gitti; sadece gitti! Artık külünden mi dersiniz, tercih
sizin; büyük bir ihtiyat ve sabırla kurduğu, kültür ve
tecrübeyle donattığı adayı bırakıp okurun önüne, 'oy-
namıyorum' dedi. Vaktiyle asılan apoletler şimdi nes-
nesiz...

c.) Derler ki, ortaçağda özgün eser vermek rağbet
edilir bir durum değildir; yaratma cesaretine sahip ki-
şi, kendini bir öncekinin tamamlayıcısı olarak görür-
müş çünkü... Belki aynı sakızı çiğnemek taraftarı de-
gillermiş, ne ki sakızı değiştirmeyi de pek düşünmez-
lermiş. Amaç, tek tek filizlenmeler yerine ortalamayı
yükseltmekmiş.

Vüsat O. Bener, bir önceki yazıda yazmıştı ki: "kıska-
suz, kendine özgüydü, özgündü kendi gibi eserleri

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

de... Pekî, bu ortalamayı düşürdüğü anlamına mı gelmeli? İ-h diyesi geliyor insanın. İ-h; çünkü o eserler çığırda dönmüşüstür: Kalitenin çitasına. İ-h; çünkü o eserler cömert davranmış, beslemişti pek çok yazarın.

ç.) Ortaçağ yazarlarının eserlerinde görülen karamsarlığın kömürleşmiş hali midir, yoksa tedirgin karanlıkta soluklanan karakterlerin sureti midir, apansızın çıkiverir yüzeye, okunmaya görsün romanları, tevekkülle... Karaduyguluk mu demeli, melankoli mi? Her ne ise onun elçisi gibi sergilerdi kendini yaratıcı metnin kişileri. Çağın kamburuydular sanki... Muğlak bir yükseklığın cambazları... Çöküşün, çökkünlüğün ya da... Biri (ya da bir şey: anlatı, öykü, roman, şiir, oyun vs.), dürtmeden bazı şeyleri, bağırardan feryat fğan, söylemez mi çok şey, betimleyemez mi karanlığı, karaduyguluğu? Bu bağlamda iyi bir turnusol kâğıdı Bener...

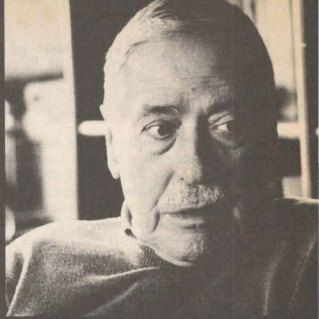
d.) Kitlelerin yazarın değildi elbette. Her okura da hitap etmiyordu muhakkak. Eleştirmenlere göre seçkin okurun yazarıydı. İyi de, bu seçkin okurun ortalamaya okurdan farkı neydi? Özellikle de Türkiye'de? Henüz sektörleşmemiş bir çalışma alanında, böylesi kodlama yapmak mümkün mü?

Bener okurunu, seçkin okur, burjuva okur gibi sıfat tamlamalarıyla kalıplara dökmek, yazarı da belli kalıplar içinde algılamak değil midir?

d.) Acaba Yakup Kadri okumuş muydu Bener? Nur Baba'yı mesela... Bektaşî tekkesine ilgi gösterdiği ve kendi tabiriyle 'mistisizm krizi'ne girdiği dönemde Yakup Kadri, İbrahim Baba'yla tanıştığında; onun bir sözünün fazlasıyla tesiri altında kalır: Uzak bilip çağırma / O sendedir bağırma. Bu mudur acaba, seçkin okurdan bekle-nilen (bunu, manevi içeriginden soyarak söylediğini belirtme gerek yok sanırım); seçkin okura yüklenen ağırlık...

e.) Bener, Karl Jasper'e nazire edercesine 'bilgece yaşam sürme'nin tüm motiflerini dokumuştur sanki: erekler için yokolma! "Bay Muanitt Sahtegi'nin Notları'nın ardından göken kazanmanın ve yitirmenin, karanlığın ve karmaşanın, mutluluk ve sayrılığın deneyimi, eski ben'e bir veda değil midir? Bir inşa, bir unutmaya çabası?.. Ya da: Kimi unutmaya çabası, o şeyi içten benimseme; kimi inşa çabası da, o şeyi yıkmaya değil midir? Bener, anı ve bağlılık temenni eden bir yaşamda, yarattığı tükenişler içinde bir kendini unutan, unuttuğunu bilahare yazarak anımsayan mıdır yoksa?

f.) 'Anı ve bağlılık temenni eden yaşam' dedim de, geldi aklıma: Anılarla derdi var Bener'in (bkz. "Kara Tren", "Mızıkalı Yürüyüş"). Seviyor, tepiyor, öpüyor, öfkeleniyor; ama o anılar orada hep. Bir tür Platon aşkı... Düzeltmek gerekirse: Platon'un "Menon'da ileri sürdüğü teoriyi temize çekme girişimi. Şöyle diyordu galiba Platon, üç aşağı beş yukarı: Bilgi, tecrübeden önce de vardı, hatta bağımsızdı! Bener, bilgiye nesneler mi arıyordu, yoksa derdi ki: "Bilgiye nesne kendiliğinden kuşatılmış gibidir de... Sözün hücdi

Dante'ye selam durarak, bir tür tanışma, tanış olma galiba, bu yaratım sürecinde ve belki de hayatın bizzat içinde vuku bulan...

g.) Sırtımı Jasper'e dayıyorum: "Sözcüklerin özgün anlamı, onların yalnız sözcük olmalarında değil; sözcüklerin karşılıklı olarak aydınlandığı, sınırlandığı, belirlendiği tümce eylemlerindedir." Bir ekonomist gibi yazar Bener. Hatta bir muhasebeci... Onun kadar ke-tum, onun kadar tasarruf ehlidir. Şiire yakın... Ama manzume bile değil. Fazlalıklardan arınmış... Aslında basit imler olarak görülebilecek sözcüklere, özgün bir varlık değeri katar Bener. İster bir sözcüğe indirgensin tümce, ister daha fazlaya; şahane donatılmış anlam alanlarıyla selamlar kendinden öncesi ve sonrasını... Başka bir deyişle, dilin bilgi içeriği, yazar eliyle, yeniden üretilir. Yalının asaleti!..

ğ.) Günümüzde de yüksek sesle söylenir, yazardan okuru eğitime ve ona ahlaki değerler aşılmasını beklemeye nakaratır. Oysa yazar, ne pedagoğ, ne de kâtiptir; ne ki, ürettiği eserlin özgül yaratıcısı da değildir. Biraz yumuşatalım: Olması şart değildir! Eser, postyapısalcı içerikte, bağlamlarından doğmaktadır zira. Yani yazar, metni harekete geçiren, onu tetikleyendir. Böylelikle, yazar artık yüce değil -böyle düşünenler bağışlasın- bir cücedir. Ve bu cücelerin içinde de -başımı eğerek söy-lüyorum- Vüsat O. Bener biriciktir.

Semih GÜMÜŞ

Bu sayıdan itibaren Adnan Özer'in yeni projesi sayfalarımızda hayat bulacak. Eleştirmen, yazar, gazeteci, tarihçi, sosyolog, halk bilimi, velhasıl edebiyatı içinden, yanından yöresinden, tanıtılmasına yeri geldiğinde de çözümlemeler yapılmasına katkıda bulunacak kişilerle sohbet edeceğiz. Bu sohbetlerin iyi bir yolculuk olacağına inanıyoruz. Yelkenlerimiz edebiyatla doluyor, Kaçak yolcunun yüreği kıpır kıpır...

Sizi "Yann" dergisinden bu yana tanıyoruz. Bu dergi nasıl kuruldu, anlatır mısınız?

"Yann" 1980'den sonra biraz görevci bir anlayışla yayımlanmaya başladı. 1980'den sonra bizim kendi çevremizden, politik çevremizden, yakın çevremizden insanların uzaklaşması, birbirinden kopmasından sonra yepyeni bir durum ortaya çıkmıştır. Bu yepyeni durumda ne yapacağımızı kafa dengi arkadaşlarımızla konuştuğumuzda bunun en iyi yolunun bir kültür sanat edebiyat dergisi olacağına karar verdik. Böylece daha önceki deneyimlerimizden de biliyoruz ki dergi sayesinde dağılmış insanları toplayabiliriz. Başkaçok önemli bir işlevi daha olacaktı. 1981 yılında yayımlanmaya başladığında baskıları, hapishanelerin, gözaltılarının çok koyu yaşadığı bir yıl olduğu için, bir moral kaynağıydı. Bir kültür-sanat edebiyat dergisi çıkaracaktık; politik olmayı düşünmedik, amacımız politika yüzünden ihmal ettığımız şeyleri yapmaktır.

Yann'ın tirajı ne kadardı?

Yann o yıllarda 5-6 bincivarı basılıyordu. Yayımlandığı süre boyunca 4-7 bin arası tiraj aldı. Şimdilerde bu tür dergiler böyle tirajlar almıyorlar. 1-2 yıl içinde hapishanelerden 500 tane abonesi vardı. Yurt dışından da vardı.

Eleştirmen yönünüz ne zaman ortaya çıktı?

Eleştiri yazmaya başladığım zaman düşünüyordum ki ben yaza caksam iyi yazılar yazmalıyım. Böyle dergi sayfalarından kaybolacak şeyler yazmamalıyım, bu nedenle biraz daha ara verdim. Çok okumaya başladım. Bu okuma sonucunda birikim

yarattım kendime, hazır olduğumda yazmaya karar vermiştim. Bunları hep çok bilinçli kurdum kafamda ve belki de onun bir sonucu olarak, aslında 1985 yılında Yann'da yayımlanan yazı benim ilk eleştiri yazımdır aslında. Daha sonra yayımlandığım kitaplara bazı yazılarımı hiç almadım. Yeterli bulmadığım için. Kafamdan silmek istediğim için. Yazdığım ilk yazı Latife Tekin'in *Berci Kristin ve Çöp Masalları* kitabı üzerine olan yazıdır. Benim yazılarım içerisinde en özel yeri olanlardan bir tanesi Latife Tekin'in ikinci kitabı olan *Sevgili Arsız Ölüm* oldukça büyük bir etki yaratmış, hemen arkasından *Berci Kristin ve Çöp Masalları* yazmış, o da büyük bir ilgiyle karşılanmış. Daha ilk kitabında şöyle bir saptama yapıyorum, 1985'te benim de yaşımda daha 29, yazdığım ilk ciddi eleştiri yazısı, kitabın öneminden güzelliğinden iyiliğinden söz ediyorum ama diyorum ki Latife Tekin eğer bu dil anlayışıyla devam ederse bundan sonra devam edemez, çünkü bu dil ile bu iki kitabında yazdığı konuları çözebilir fakat daha sonra karşısına çıkacak olan yeni sorunlar ve yeni konular bu dille yazılamaz. Bir yerde tıkanacaktır diyorum. Daha sonra bununtam olarak doğruladığımı gördüm. Üzun yıllar derin bir suskunluğa girdi Latife Tekin. Aslında bunun nedeni benim de tam dediğim şeydi, kendisini diliyle biçimiyle aşması gerekiyordu. O güne kadar yazdığı biçimini ve dil anlayışını mutlakla değiştirmesi lazımdı, çünkü onunla köyden kente göç ve geçekundu, o dünyanın insanları yaşam biçimi fantazileri anlayabilir ama büyük şehir insanının dünyası farklıdır. Çok uzun zamanlar sonra *Aşk İsa-retleri*n'i yayınladığında bunu geçiş romanı olarak değerlendirdim ama bundan sonraki iki kitabı *Mandalin Yokuşu* ve *Unutma Bahçesi* olağanüstü romanlar, bugün yazılmış en iyi romanlar arasında görüyoruz.

Yazma serüveni nasıl başladı?

Çok eskiye dönmek gerekebilir, bizim çocukluk ilk gençlik yıllarımızda etkinlenmelerimiz daha çok aileden değil dışardan oluyordu, denir ya çocuk eğitiminde ailenin payı hiç bir şekilde küçülmese, daha sonra okul gelir ama onun payı okul gelir üçüncü sırada çevre gelir onun da payı diğerlerinden azdır. Bunun toplumsal bilimi olarak da doğru bu-
yuz. Bizim çocukluk döneminde de böyle olmuştur. Yazıyı yazmamın ailemle ilgili bir

yönlendirme olmadı daha çok arkadaş çevresi ve iyi okullarda bulunmak şansımı değerlendirdim. Çok küçük yaşlardan beri okuma daha sonra seçti okuma daha sonra edebiyat, daha sonra da dergiler Varlık Dergisi, Türk Dili dergisi, oldukça nitelikli edebiyat dergileri ve kitapları okumak yazmanın başlangıcındadır. Sonra da tabii insankişisel olarak olgunlaşma süreci içinde okuduğu kitapları daha bilinçli okumayı öğrendiğinde, durum değişiyor. Bence yazmanın başlangıcında okumayı öğrenme vardır. Hep düşünerek okuyordum, şir okurken hep bu sıkıntıyı çekiyordum dergilerde hep bu şirler okuyordum, hangisi iyidir hangisi değildir karşılaştırdığım zaman nereye koyacağımı düşünüyordum. Bu okulda öğretilmiyor. Yazmanın başlangıcında okuma vardır dedim. Sevgi önemlidir, iyi ve kötüyü okur olarak ayırtmanın tek bir yolu var, bu hakikaten de tam böyle oldu sonunda, bir gün yine bir sıramayla bir şirin iyi mi kötü mü olduğunu yazdım edebiliyorum. 30 yıl sonra aynı şeyi düşünüyorum. Bu yüzden de herokur eleştirdim.

Çok öznel geliyor, ancak aradaki o noktayı merak ediyoruz, bir üretici olan ve eleştirmen taraf diye ayırsak, doğru olur mu? Üreten tarafın eleştireni kaale alması üreticiyi geliştirir mi? Bazen eleştirenlerin de yönlendirdiğini görüyoruz, bunun ortasına?

Açıkçası yönlendirdiğini çok önemli. Bununaki de bir yansıması. Eleştirelinin öznelliği

ile eleştirmenin yalnızlığı ve gezisi

konusunda bizim edebiyatımızda kapıların açılmaya başlandığı dönemler yeniden denilebilir. Sonuçta eleştirmen bir yazardır. Dolayısıyla eleştiri ve eleştirmen kendini yazarların yaşamına adanmış bir görev değildir. Eleştirmen de görev adamı değildir. Bizim edebiyatımızda bu hâlâ olgunlaşmamış bir kavram. Eleştirmen hep bir onay mercii gibi algılanır. Edebi eserleri eleştirirken, eleştirmen elbette özneldir. Eleştirmen de ben nesnel bir eleştiri yaptım derse o zaman genel kabul görmesi gereken bir şey olur, ben bilimsel bir eleştiri yaptım derse o zaman kanıtlanmış bir gerçek olur.

Diyeğim ki iyi bir eleştirmen ama vasat bir yazar, bu nasıl bir çelişkidir?

Tabii eleştirmen bir yazardır. Burada önemli olan soyutlama yetkinliği: Mesele olarak aldığı yapıtları çok iyi şekilde çözümlemesi lazım, doğru sonuçlara çıkması lazım. Eleştirmenin yazı dili biçimiyle yazınsal bir yazı yazması gerekir, bu da eleştirmenin yaratıcı bir yazar olduğunu gösterir.

Bu genelleştirilebilir mi, bilmiyorum. Bizde böyle mi yapıyor, onu da bilmiyorum. Ama ben böyle olmaya çalıştım. Eleştirigünümüzde eskiden olduğu gibiydi yapıtı didik didik etmek, acıyı aramak, doğruları yanlışları saptamak değil. Yazar bir dünya yaratır, eleştirmen bu dünyadan çıkıp bağımsızlaşarak karşısına yeni bir dünya koymalıdır. Eleştiri budur. Okuma kültürümüzün yeterli olduğunu düşünmüyorum.

Bazı eleştirmenler var, podiyumu da eleştiriyor, tiyatroyu da, kitabı da, ben bir eleştirmenin belli bir konu üstünde yoğunlaşması gerektiğine inanıyorum.

Bu kişiden kişiye değişir. Ben şimdi en çok romanla ilgileniyorum. Şiire pek cesaret edemiyorum. Yazdığım sadece bir kaç şiir eleştirisi var. Bunu yapabilmek için uzun bir hazırlanma süreci geçirmem gerekiyor.

Medya çağında kültür sanat yazarlığı diye bir şey çıktı. İşbölümü sonucu birtakım işlerin hepsi eleştirmenden bekleniyor.

Batıda da sürekli bir konuya yoğunlaşma söz konusu. Adam yıllarını Shakespeare, Bal-

zac'a verebiliyor. Artık o yazarların uzmanı oluyor.

Evet, Sartre'in Baudelaire üzerine çalışmasında olduğu gibi... Eleştirmenden görev bekleniyor. Yazardan da bekleniyor ama yazar kaçabiliyor, benim artistik bir yanım var diyebiliyor.

Sonuçta nitelikli eleştiri yapıldıkça bu bir katkı sağlıyor ama nasilbir katkı, bu yazara vekataba doğrudan yapılmış bir katkı değil, o katkı genelde zaman içerisinde ortaya çıkıyor. Bu katkı okuma kültürünün yükselmesine yapıyor. Adalet Ağaoglu'nun iki kitabıyla ilgili olarak iki küçük kitabım çıktı. Eleştiri kitabı yazarken, roman kurgusu nasıl yapıldı, diğer romanlardan farklı ne, roman sanatına getirdiği yenilikler neler, gibi bir çok başlık altında derin bir şekilde incelediğim romanın nasıl yazılmış olduğunu da çıkarıyor. Adalet Ağaoglu bana demişti ki, siz benim görmediğim yazıdan da görmüş olunuz, ben de sayenizde gördüm.

Aslında eleştirmenin göre v, ama ve yaradık oldu mu diye soruluyor...

Göre vier, amaçlar, yararlılıklar

yaratıcı eleştirmenin ya da yazarın kendi önüne koymaması gereken şeylerdir, tüm bunlar kendiliğinden oluşuyorsa, işte o zaman kalıcı olur.

Bana kalırsa eleştiriyi şöyle tanımlayabiliriz, eser A'ya, eleştiri A üssüdür. Ben A'ya bakmak istiyorum. A üssü beni ilgilendiriyor. Onu kendim koyabiliyim.

Bu da oldukça doğru ve farklı bir yaklaşım. Ama başkalarının eleştirilerinden faydalanarak, kendi bakış açını geliştirebilirsin. On yıldır öykü dergiciliği yapıyorum, sayısız öykü okudum. Hevesli genç yazarların dergilerde öykülerini değerlendirmek arzularına şahit oldum, ve onlara kapsamlı değilse bile görüşlerimi söyledim. Ama hep şunu ekledim, benim söylediklerimin önemi yok, çünkü onlar benim düşüncelerim olacak. İç eleştiri olmazsa öykü ya da roman olmaz.

Eleştiride düşülmemesi gereken bir tuzak mıdır popülerlik?

Eserler genelde konuları bugünden alır. Popüler olanı tuzana düşmek değildir, konuyu öne çıkartmak. Eleştirinin konunun peşindedir.

Son kitabında, özeleştiri görüyorum, denemeye ağırlık vermediydim, geç kaldım diyorsunuz.

Şimdi, deneme tüm türler içinde bana en yakın tür. Deneme yazmaya çok geç başladım. Eleştiri isetüm türler içinde en pahalısı. Sadece banknot olarak düşünmemek lazım bu pahalılığı, zaman ve emekten bahsediyorum. Eleştiri kitabı ise, mutlaka eleştirdiği kitaba bağlı olmak degildir. Eleştirinin kitap okuması bile eleştiri kitabı teş başına okunabilir bir kitap olmalıdır.

Şiir eleştirmiyorum demiştiniz, bunda çekindiğiniz nokta nedir?

Şiirden korkmuyorum. Şairlerden korkuyorum. Şairlerle roman ve öykücülerle kurduğum ilişkiyi kuramıyorum. Nedense konu edebiyattan çıkıp kişiselleştiriliyor, bu nedenle biraz çekiniyorum.

İyi bir romanasıl olmalıdır?

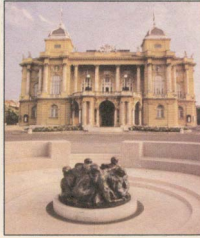
Bence iyi bir roman, eleştirmeye olanak tanıyan bir romandır. Bunu yazan da iyi bir yazardır. •

Zagreb Meydanı'nda kuyruğun altında buluşma

Zagreb, Hırvatistan'ı ziyaret edenlerin ilk tercihi değildir genelde. Adriyatik kıyısındaki şehirleri (Dubrovnik, Split, Zadar) veya sayısız adaları (Brijuni, Krk, Korcula) her açıdan daha çekicidir. Türklerle vize uygulamayan ender ülkelerden olduğu için Türk ziyaretçilere rastlansa da, Yugoslavya'nın gözde turistik yerleri sayılan ve 1991'de birliğin dağılmasından sonra Hırvatistan'a kalan bu mekânlar genelde Orta Avrupa ve İtalya'dan gelen turistlerin akınına uğruyor. Gezi rehberim süreye göre olası turlar öneriyor: Hırvatistan'da sadece iki gün kalırsanız görmeyi gereken tek yer Dubrovnik olmalı; bir hafta ayırıyorsanız Hvar veya Korcula adalarından birini, Split ve Dubrovnik şehirlerini görün; iki hafta gibi bir süreniz varsa bunun dışında başkent Zagreb'e; İstria ve güney Dalmasya bölgesine de gidin.

Sürem sadece bir hafta ama bir günlüğüne de olsa Zagreb'i görmek için rehber kitaba ihanet etmeye karar veriyorum, oraya ulaştığımda ise bir günün sadece genel bir fikir edinmek için yeterli olduğunu anlıyorum. Zagreb adeta müzeler şehri: Tarih Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Zagreb Şehir Müzesi, Teknoloji Müzesi, Avıcılık Müzesi, Posta ve Telekomünikasyon Müzesi, Hırvatistan Okulları Müzesi, Naif Sanat Müzesi... Bir şehiriçi turu yapmak en mantıklı sanki. Ama Hırvatistan'ın en ünlü heykeltıraşı Ivan Mestrovic'in stüdyosu için mutlaka zaman ayırmalı. Yoksa Split'te baş parmağına dokunduğum (şans getirdiğine inanılır) rahip heykeli ve Zagreb Milli Tiyatro binasının önünde gördüğüm "Yaşam Kuyusu" heykelleriyle yetinmek zorundayım.

Zagreb Meydanı'na geldiğimde kendimi gerçekten Zagreb'de hissetmeye başlıyorum ve kısıtlı zaman içinde daha fazla yerler görme telaşımı unutuyorum. İdari binalar, bankalar ve otellerle çevreli bu meydan "Ban Josip Jelacic" adını taşıyor. "Ban" bir zamanlar Hırvatistan'da sancak beylerine ve küçük prenslere verilen ünvanmış. Josip Jelacic ise Hırvatistan'ın milli kahramanı. Adı feodal sistemin yıkılması, Hırvatistan'ın Macaristan egemeli-

ğinden kurtarılması, ülkede resmi dil olarak Almanca'nın kabul edilmesine karşı verdiği savaşla anılır. Meydanın bir köşesinde de at üstünde bir heykeli var. Geleneksel ana meydan anlayışına birebir uyan bir durum söz konusu ama bana atlı heykelle süslü bu meydanda heyecan veren, bu meydana, makalesini okuduğum bir Hırvat araştırmacının gözüyle bakmaya çalışmam oldu.

Bu araştırmacı, tarih, siyaset ve ideoloji arasındaki ilişkinin Hırvatistanlıların günlük hayatında nasıl belirlendiğini incelemek için Zagreb'in Ban Josip Jelacic meydanını seçiyor. Bu makale sayesinde gezdiğimiz şehirleri daha dikkatli izlemeye başladım. Bir şehir içindeki gezinti tarih içinde de bir yolculuktur aynı anda, çünkü sokaklara, metro istasyonlarına, stadyumlara, havaalanlarına ve şehir içindeki önemli mekânlara verilen adlar, bu adlarda yapılan değişiklikler, alanları süsleyen heykeller ve buna benzer ayrıntılarla tarih günlük hayata girmiş oluyor. Tarihi bir figürü temsil eden bir heykeli şehir meydanında sergilenmesi de tarihi günlük hayata katıyor. Zamanla bu heykel tarihin şahidi oluyor ve kendisi de, siyasal bir sembol olarak, yeniden yazılan tarihin bir parçası oluyor. Sürekli değişen rejimlerle ona verilen değer ve temsil ettiği kişiye yüklenen anlam da değişiyor. Zagreb meydanındaki Ban Jelacic heykeli de hem şehrin hem ülkenin tarihi geçmişi hakkında farklı anlamlarla yüklü güçlü bir göstergedir.

Meydanın temelleri 1841'de kurulmuş. O yıllarda burada Macarlara verilen harmincz vergisi toplandığı için meydana "Harmica" deniliyormuş. Ban Jelacic'in bir Viyana'lı mimar tarafından yapılan atlı heykeli

1866'da buraya dikilmiş o tarihten sonra Zagreblilerin hayatında yerini almış. Günlük hayatlarındaki önemi dillerine de yansımış: "Po girdom, po lepom, rendes pod repom," yani "Hava nasıl olursa olsun: güneş, yağmur veya sel, sen kuyruğun altına gel" der sıkça Zagrebliiler. Burada kastedilen kuyruk, at heykelinin kuyruğudur şüphesiz. Önemli siyasal olayların, gösterilerin ve kutlamaların mekânı da olsa, bu deyimdeki samimiyet Ban Jela-

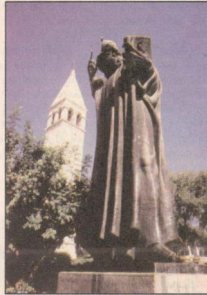
meğanın başka bir köşesinden gelen keman sesi uzun yıllar Viyana etkisi altında kalmış bir ülkede olduğumu hatırlatıyor.

1941 yılında atının üstünde oturan Ban Jelacic, Alman askerlerini selamlamış, dört yıl sonra da Tito'nun partizan birliklerinin coşkulu sevincine şahit olmuş. Kısa bir süre sonra yeni rejimin taraftarları heykeli yerinden alıp götürmüş, (Hırvatistan'ın bağımsızlığı için savaşmış olsa da, Ban Jelacic bir Avusturya generalidir sonuçta) meydana da yeni isim verilmiş: Cumhuriyet Meydanı. Zagrebliiler sosyalizm döneminde de meydanın eski ismini kullanmaya devam etmiş, en yaşlı jenerasyon Avusturya-Macaristan usulü "Jelacicplatz" ismini bile kullanmış. Meydanda artık ne at, ne Ban kalmıştır ama "Hava nasıl olursa olsun: güneş, yağmur veya sel, sen kuyruğun al-

cic meydanının özünde bir pazar yeri olduğunu hatırlatıyor. Avusturya'da doğan ama Yugoslavya'ya göç etmek zorunda kalan yazar Wolfgang Georg Fischer meydanın 1940'lı yıllardaki halini anlatırken bronz heykelin etrafında kurulan pazardan duyduğu şaşkınlığı ifade ediyor: "Bir ağacın yaşını bildiren çemberler gibi pazarcılarn tezgahları bronz Ban'ın etrafında dizilir. Slovenya'dan gelen iri sarı elmalar, Hırvatistan'ının kocaman mor lahana başları top güller gibi heykelin etrafında yuvarlanırlar... Sestine'den gelen yalın ayaklı köylüler, boyunlarının etrafında bir, iki veya üç soğan çelengiyle, heykelin ve tezgahların arasında dolaşır, sunacakları tek malları bu, yine de kırmızı ve mavi işlemeli elbiseleri ile etnografya müzelerindeki etkileyici mankenlere benziyorlar."¹

Meydanın günümüzdeki görünümü çok farklı. Şehir pazarı meydanın dışına taşınmış. Burada meyve, sebze dışında akla gelebilecek her şey satılıyor. Avusturya'lı yazarn sözünü ettiği etnografya müzesi görüntülerine de rastlanıyor meydanla pazarın kurulduğu alanı birleştiren ara sokaklarda. Yüzlerinden emekli olduğunu tahmin ettiğim kadınlar burada dantellerle ve oyalarla süslenmiş yöresel el işi ürünleri satıyor. Heykelin etrafında ise iri lahana başları değil, minik minik toplar dizilmiş, topların arasında da birkaç genç bisikletleri ile gösteri yapıyor.

tına gel" deyimi yok olmaz. Zagrebliiler artık kuyruğun altında değil, Repik'te buluşurlar. Repik kelimesi "republik" (cumhuriyet) ve Hırvatçada kuyruk anlamına gelen "rep" kelimesinin birleşiminden oluşur. Böylece, Zagrebliiler, dil düzeyinde de olsa, şehrin sembolünün yerinden alınmasına tepki veriler ve onu 1989 yılına kadar yaşatmaya devam ederler.

Sosyalist rejimin son günlerinde muhalif bir grup heykelin durduğu yere çocuk oynadığını anımsatan bir ahşap at koyar. Böylece yüksek kültürün ürünü olan sanat eserinin yerine sembolik olarak halk sanatı getirilmiş olur. Heykelin 1990 yılında eski yerine dikilmesi ise ülkede demokrasinin zaferi olarak yorumlanıyor Zagrebliiler tarafından.

Yanımdaki kız, bir taraftan bisikletçilerin akrobatik hareketlerini seyrederken, bir taraftan da cep telefonunda mesaj yazmaya çalışıyor. Belki de "Hava nasıl olursa olsun: güneş, yağmur veya sel, sen kuyruğun altına gel" diye yazmıştır.

1. Dünya Rihtman Augustin, "The Monument in the Main City Square: Constructing and Erasing Memory in Zagreb," *Journal of American Studies*, 1988, s.185

Üçüncü Parmak Kapı Nerde

Eflatun Nuri

Yıl 1954. Refik Erduran, Ertem Eğilmez, "Çağlayan Yayınevi"ni kurmuşlardı. Ankara Caddesi 48, bu yer şairlerin, yazarların, çizerlerin hep beraber olmak için uğradıkları, Vilayet'in solundan yurkariya doğru çıkan Ankara Caddesi yokuşunu gören geniş pencere, ikinci katta bir salondü. Birkaç deri koltuk, sandalyeler, birkaç masa, büyük sakı içinde tavana uzanmış kauçuk ve odayı sarmış sarmaşık dallarından başka bir şey yoktu. Daha ne olsun yani! Tahmin ettiğiniz önemli kişileri saymazsak tabii!

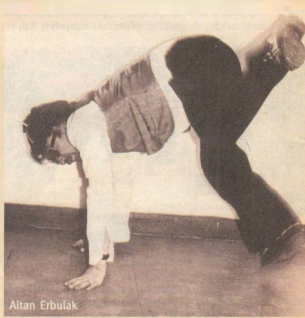
Bu güzel ortama, bütün bir gün damlayan musluktan damlayan su gibi tıptı tıptı damlardık, ama, bir saatte sonra aynen bir çağlayan gibi "vakı kerahat"

zamanı geldiğinde Beyoğlu'na dört koldan akar, sonra bir çukurda toplanır. Bazen Balık Pazarı'ndan "Lefter" in latemasını, bazen "Efendi" de George'un gitarını, Rudi'nin büyüleyici, duygulu

sesiyle Fransızca şarkılar eşliğinde şarabımızı, votkamızı veya rakımızı yudumlardık. Bu arada tünele giderken "Hristaki"nin meyhanesini de sollamazdık. "Efendi" o günlerde yeni açıldığı için bir bardak votkayı 440 kuruşa veriyorlardı.

Orhan Kemal, Naci Sadullah, Aloş, Metin Eloğlu, Celal Silay, Kuzgun Acar, daha kimler kimler. Tabii... bizim takım da geldiğinde kadro bir yere kadar tamamlanırdı. Ayrıca **Sait Faik, Özdemir Asaf, Münir Özkul, Sadri Alışık, Çetin Altan, Eflatun Nuri (ben), Ferruh Doğan, Ali Ulvi ve Altan** İstiklâl Caddesi'nde "Haldun Dormen Tiyatrosu"nun girişindeki "Kulis"e, Çorç'un yerine daha sık düşerdik. Bir gece sağa sola takılarak bir taraftan kadroyu büyültürken, bir taraftan da fire vere vere İkinci Parmakkapı'ya saptık. İkinci Parmakkapı'da **Ali Ulvi ile Bedri'nin** müşterek tuttuğu küçük bir giriş katı vardı. O katın üstünde de **Nahit Ataman**'ın (Arzu Filmin sahiplerinden **Ertem Eğilmez**'in ortağı) büyüke bir katı vardı. O gece bize yetmemişti. **Nahit**'in salonunun ortasında kocaman bir yer sofrası kuruldu. Gazete sayfalarının üzerinde peynir, zeytin, turşu, çiroz, domates, doğranmış sucuk, salam, pastırma, kavun, falan filan ve de bol miktarda şarap, rakı, votka. Hatırladığım kadarıyla sofrada **Sait Faik, Vâ-Nû, Özdemir Asaf, Ertem Eğilmez, Ferruh Doğan, Çetin Altan, Ali Ulvi, Altan, Mistik, Bedri, Münir Özkul**, ben, bir de tabii ev sahibi **Nahit**. Altı-mızda küçük yastıklar. Muhabbet iyice koyulaştı: hi-

Altan Erbulak

derken söz karikatüre geldi dayandı.

Ertem Eğilmez bir mizah dergisi çıkartmak için, "Yağımız, unumuz, şekerimiz var, neden oturup helva yapmıyoruz?" demez mi? (Bu konuşmadan tam altı ay sonra 7 Ağustos 1954 yılında "TEF" mizah dergisi çıktı.)

Ertem Eğilmez'in bu helva tarifi daha pişmeden ağzımızı tatlandırıyordu doğrusu. Biz bu tatlı düş içinde içkimizi yudumlarken **Ertem Eğilmez, "Sait Abi... Bir imza at bir yere de bu akşamın anısına kalsın,"** dedi.

Sait Faik: "Nereye atayım çocuklar?"

Altan: "Sait Abi... Kapının üzerine at!"

"Olur mu yahu!" **Nahit Ataman, "Neden olmasın?"**

Cebine elini soktu bir ka-lem çıkardı. **Altan:**

"O olmaz Nahit. Bu 'B' harfimi yazarsan, ben de çok koyu." Nahit

kalemi **Sait Faik**'e uzattı. **Sait Faik**, salonun kapısına yarım metreye yakın, kocaman bir imza attı. Bu sırada **Özdemir Asaf** ayağa kalktı, yüksek sesle:

- Kim o, deme boşuna. Benim ben.

Öyle bir ben ki gelen kapına;

Baştan başa sen. **Altan:**

"Bu imza benim!" **Nahit:**

"Nasıl senin?" **"Sait Abi'ye kapıya imzasını atmasını ben istedim."**

"İstedinse o'lmuş yani, kapıyı mı söküp götürülecek-sin?"

"Evet söküp götürürüm, Ne olacak, alt tarafı bir kapı!"

"Yok ya, sen benim evin kapısını söküp götürülecek-sin de benim bunu elim kolum bağlı seyredeceğimi mi zannediyorsun?"

"Benim elim kolum da ar-mut toplamıyor, herhalde."

Altan yer sofrasındakile-tileri, kullandığı bakışları arasın-da, kalktı kapıya doğru yü-

Sait Faik

Özdemir Asaf

rüdü, kapıyı yukarı kaldırdı, kapı yuvalarından çıktı. Altan kapıyı kaldırdı holün duvarına dayadı. Herkes donup kalmıştı.

"Şuraya koyayım da giderken unutmadan götürüyem," dedi.

Nahit birdenbire yerinden fırladı, önündeki rakısı devrildi, Altan'a bağırdı:

"Tak ulan kapıyı yerine!"

"Takmıyorum ulan kapıyı yerine!"

Özdemir Asaf (r)leri söyleyemezdi.

"Çocuklav... Kendinize gelin, hiç yakışmıyov sizzele!"

Ben kalktım, yanlarına gittim. Bu ara Nahit, Altan'ın yakasına yapıştı, Altan birdenbire "küüü!" diye Nahit'e kafa attı! Altan'ın boyu kısa olduğu için, attığı kafa, Nahit'in göbeğine geldi!

Nahit elini beline attı:

"Eflatun sen bu işe sakın karışma!"

"Yahu Nahit ayıp oluyor, yani," dememe kalmadı; Nahit belinden kocaman bir tabanca çıkardı işte kapı, işte sapı! dedi ve Altan'a doğrulttu, üç el ateş etti, Altan:

"Yandımamam!..." diye bağırdı. İki büküm elleri göğsünde sendeledi, iki üç adım attı, olduğu yerde döndü, sofraya yüzü koyun yıkıldı, göğsünü bastırdığı ellerinin, parmaklarının arasından sızan kan sofradaki beyaz peynire kadar yayıldı. Peynirin yanısına kadar kan yayılmıştı. Beyaz gömleği kırmızıya boyanmıştı.

"Ahhhh!. Ahhhh!." diye inliyordu. Hepimiz adeta şok'a girmiştik. Mistik pencereye koştu "Polis, polis" diye bağırmağa başladı.

"Otur ulan yerine," dedi.

Nahit hiçbir şey olmamış gibi, bir kovboy tavrıyla tabancanın burnun-

dan tüten dumanları üfledi, tabancayı beline soktu, minderine oturdu; herkesin şaşkın ve korku dolu bakışları arasında rakısını doldurdu.

Kendimi toparladım; Altan'ın koltuk altlarından yakaladım, kaldırmaya çalışırken

"Arkadaşlar yardım edin, çabuk İlk Yardım'a gidiyoruz," diye bağırdım.

Bu ara Altan'ın eli rakı bardağına doğru uzandı, bardağı yakaladı başını yavaş yavaş kaldırdı gülererek:

"Sihhatinize içiyorum," demez mi?

Geç de olsa fena halde işletildiğimizi anladım:

"Ne adam be! Kendini düşünmüyor da, bizim sihhatimizi düşünüyor," dedim.

Ertem Eğilmez:

"Sinirlerim çok bozuldu, böyle şaka mı olur?"

Çetin Altan:

"Bu işte garanti Eflatun'un parmağı vardır!"

Eflatun:

"Çetin, gerçi benim parmağımı tanırl! Ama bu sefer yanıldı, bunu ben yapsaydım, oyuncak tabancayla, bir şişe kırmızı mürekkeple işim olmazdı "Parmak kapı" olayı olurdu..." dedim.

Mehmet Açar'ın "Hayalet Gemi" derisinde yayımlanan hikâyelerini topladığı "Anarşik Rehavet" kitabıyla romanı "Siyah Hatıralar Denizi"yle (2000) başlayan uzay merakı yeni romanı "Hayatın Anlamı"nda da sürüyor. Gelecek bir zaman dilimini; 2130'ları konu edinmesi, Ennonia otelindeki bugünkü bilgilerimize göre- fizik ötesi olayları işlemesiyle, temel motiflerini bilim-kurgulardan alan "Siyah Hatıralar Denizi"i, popüler bilim-kurgu metinlerine hiç benzemeyen karanlık bir gelecek tasarıyor. Beş yıllık bir aradan sonra kaleme aldığı "Hayatın Anlamı"nın merkezinde de dış dünyalar var, ama Açar, bu kez o dünyalara iman etmiş birtakım "modern" tarikatların neşeli ve hafif hikâyesini anlatmış.

Bir kitabın peşinde

Hikâye Ankara'da, romanın anlatıcısı Hasan Tütüncüoğlu'nun, garip bir ruh hali içinde dolaşırken sokak sergisinde gözüne çarpan bir kitabı satın almasıyla başlıyor: Kötti bir Türkçeyle yazılıp kötü basılmış, ilk sayfasında 02 sayılı bulunan, Andromeda galaksisinden, uzaylılardan söz açan Hikmet Hanım'ın "Hayatın Anlamı" kitabını İstanbul'a döndüğünde Tuhaful Kitapçı'nın vitrinine koyacak, kitabı gören Hicabi bey ve arkadaşları aracılığıyla yeni çağ tarikatlarıyla karşılaşacak ve hem kendisi hem arkadaşları için İstanbul sokaklarında tuhaful bir macera yaşanacaktır...

Oylar 2003 yılının son günleriyle 2004'ün ilk günleri arasında gelişiyor. Bu sırada İstanbul çok gergin; bombalar patlamış, kentte negatif bir enerji birikmiş... Bütün ispirtizmacı âlemi, astrologlar Satürn gezegeninin 1973'ten sonra dünyaya ilk kez bu kadar yaklaşmasının tedirginliğinde. Bir de milenyum çağına girmiş olmanın, yani kıyamat beklentilerinin huzursuzluğu var. Metafizik, parapsikolojiyi bir gerçeklik yerine ikâme edenler için durumun ne denli verimkâr olduğunu takdir edersiniz. Onlar da "gün bugündür" deyip kendi aralarındaki iktidar savaşlarını bütün hıziyla sürdürüyorlar. Kimler yok ki içlerinde? Hikmet Hanım'ın uzaylılar tarafından Türkiye'de seçilen ilk elçi olduğuna inanan UFO'cu, bir gün mi işlevi Hikmet Hanım'ın etrafında birleş-

mek ve onu korumak olan Aşkın Kardeşleri Cemiyeti, Hikmetçilerin rakip saydığı medyum Berin Dehri Hanım, Berin Dehri'nin sevgilisi eski solcu Cezmi Akın, Çukurcumalı Deli Kamil, Medyum Arif, Hikmet Hanım'ın müritlerinden Hicabi Aytar, bütün baştan çıkarcılığıyla Didar Hanım, Münire Kader ve Münire kardeşler, Sabri Bey ve giderek onlara ayak uyduran kahramanımız Hasan...

Aşkın Kardeşleri Cemiyeti üyeleri, 02 numaralı kitabın sahibinin Seçilmiş Kişi olduğuna ve "Hayatın Anlamı" kitabını yeniden yazacağına inanıyorlar. Aslında inanmak zorundalar. Çünkü, Hikmet Hanım'ın yaklaşan ölümünden sonra dağılma, tabanlarını Berin Dehri'ye kapırmaya tehlikesini hissetmişler. Bu yüzden cemiyeti bir arada tutacak kurtarıcı gözüyle sarılıyorlar Hasan'a.

Hasan'ı kim kurtaracak?

Romanın anlatıcısı Hasan'sa, biraz şiirle uğraşmış, dergilerde yer bulamayan üç-beş arkadaşıyla bir araya gelip kendi dergisini -yani şiirlerini- çıkarmış, o süreç boyunca edindiği deneyimle askerlik dönüşü -abisinin yardımlarıyla- "Anlamı Kitaplar" adını verdiği yayınevini kurmuş... Bastığı üç beş kitapla yayınevinden pek bir şey kazanamadığı gibi giderlerini bile zor karşılıyor elbette. Birkaç orijinal girişimi daha var; biri Ankara'da bir arkadaşıyla işlettikleri kitapevi, diğeri Beyoğlu'nda başka bir arkadaşıyla, Enver'le açtıkları "hiçbir yerde bulunamayan kitaplar"ın satıldığı Tuhaful Kitapçı. Ama işin aslına bakarsanız abisi ailenin bitmek tükenmek bilmeyen kira gelirlerinden payına düşen parayı her ay hesabına yatırırsa, bu işlerle Maçka'da Boğaz manzaralı bir dairede para hesabı yapmaksızın yaşaması pek mümkün görünmüyor...

Karısı Hülya ile ayrı yaşayan, 22'lik çapkın kız Benan'la ilişkisini bir türlü yoluna koyamayan, gördüğü her güzel kadından fazlasıyla etkilenen Hasan, "Aşkın Kardeşleri"nin siyah saç, porselen beyazı ten ve yuvarak, dolgun hatlarıyla "yakıcı" müridi Didar'ın ağına cabucak düşecektir. Aslında uyku mi zaman düşlerle gerçekçi birbirine

karıştıran Hasan da, düşmeye pek meyilli, bir şeye inanmak, ruhunu huzura kavuşturacak birini bulmak, kendisini gönüllüce teslim edeceği bir inananla karşılaşmak, her şeyden önce ona inanmak ihtiyacında;

"Buradan bakıldığında, sahte peygamberlerin, tarikat şeyhlerinin, cemaat liderlerinin peşine takılan milyonlarca insanı anlamak çok daha kolay geliyordu bana. Kendi cismani âleminizde Öte Dünya'nın bir temsili değil miydi aradığımız? Ona somut olarak dokunmak, onun kişiliğinde billurlaşan saf inancı görüp rahatlamak istemiyor muyduk? Berin Hanım'da bunları aramıyor muydum aslında? Bir yandan da, sadece inançlı bir insanı değil, hikâyesi olan ya da artık kendisi

andı!

Önlanın yetenekleri bende de vardı. Çocukluğumdan beri... Hayır, hasta değilim ben... Lise son sınıfta annemle babamı kaybettiğim trafik kazasından sonra çok kötü günler geçirdiğimi biliyorum. Enver, Ferzane ve Haluk'la paylaştığım bir sır: Doktorlar şizofreni başlangıcı, demislerdi. Çocukken de sorunlanıyılmış güya; kazanın ardından yaşadığım sıkıntı nedeniyle tekrar ciddi biçimde ortaya çıkmış... Bana kalırsa, sadece yoğun bir depresyondu. Kaldı ki, şizofreninin bir hastalık olduğuna da artık inanmıyorum... Dünyayı diğer insanlardan daha farklı algılamak niye bir hastalık olsun? Neden buna hastalık yerine özel bir yetenek demiyoruz? Sizi bilmiyorum ama ben dünyayı böyle görüyorum... Ve Kuledibi'ne taş giymeye, Galata'nın kralı olmaya gidiyorum".

hikâye haline gelmiş birini arıyorduk. Berin Hanım'ın beni çeken özelliği, bir hale gibi etrafında dönüp duran o hikâyeler değil miydi?"

Rasyonel akıl yürütme yetisini seçilmişliğin heyecanıyla giderek yitiren, hayatına giren kadınlar arasında tercih yapamayan, yapacak daha anlamlı bir meşgalesi de bulunmayan Hasan, başına gelenlerden sonra kendisini omuzları çökük bir çizgi roman kahramanı olarak düşünmeye başladığında, sürpriz bir sonla noktalanacaktır hikâye;

"Hikmet, Berin ve Didar...

Dünyanın Merkezi; Beyeoğlu!...

Doğrusunu söylemek gerekirse bu türden inanışların ve kitapların varlığını bilmesek fantastik bir hikâye gibi okuyabilirdik "Hayatın Anlamı"nı. Gelgelelim, bilmediğim bir yerli bilimkurgu romanı sanıp aldığım böyle bir kitap benim kütüphanemde bile mevcut. Yani yeryüzündeki hayatı uzaydan gelenlerin başlattığı, bütün semavi dinlerin aynı kaynaktan yayıldığı tarzında köken olarak metafizik, görüntüde laik ve modern inanışlı tarikatlar iyilikle kötülük savaşında havarileri oldukları uzaylılardan gelecek işaretleri -gerçekten- bekliyorlar. Yani, Mehmet Açar'ın meczupluk paydasında birleştirdiği bu insan tiplerinin toplumsal yaşantımızda bir gerçekliği var. Romanda bu gerçekliği her biri kendi kurguladığı haliyle anlatıyor. Meczuplukları apaçık olan Çukurcumalı Deli Kamil ya da Medyum Arif ile iş gücü sahibi, saygın, hali vakti yerinde kişilerden aynı inancı farklı tonlarla savunmaları, bir eleştirir; yalnız, yolunu ve inançlarını yitirmiş bireyin içine düştüğü bunalım ve arayışının ortaya konması açısından önemli bir eleştirir...

Kitapta rastladığımız birçok mesele bu eleştirir değil; bombalı saldırılar sonrasında İstanbul'daki huzursuzluk, Avrupa Birliği, zaman algısı, iktidar hevesinin tek tek bireylere kadar yayılması gibi farklı meseleler de göze çarpıyor. Modern tarikat üyeleri kadar eskinin solcuları da gündelik hayatlarında aynı iktidar oyununu içindeler. Ancak bunları açık bir tartışmaya çevirmemiş Açar. Zaten anlatının "pikaresk" yapısı tartışma açık olsaydı bile- ciddi çıkarımlar yapmamıza izin vermeyecek kadar ironi katıyor hikâyeye.

Pikareskten söz etmeden "Don Kişot"a yapılan göndermenin farkına varmışızdık. Sadece, ona değil, ilk romanın "Sırtın Hatıraları Denizi"ndeki gibi, "Hayatın

Anlamı"nda da sinemaya yapılan göndermeler var. Ama Zagor Tommiks, Mister No ve Martin Mystere ile ilgili psikanalitik çözümlemeler hepsinden ilginç ve eğlenceli...

Yazarlar vazgeçmediği sürece tekrar etmek kaçınılmaz; Mehmet Açar, iyi bir kurgu ve hiç aksamayan bir dille aktardığı bu sevimli hikâyede dönüp dolaşır Beyeoğlu'nda alıyor soluğu. Ocakbaşı, Yakupz, Sofyalı gibi meyhaneleri, Kaktüs, Zencefil, Neslişah gibi kafeleri, Nevizade'si, Balıkpazarı, Galata'sı ve Cihangiri'yle, "Hayatın Anlamı", tipki son yıllarda okuduğumuz diğer romanlar gibi, bir tek mekana hapsolmüs. Sadece mekana mı? Hasan'ı yukarıda tanıtmıştım; o, 2005 yılı romanlarının gözdesi olan komik kanadı kırık erkek stereotipinin bir örneği. İyi eski solcu Enver, kötü eski solcu Cezmi aynı mekânlarda buluşuyorlar. Hasan'ın karısı Hülya ile Enver'in sevgilisi Ferzane akademisyen. Atölye-ev olarak kullandığı çatı katında resim yapan entelektüel ressam Nevin, Nevin'in ev arkadaşları güzel çevirmen Benan, onların evindeki partide takılan şahıslar ve hatta kitapçı dükkânının sevimli kedisi Aysel... Herhalde bu tiplere İstiklâl Caddesi civamına konuşlanmış kafe ya da meyhanelerden hepiniz aşinasınızdır...

Romanın bir yerinde Enver, 80 öncesi sol hareketleri eleştirirken, onların işçileri, yoksulları, varoşları anlayamadıklarını söylüyor. Bense, 80 sonrası romanlarına baktığımda, sözü edilen kesimleri hesaba katmayanların aslında yazarlar olduğunu, hikâyelere ne yoksulların ne varoşların yansıdığını, meselenin küçük burjuva entelektüellerinin varoluş sorunlarına takılıp kaldığını görüyorum. Anlaşılan o ki, kendi dünyasına kapanan küçük burjuva entelektüel kendi iktidarı meselesini, kendi sınıf kavgasını veriyor.

Senaryo: Metin KAÇAN **Yönetmen:** Akira KURUSOVAN **Oyuncular:** (cast) Aslan ÖZDEMİR, Metin KAÇAN
Sinopsis: Behlül DAL **Foto:** Sinanoloji **Eserin özgün adı:** Haralambos Agop Tulumbacıoğlu'nun hayatı
Cimi Cip: Edwin Aldvin **Kamera asistanı:** Maşakon Romanyan **Dekor:** İstanbul'un eski semtlerinden Cankurtaran (Erol TAŞ rahmetlinin kahvesinin, Kültür evinin bulunduğu sokağın arka tarafları.)
Müzik: Dream Theater, Falling Into Infinity. (ey okuyucu uyanana, lütfen hayata katılıp şu rezillikten, cehaletten beni kurtarsana.) MK.

Kaçak Yayın'ın dışında gerçekleşen konuşmalar:
 Bak Aslan bir foto roman çekimindeyiz bidonlar var sen de parmağınla gösteriyorsun (bu bidon, bu bidon) Sağdan sola tekrar aşağıya sola okuyun fotoromanı.

Arabalar nereye gider acaba ya minibüsler ne gizemli şey. Şu mekanikle insanın kurduğu empati (yerim o empati diyen dilleri.) (Arabacı arabanı koş getir, koş getir ben ölüyüm mezarıma taş getir diller, ne bilsin iller narınay ninaynom...)

Kediyle bir hayatımız oldu Aslan'ım bak Aslan kedi, eski günlerdeki gibi kedi. Aslan bak adam Aslan bak, Aslan bak...

Eeee Metin abi döndük yine minibüse şu minibüsün kenarından başlayıp da Nuran ustaya gidene kadar konuşmalarımızı yazsam onlara bir format ayarlasam üslubu da yerleştirsem ama nerdeeee...

İşte o kitaplarda anlatılan o kapı. Bir han kapısının yan avlusundaki bakırcı kapısı ne der ustamız ağabeyimiz Faruk Nafiz Çamlıbel: "...uzun bir yolculuktan sonra ince sudaydık / bir handa, yorgun argın, tatlı bir uykudaydık. (Allah rahmet eylesin... Amin)

İşte Meto böyle diyebiliriz hayata, o gergefli masala o boydan boya takındığım atlasa: Baba kusura bakma, ben olayları anlatırken şiir dilinde anlatabiliyorum-zaten sana da böylesi yakışır kaplan öfesiyle de neyi zannıyorsun R.) Çak "r"yi gel.

Hoyratır bu masa çünkü ekmek kesmekten çok kumar oynanmış üzerinde, olsun "masa da masaymış ne koyarsak alıyor, en son biray koyacaksın sonra yalnızlıklarını, pişmanlıklarını her şeyi koy bulamazsın böyle bir masa. "Cansever" her şeyi daha önce koymuştu. (Edip canım)

Baba "gül kokuyorsun acımasız amansız kokuyorsun-gül kokuyorsun" Edip di mi-tabii c anım bu bi denge meselesidir.

Parklar neden tenha olur ve içinde yalnızlar gezer bak köpeğin sahibi işte hizmetli gezdiriyor köpeği, hizmetlinin sahibi evde bekliyor uşağı-katıl yine uşak çıktı...

Modernizm bu mu elektriği bul arkasından elektrikli sandalye üret, atomu bul bomba yap, yapacak on binin üzerinde seçenek varken ne işinize yaradı otoyollar, daha mı hızlı gidiyorsunuz vay vay vay...

Bu kentte bir dalak bir böbrek rakı fiyatına gidiyor, insanlar açlıktan sürünüyor hâlâ; bakar mısınız, gelir misiniz, alabilir miyim, mümkünse...

Ustura Kemal'in Üsküdar'da Selamsız'da annesinin oturduğu semte gidelim abiyi Karacaahmet'te bir ziyaret edelim.Tüm ölmüşlerimize bir dua okuyalım okuyucuları-mızda okusun ilim, irfan, ihsan, idrak edep nasip eyesin Rabbimiz tüm kapılarımız açılınsin-fatiha...Amin

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

Bu şiirlerde/özgün şiirini dinleyerek Roman yazarı sevgiye hasret insan

Metin KAÇAN

MADDEYLE ZENGİNLEŞEN VE ZAMANDA DARALAN HAYATLAR

otaftali@hotmail.com

Okta
Taftalı

KAKAK
FELSEFE

*"Zamanın para olduğunu düşün; işin-
den günlük on lira kazanabilecekken,
günün yarısını gezerek veya evinde tem-
bellik yaparak geçiren birisi, sadece e-
ğlenme harcadığı altı kuruşu masraf ola-
rak hesaplamaz, o bunun yanısıra beş
lira daha harcamış veya daha fazlasını
savırmıştır."*

Bu sözler insanlığın büyük kısmının,
mensubu olmaya özendigi ve bundan kı-
vanç duyduğu çağdaş medeniyetin çö-
küşünün başlangıcını ifade ediyor.

Birçoğumuz içinde yaşadığımız ve gi-
derek hızlanan çöküş sürecini algılamak-
ta zorlanabiliriz. Çünkü medeniyetlerin
çöküşü, bir gecede üzerimize yıkılan,
deprome dayanaksız konutların molozları
gibi bizi anında öldürmüyor. Bu tipki Çer-
nobil faciası sonrasında içilen radyasyon-
lu çaylar veya havamıza, suyumza, gı-
damıza karışarak bizi yavaşça zehirleyen,
için için çoktelerin sanayi artıklarının etki-
si gibi bir süreç izliyor. Üstelik medeni-
yetlerin asırlarla ölçülen ömürlerine
oranla, ortalama insan ömrünün atlatı-
ldığına kısa olması, bu türlü bir algılamayı
oldukça zorlaştırıyor. Fakat buna rağmen
adını koymadığımız, somut olarak be-
lirleyemediğimiz bir çok iç sıkıntısının,
sayısız mutsuzluk hallerinin, hayat karşı-
sında sıkça duyulan yılgınlık ve öfkenin,
büyük ölçüde çöken bir medeniyetin et-
kisinde kalma talihsizliğinden kaynaklan-
dığını söyleyebiliriz. Çöken; çökmekte
olan kapitalist Batı medeniyeti...

Bir ekonomik yaşantı birlikteliği ola-
rak, kapitalizmin insanı on gibi öğüten
mekanizmalarını, bizlerden, Araplar'dan,
Hintliler'den önce yine Batılılar keşfettiler.
Dolayısıyla biz onların yalancısıyız.
Marks, birim zaman içinde yoğunlaşan
emek ile, ortaya çıkan ürün ve bu ürünün
para cinsinden temsil ettiği meta değeri
arasındaki ilişkileri, kılı kırk yararcasına
analiz ederek, sistemin maskesini düşür-
müştü. Biz Batı'nın dünyaya dayattığı ka-
pitalizm virüsünün niteliklerini, yine batı-
lı düşüncülerden öğrendik. Çünkü biz bu
işin yabancısıydık. Ancak bu virüse karşı

yine Batı'nın önerdiği panzehirler bizim
bünyemizde allerji oluşturdular. Bu konuyu
başka yazılarımızda tartıştık, tartışacağız.

Aynı bağlamda söylemeden geçemeye-
ceğim: Batılıdan fazla batıcı liberal çevre-
lerin, teleleve ekonomistlerinin kapitalist
piyasa ekonomisine düzdüğü övgüler,
bizattı batılıların, kendi icad ettikleri bu
sisteme yönelik eleştirileri karşısında ne
yaman bir garabetir ya, neyse...

İNSAN İÇİN ZAMANIN DEĞERİ

*"Varlığın mevcudiyetinin temel varlık-
bilimsel nedeni zamansallıktır."*² Buradan
anlıyoruz ki, bu evrende varolmak,
zamanda varolmak demektir. Zamanda
varolmanın anlamı ise evrendeki bütün
canlı ve cansız varlıkların, ancak belirli
bir süre mevcudiyetlerini sürdürdükleri
anlamına geliyor. Yani bütün canlı ve
cansız varlıklar, zamanla sınırlı bir ömür-
e sahiptirler. Gerek dünyamızda, gerek-
se evrendeki her türlü varlık, zaman için-
de, dumsaksız bir oluş ve bitiş, bir doğ-
um ve ölüm işiğini sürdürüyorlar.
(Ancak hemen belirtelim "varlık ancak
varlıktan doğar ve hiçlikten hiçbir doğar"
önermesi gereğince ölüm ve bitiş, yok
olmak anlamına gelmiyor. Bu ayrı bir
felsefi tartışmadır.)

Maddenin mukayeseli hareketi sonu-
cu, insan zihninin geliştirdiği bir soyutla-
ma olarak zaman, varoluş açısından böy-
lesine önemli bir temel teşkil ediyor. Var-
lığın mevcudiyeti zamanla belirlenmekte
ve anlam kazanmaktadır. Her şeyin,
ömür değidimiz belirli bir zaman dilimi
içinde olduğu ve sonra bittiği bu evren-
de insan olarak biz de belirli bir ömüre
tabiyiz. Dolayısıyla bizim yeryüzindeki
hayatımız da zamanla sınırlıdır. Bu çıplak
hakikati zaten biliyor ve seziyoruz. Fakat
acaba aynı şekilde idrâk edebilir mi-
yuz? İşte mesele burada düğümleniyor.

Daha küçük bir çocukken bile, canla-
rın ölümlü olduğu sevgisi, hemen hepimiz
mecuttur. Bu nedenle, hemen he-
pimiz ölümden korkar ve güçlü bir yaşa-
ma içgüdüleriyle hayata sarılız. Bir iş
edinecek hayatı ihtiyaçlarımızı temin et-
meye, geleceğimizi tasarlamaya, aile kur-
maya, çoğalmaya, sağlığını muhafaza
etmeye çalışırız. Fakat insanın, yaşama
içgüdüleriyle ölüme karşı durumu, ne ya-
zık ki, ancak çok seyrek durumlarda, bir
içgüdü olmanın ötesine geçerek idrâk
düzeyine yükseltiliyor.

Özellikle, modern kapitalist toplumda
hayata sarılarken, insana dayatılan bazı
koşullar dolayısıyla, ömür değidimiz ya-
şama süresinin önemi, asıl anlamının dışın-
da, bambaşka, yabancı bir içeriğe kav-
uşturulmuştur.

ZAMANIN PARAYA İNDİRGENMESİ

Kapitalist üretim sürecinde emek (la-
bour), değer yaratan ve sadece nicelik
olarak ölçülen bir insan etkinliğidir. Eme-
ğin nicelik olarak ölçülmesi, üretim et-
kinliğinin zamana ve zamanın da sanal
bir değer olan paraya çevrilmesini içerir-
yor. Bu mekanizma, politik ekonomi di-
liyle, teknik olarak ifade edildiğinde bizi
pek ürkütme bile, aslında insan için bir
felakete, insanın insanlıktan çıkma süre-
cine işaret eder.

İşte bugün yeryüzünde maruz kaldığı-
mız her türlü felaketin temelinde, bu in-
sanlıktan çıkma durumu yatıyor. Batı ka-
pitalizminin en düra coğrafyalara kadar
bütün insanlığı ortak etmeye çalıştığı bu
sürece, insan emeği, sanayileşen ölçülen
bir değer birikimi olarak belli merkezler-
de, belli ellerde toplanmaya çalışılmakta.
Eğer zaman içindeki herhangi bir insanı
faaliyet, para cinsinden bir değer ifade
etmiyorsa, bu faaliyet ve onun içinde
cereyan ettiği zaman, **boş** olarak tanımlanıyor.

Boş, yani içi dolu olmayan, içeriksiz,
anlamsız! Kırlarda ısılk çalarak dolayan,
meta değeri taşımayan şifirler yazan, Al-
lah rızası için hasta komşusuna yardım
eden, şahıslık hayvanlarına yem veren,
Van'da bir oto tamirhanesinde, sırf **me-
rak keşif ve icat hazzı** uğruna yıllarca ça-
balayarak bir Ferrari yapan, sırf merak
duygusunu tatmin için geometri çalışan
insanlar, **boş** bir faaliyette bulunmaktadı-
rlar. İnsan bu ve benzeri faaliyetlerle
ruhunu yüceltse, bir keşif yapmanın çoş-
kusıyla türlü çeşitli sıkıntılardan arın-
sa, başka insanlara ve canlılara yardımcı
olmanın engin hazzını duysa da, tüm bu
gibi faaliyetler süresince geçen zaman,
paraya çevrilmediği sürece, kapitalizm
açısından **boş** bir zamandır.

Aslında dilimizde boş zaman ve boş iş
olarak dile getirilen benzer faaliyetler,
Batı dillerindeki karşılıklarıyla, insanlık
düşmanı bu sistemi ele veriyorlar. Batı
dillerinde para – meta ilgisini dışındaki fa-
aliyetleri içeren, "free time" – "Freizeit"
gibi tamlamalarda yer alan **serbest** veya
özgür sıfatına dikkat edelim. Bu sıfat,
para – meta cinsinden değer taşıyan
"dolu" faaliyetlerinin aslında **kolektif** ol-
dunu dolaylı yoldan belirtmiyor mu?

Hele İngilizce bu anlamda ibret verici
tamlamalarda dolu: Eğer insanın bir so-
ğut gölgesinde arkadaşlarıyla yarınlık
etmesi "spare time" yani artık zaman
ise, ana zamanın ise ayıldığını anlıyoruz.
Yok eğer bu zaman "recreational" ise, bu
zaman az sonraki iş için yaratıcılığın ye-
nilendiği bir süre oluyor. Eğer soğut göl-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

gesi "free time" a işaret ediyorsa, sabahın köründen akşamın bir vaktine kadar, iş yerlerinde dakikalarla yarışarak emeğin satılması da "esir zaman" a işaret ediyor. İnsanın kendisine kalan zamanın "time off" yani bloke edilmiş, kaplanmış zaman olarak nitelenmesi ise başlı başına bir bilinçaltı faciasıdır, daha da var ama... Neyse geçelim...

Kapitalizmin dayattığı ücretli kölelik sisteminin, yalnızca "artık değer" sömürsü nedeniyle bir kölelik biçiminde anlamaktan öte, asıl insan ömrünü daralttığı için bir kölelik olarak anlamak gerekir.

Kapitalizme alternatif olarak öngörülen sosyalist toplum uygulamalarında ise, "artık değer" sömürsünün ortadan kalktığı iddiasına rağmen, insanın zamanla yarışarak değer üretme zorunluluğu değişmemiştir. Bugüne kadar sosyalist olduğu varsayılan, kolektivist uygulamalarda da, zamanla sınırlı insan ömrünü hiçe sayan uygulamaların aynı ağırlıkta olduğunu biliyoruz. Hangi sistemde olursa olsun, kalkınma ve ilerleme fikri başka türlü bir hayata izin vermiyor. Çalışma ve iş olgusunun kutsallığı ve böylece maddi değer üretme zorunluluğu...

Bu sorunun ancak sosyalizm sonrasında, komünist toplumda çözümlenebileceği yönündeki marksist öneri ise, belirsiz bir geleceği öngördüğü için, zamanla sınırlı insan ömrü açısından hiçbir anlam ifade etmemektedir.

İNSAN ÖMRÜNÜN AN'A İNDİRGENMESİ

Emeğin zamanla, zamanın parayla, paranın ise metayla özdeşleştirildiği bir sistemde, bu unsurların en küçük birimlerindeki özdeşleşmesi kaçınılmazdır. Örneğin: dolanımdaki en küçük para birimi kuruş ise, onun zamandaki karşılığı da dakika olacak ve bu iki farklı birim, üretim ve tüketim süreci bağlamında özdeşleşecektir.

Toplumlarda sınıfların ortaya çıkması na neden olan birikim sürecinin doğal gereği olarak, gerek çeşitli servetler, gerekse sermaye bu küçük birimlerden başlayarak birikirler. Birikme fiili bize, en küçük birimden başlayarak giderek çoğalan, artan bir miktarı gösteriyor.

Öyleyse, birikimin başlangıç noktası olan an, kapitalist toplumun en temel kategorisini oluşturmaktadır. An'ı boş geçerek herhangi bir maddi birikim oluşturma imkânı yoktur. Dolayısıyla kapitalist toplumun bireyleri sürekli olarak an'ı esas almak ve durmaksızın **şimdiki zamanı** yaşamak zorundadırlar. Üretim ve tüketim süreçleri an'la sınırlıdır. Her şey **şimdiki** zamanda olan bitmektedir. Modern toplumun yanılsamaları dolayısıyla, bütün hazırlarımızın da sadece **şimdiki** zamanda mümkün olduğunu sanırız.

Bu durum öncelikle yaşama içgüdümüzden kaynaklanan geleceği tasarlamak ve geçmişimizi hayale ederek, hayatımızı bir bütün olarak kavramak eğilimiyle gelişir. İnsan hayatını daraltan, hayal gücümüzü ve yaratıcı yeteneklerimizi, manevi ve ruhsal dünyamızı tehdit eden bir çelişkiyle karşı karşıyayız.

Eğer an'ı herhangi bir nedenle yakalamamıydsanız; üniversite sınavını kaçırdıysanız, askerlik nedeniyle iki seneniz gitmişse, o gün ve o yaşlarda sevdiğiniz insanla birlikte olmadıysanız, hali hazırda işsizseniz, vb. hayattan ve kendinizden nefret etmeniz, ümitsizliğe düşmeniz, bunalmaya girmeniz gerekir. Oysa bu, insanlık düşmanı bir yanılsamadan, bir illüzyondur, bir göz boyamadan başka bir şey değildir.

Kapitalist medeniyetin yaşam kültürü, bütün hayatımızı **şimdiki** zamana indirgerek paralize etmekte ve kaçırıldığını "fırsatlar", "boşa" geçen an'lar, "keyfini sürmedüğümüz" dakikalar için bidden hesap sormaktadır. Bu büyük bir yalan, ahlak dışı bir durumdur. Çünkü insan hayatının hiçbir an'ı boşa geçmez, geçemez. İnsan dediğimiz varlık, varolması itibarıyla bir mucizedir. Alışında bizzat varoluş'un kendisi bir mucizedir. Hiçbir mucize an'a indirgenemeyeceği gibi, bir mucizenin de hiçbir an'ı boşa geçmez.

Duyulan aracılığıyla dış dünyadan ve toplumdan sürekli veriler alan, ukudayan bile beyni sürekli faaliyette olan bir varlık olarak, insanın, boşa geçen hiçbir an'ı yoktur. Yaşama faaliyetinin bizzat kendisi, sadece ve sadece yaşamın sürdürülmesi dolu dolu bir iştir.

Başarısızlıklarımız, kaçırduğumuz fırsatlar veya boş geçtiğimiz iddia edilen zamanlar dolayısıyla, ne öfkelenmemiz, ne de hayattan nefret etmemiz gerekir. Nefret edilecek şey, bize bu yanılsamayı dayatan kapitalist kültürün yaşam anlayışı ve ahlakıdır.

Bu kültür, hayatımızı geçmiş ve geleceğiyle birlikte, bir bütün olarak algılamamızı, onu idrâk etmemizi engelliyor. İdeallerimizi, idealist bir ahlak sürdürerek yüceltmemizi engelliyor. Zamanı en küçük birim olan an'a indirgerken, insanı da en küçük birim olan bireye indiriyor. Bencil ve küstah bir biçimde, an içindeki maddi birikimimizi kovalayan, bunda başarısız olduğu takdirde, anlamsızlık duygusuna kapılarak kendisinden ve başkalarından nefret eden insan, kapitalist yaşam kültürünün bir ürünüdür.

Oysa hiç kimse kapitalizmin, para-metazaman ligisine göre koyduğu değer ölçütlerini esas alarak, hayatını anlamı veya anlamsız bulmak zorunda değildir.

GEÇİNME, RIZK VE KANAAT

Yukarıda irdelemeye çalıştığım kapitalist yaşam kültürünün değerlerine karşı, bizi an'a hapsolmaktan, hayatımızın bütünlüğünü gözden kaçırmaktan alıkoyacak başka bazı değerler bulmak zorundayız. Bunlar kendi kültür ve medeniyetimizin değerleri olabilir. Veya insan eliyle geliştirilen ve anti kapitalist olduğu kadar tin'sel anlam da içeren, başka değerler de mümkündür.

Bir birikim ve biriktirme kültürü olan kapitalizm, bize dayattığı birçok kaygı ve tedirginlik yanılsamasını bu niteliğinden alıyor. Eğer para kazanamazsak, biriktiremezsek, zamanımız "boşa" geçiyor, biriktirdiklerimiz de paralılsamıza dönüşüyor...

tirme tutkusunu yerine, insan haysiyetini çerçevesinde "geçinme" ilkesini esas almak, belki insanın birçok tedirginlik ve kaygıdan kurtarabilir. Sadece "geçinmeyi" amaçlayan insanın omuzundaki yük, bir nebze hafifleyebilir belki.

Aynı bağlamda dedelerimizden miras kalan "rizk" kavramı, tüketim hırslarını cenderesinden kurtulma ve belki bir ferahlık duyma imkânı sunabilir. **Çünkü, zenginlik ve kapital kimse için yeterli olmamasına rağmen, "rizk" ve "nasip" herkes için yeterlidir.** Bu kavramların bilimsel açıdan, hele hele batılı iktisat bilimi açısından hiçbir şey ifade etmeyen, derin bir metafizik sahip olduklarını biliyorum. Ancak onların bu metafizik nitelikleri dolayısıyla maddi kapitalizm karşısında sonsuz bir anti-kapitalizm imkânı içerdikleri de gayet açıktır. Düşünmeye ve tartışmaya değmez mi?

Kibir, insanın sahip olduğu serveti, ölürken birlikte götürmemesinden ötürü acı duymasına yol açar. O nedenle, servetini kendi çocuğuna bırakmak önce bir geleceğe, sonra da kapitalizmin hukukuna dönüşmüştür. Ancak pek az servet sahibi, servetini kendi neslinin devamı yerine kamuya bağışlar. Oysa kanaatkar insanın böyle bir sorunu da olmayacaktır. Çocuğunu, sırf kendi çocuğu olduğu için sevebilmenin hazzı, onu servetinin başına yönetici olarak hazırlamanın hazzından daha insani olsa gerektir.

Şimdi denebilir ki: "İyi de yoksul kitleler zaten böyle bir hayat sürdürüyorlar mı, zaten kanaat edip, nzklarıyla yetinmiyorlar mı?" Elbette kapitalist yaşam kültürünün, medyanın ve tüketim propagandalının henüz görece etkisi dışında kalanlar, ahlaksızlığa direnen mazlumlar böylesi bir hayat sürdürüyorlar. Dünya ve ülkemiz hâlâ yaşanabilir haldeseydi, Anadolu'da, Asya'da, Afrika'da henüz kapitalist yaşam kültürüne **tam anlamıyla** teslim olmamış bir milyon sayesindedir. Fakat biliyoruz ki, işte tam da bu noktada emperyalist kapitalist sistem, bu kanaatkar ve mazlum insanları hedef almakta, onları silah zoruyla kendi sistemine katmaya çalışmaktadır.

Ayrıca ülkemiz özelinde yürütülen yaygın propaganda ve özellikle holding medyası eliyle yaygınlaştırılmaya çalışılan kapitalist yaşam kültürü, şehir varoslarını yoz biçimde çoktan teslim almıştır. Fakat Anadolu insanının hâlâ rizk, nimet ve kanaatkarlık değerleri sayesinde, belli ölçüde bu kültüre direndiğini varsayabiliriz. Kapitalizmin hayatı henüz hızlandıramadığı, kendi pazına bağımlı kladmadığı yörelerde, ana esir düşme imkânının mevcut olduğunu umuyoruz.

¹ Benjamin Franklin'ın aktaran Max Weber, Die protestantische Ethik und der Geist des Kapitalismus, s.31 Potsdam 1999

² Martin Heidegger, Sein und Zeit, s. 234. Tübingen 1993

Görüşmek üzere Ordu, Fatsa, Ünye, görüşmek üzere ey sevgili bünye!

Yurdun bir karış toprağını öbürüne tercih etmek doğru olmaz ama ülkenin en güzel yeri de burası gibime geliyor. Ne yapayım ki güzel, çok güzel. Ordu ilimizden söz ediyorum. Ünye, Fatsa, Perşembe... Upuzun maritimosuyla (deniz gezisi yolu), Düz Mahalle'ye birden ve tepeden bakan Boztepe'siyle Ordu.

Delikanlılığımızda (henüz geçtiğimiz yıllarda; bizde bu dönem uzun sürüyor) çok güzel bir kız gördüğümüz zaman ne yapardık biliyor musunuz, (İlahiyat Fakültesi'nden mezun olmuş derdik, o ayrı) bir an durup hep bir ağızdan "Tüü, Allah belanı versin!" derdik. Bu, Taşlıtarla ve Kasımpaşa'da, sözümona iltifattı. Feministlerin tüylerini diken diken edecek böyle fırlamalıklar gırların oralar da. Bunun semantigini kime, nasıl anlatsak şimdi. İrfan Yıldız, aman abi, Burada yapma, yanlış anlaşılır diyor. Ordu böyle güzel bir kız. Tabii ki çift eşeyli, aynı zamanda yemyeşil biçkin bir delikanlı, dalına basmaya gelmez.

Ordu 10. Şiir Akşamları'na katılmak için İstanbul'dan bu yeşillige gittim. Benim için büyüktü.

konuğu olarak davet ettiler. Mini bir festival kapsamı ve tadında yapılan bu şiir akşamlarını Türkiye Yazarlar Birliği'nin Ordu şubesi organize ediyor. Şair Gökhan Akççek iki yıldır ve şube başkanı ve organizatör olarak işin başında. Bu yıl katılan şairleri yazayım: Gökhan Akççek, Mehmet Ayçi, Hayati Bâki, Kaya Demiral, Murat Karacan, Salih Okumuş, Hayrettin Orhanoglu, Adnan Özer, Özcan Önlü, Kenan Sarıalioğlu, Dursun Ali Sazkaya, Şinasi Tepe, İlyas Tunç, İrfan Yıldız, Ercan Yılmaz.

Ordu 10. Şiir Akşamları'nın en güzel tarafı, içtenliğin, doğal, sıcak davranışların dışında, ne, biliyor musunuz; ideolojik köken ayrımı yapılmaması. Daveti herhangi bir kavrama dayandırarak yapıyorlar, poetik seçkinlik, akademizm vb. gibi kaygı ve düşünceler de yok, "Ülkemizin şairleri"ni çağırıyorlar, sadece bu. Şairlerden biri şiir okumasından önce yaptığı selamlama konuşmasında dil sürçmesiyle Türkiye Yazarlar Sendikası'nın adını an-

dil sürçmesi değildi bana kalırsa, ülkemizin şairleri, yazarları arasındaki yapay ayrımlar zihinlerde iyice yıpranmış olmalı diye düşünüyorum. Tek örgüt hedefini dillendirmenin vakti gelmiş demek ki? (Hoş, bu ayrımı fakir 1983'ten beri bunu savunuyorum.) Akşam yemeği ve sonrasında, aramızda bunu dileyen sohbetler yapıldı. Dil, Türkçemiz bizi birleştirecek önünde sonunda, bunu buraya yazıyorum. Bu, görüşe dayalı, uzmanlık, yöre örgütleri kurmaya engel değildir. Sosyal demokrat yazarlar birliği de kurulabilir, ne bileyim, Maoist yazarlar birliği de, ama ulus ve tarih nezdinde, ulusun varlığı olan edebiyat örgütleri, kurumları, ideolojilerin

daraltıcı alanına çekilemez, bu, tek kelimeyle cehalettir. Ayrıca yazın emeği üzerine sendika, dernek kurmakla bu karıştırılmamalı. Örneğin Almanya'da 60 bin üyeli Medya İşçileri Sendikası var. 'Birlik' ayrıca var. Neyse, anlayan anladı. Ordu'daki karşılıklı buluşma ve kaynaşmaların hepsi güzeldi, ancak onca ortak dostumuz olmasına rağmen Hayati Bâki ağabeyimizle tanışmak bugüne kısmetmiş, Özcan Ünlü ile de öyle. Özcan, Türkiye Gazetesi'nin kültür, sanat bölümü şefi. Aynı zamanda iyi bir çevirmen olan Kenan Sarıaloğlu ile de Gendaş yıllarında uç vermiş bir dostluğu burada pekiştirdik. Onunla, Oktay Taftalı ile projelendirdiğimiz "Doğu Estetik Okulu" için Trabzon'dan bir destek kazandık. Hayrettin Orhanoglu, Salih Okumuş, Ercan Yılmaz, Dursun Ali Sazkaya, genç akademisyenler; geleceğimiz. İlyas Tunç iyi şiir okumuş, onu gördük. Şinasi Tepe eğitmeni. Murat Karacan en gencimiz, en kilolumuz ama, lakin yakışıyor, akşam eğlencesinde şahane bir vücut plastiği sergiledi, bunu ben söylüyorum, Trakya'nın iddialı oyuncularından biri. Gelelim Kemal Demiral'a, o, İrfan Yıldız'ın deyişle geç bir 40 kuşağı temsilcisi, halen aramızda, yok canım o kadar yaşlı değil, ayrıca da genç gösteriyor, dal gibi. Ordulu gençler için bir hazine. Az yazıyormuş lakin, keşke daha çok yazsa, ve daha kapsamlı!

İrfan Yıldız'ı sona bıraktım. Aziz dostum, kakkahası ve dağdağası bol kardeşim, Ünye'deki huzuruna, mutluluğuna gıpta ettim, Allah bozmasın. İrfan Yıldız Karadeniz için gerekli bir aydın bir kere. Ünye'nin Demirbükünalı köyünden. Dilerim şiirleri dünyaya yayılır, yayılacak.

Şiir akşamlarının ertesi günü hüznülüdür hep, ayrılık çanları kubbeye bir hoş sada olarak kalan dizeleri selamlarcasına çalar. Daha da hüznülü oldu bizler için, çok daha hüznülü. Azer Yaran'ı ziyarete gittik. Rusça'dan Türkçe'ye, Türkçe'den Rusça'ya en başta gelen çevirmenlerimizden olan, Kafkas yakışıklısı, ahlâkı gibi sesi de güzel Azer Yaran'ı o güzelim doğada, onun doğasında hastalıklı boğuşurken görmektir bu hüznü. Bütün kalbimizle iyileşmesini dileyen kardeşleriydik onun. Tıpkı ikram ettiği canerikleri gibi onu taptaze bekliyoruz. Yese'nin çevirilerini bekliyoruz çünkü. Bu kez en iyisi olacak, eminiz. Söz verdiğiniz şiir resitalinde buluşmak üzere pürüzsüz insan, "günlüğü Türkçe."

Görüşmek üzere Ordu, Fatsa, Ünye, görüşmek üzere biz olan, yeryüzü cennetimiz toprakları.

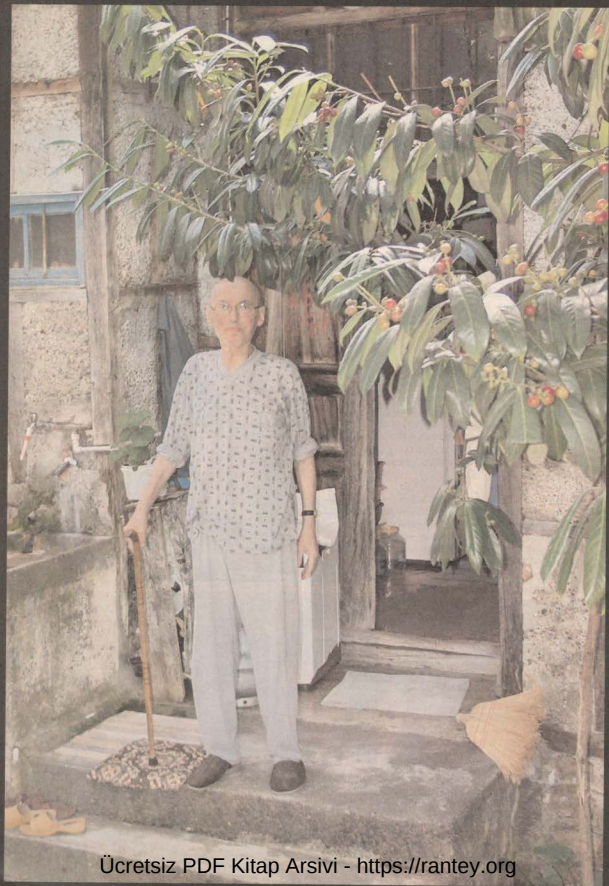

Önde Kaya Demiral ve Dursun Ali Sazkaya, ikinci sıra Selçuk Küçük (Kum Yazıları'nı çıkarıyor.) İrfan Yıldız, Gökhan Akçiçek, Adnan Özer, Şinasi Tepe, Özcan Ünlü, Kenan Sarıaloğlu. Ayaktakiler: Salih Okumuş, Ercan Yılmaz, Hayrettin Orhanoglu ve Murat Karacan.

◀ Gökhan Akçiçek (ayakta duran), solda Kaya Demiral, sağda İrfan Yıldız.

Azer Yaran'ı ziyaret. Soldan sağa, İlyas Tunç ve Hayati Bâki görülüyor.

BURADA GÜNEŞİĞİ TÜRK

Gaddarlık.
Kirazlar kurudu, ayvalar devrildi, elmalar kestiler,
sağlıklı gövdeleri doğrular,
ayakta kalan ağaçların dal uçlarında
son meyveleri kesekleriyle döktü rüzgâr,
kasım soğukunda kimseler toplamadı son incirleri
ve hiç öpülmemiş yaşlı kızlar gibi
buruştular giden ölgün yaprakların ardı sıra hayıflanarak,
ağaran saçlarını sonbaharın didikleli kar,

bazan
havanın valsosu sınıklarıyla meyveleri ırgaladı,
üşüyen otların arasında güneşiğiyle dertleşir
bir süre direnir ve çürürler
kabukları çöker toprağa dönerler
al damarlı elmalar.

Seyrek balta seslerinin sonladığı
geçirimsiz gibi görünen yeşil berrak ortamda
mavi gizemin örtüsü seriliyor saçları kınalı
ihtiyar toprağın üzerine ve yüzüne
çalsuz dalların aralıklarından
puslu mermer görünümüyle akın eden denizin.

Uzakta
maviğe kapaklama düşen burunda dalgalar köpürmüyor
da
tek tük çamların eteklerinde deniz toprağı öpünce
çimento ve kireç buluyor dudaklarına.

Derede göller zincirinin yitiyor bakışlarında ısıltı,
burada gözbebekleri aktı bu şanlı
şen hayatın.

Dik bayır emekleyerek çıkıyor bodur orman ağaçları,
hayatın ayaklarına ve ellerine topaklar batıyor
büyük tufan zamanından karada kalmış
dikenle deniz canlıları gibi.

Gaddarlık.
Göge yaslanan dağın belinde hayata pusu var,
eteklerde yandırı akan derenin üzerinde
stabilize güzergahın bükümünde kimyasal duman
güneşiğinin yoluna duruyor.

Tanrısal yansımanın perdelediği yerde
tanrısal soluğun nükleer hortumlarla süpürüldüğü,
görsel özgürlükte çalın satan aynalarla suretin
çarpıtıldığı yerde,

bilmeye bilgi, izlemeye dava, çiçeklenmeye uzam!
diyorlar ki, yazmaya dil, sevmeye insan, yanmaya aşk yok,
belemeye umut, istinada tarih...
Ve yoldaşığa Tann!

Yüzyılların sur diplerinde inlerini uyuyor
ve oyukların ağızlarında güneşle karanlığın sınırında
bir vahşi kenarda çubuk tıttırıyor eşkıya,
binyılların kanser dokusunda kaçgun,
tarhin zarlarını ve onurun giysilerini paralayarak soyuyor,
kovalıyor zedelenen tanrısal pırlantının yörüngesi boyunca
suların yükselmeye başladığı dere yatağında

Yalın su
hayatın yapraklarıyla örtmeye çalışıyor
anadan doğma dokunulmazlığını.

Gaddarlık
hayatın tarihine laboratuvar marifetiyle tasallut ediyor,
düşmüş olan ulusal aklın toprağı kanayan kemiklerini
deşiliyor
ve yalıyor kanayan ulusal aklın tarihsel sızıntısını

Oysa burada hayat
cana bürünen direncin eğilmezliğiyle
bir azap kasırgasında inancın doğal tapınağını kuruyor

ve burada kara toprak ve güneşiği Türk,
burada hayat Türk, tarihin sızlayan kemiklerinden
günlerin dilinin böyle konuşmasına
ve aklın sonsuza açılan yelkenlerinin dokumasına kadar.

(Azer Yaran, Giz Menekşesi Toplu Şiirler (1975-2002)
Yapı Kredi Yayınları, Mayıs 2004)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
diyorlar ki, basmaya toprak yok,

Neredeyse sab

"Gitmem lazım, geç kaldım, işim var," dedim, ama beni dinlemiyordu, titrek ve terli parmaklarıyla bileğime yapışmış ve âdeti can havliyle: **"Ne olur, çok yalnızım, bu gece burada kal,"** diyordu. Evinde olduğumuz ve hava karardı halde hâlâ o simsiyah gözlükleriyle dolaşiyor ve sürekli içki içiyordu. Belli ki acıları tekrar depresimişti. Onu bu halde asla bırakmazdım. Çünkü gittikçe kötüyü gidiyordu, olmadık şeyler yapabiliyordu. **"Peki, sakın ol, bir yere gitmiyorum, buradayım,"** dedim. Bunu duyunca heyecanla gelip sarıldı boynuma ve **"Sağol, dostum,"** dedi. Mutfağa gidip içki doldurdu bana. Ev sahipliği yapmaya başlamıştı hiç beklenmedik bir canlılıkla. Ama sonra içindeki o ıstırap kendisini yine hatırlatmış olacak ki, yakınlığına, dahası yaşadığı acının haklılığını anlatmaya, kanıtlamaya başlamıştı bana. **"Sen çok iyi farkındaydın, nasıl seviyordum o adamı, değil mi, söylese. Onunla kendimi sevmeye başlamıştım, en önemlisi eşcinsellikten pek utanmıyordum, artık insanların gözlerinin içine hiç olmadığı kadar korkusuzca bakabiliyordum. Yaşamaya başlamıştım, dünyaya dokunuyordum. Ve o şimdiki yok. Nelerimi yitirdim ben, biliyorsun, değil mi?"**

"Biliyorum, biliyorum," diyordum, bulduğumuz dokuzuncu kattan Hallıç'ın o hüznü koyuluğunu seyrederken. Oysa bildiğim en fazla neydi ki ve bu inanılmaz ve bizi hep şaşkına çeviren çelişkilerle dolu olan hayatta ne olabilirdi ki? Bir tekstil firmasında modelistlik yapan eşcinsel arkadaşım, iki çocuk babası evli bir polise âşık olmuştu. Öyle ki varını yoğunu âşık olduğu bu polis için feda ediyordu. Polisin ilkökula giden çocuklarının neredeyse tüm okul masraflarını, dahası zaman zaman ödemekte zorlandığı krepera-

tif taksitlerini ödüyordu. Ve bütün gün onu anıyor, onu nasıl mutlu edeceğini ve şaşıracağı düşünüyordu. Ve arada bir görüştüğümüzde bana hep çok mutlu olduğunu, hatta bu mutluluğun onu korkuttuğunu, her şeyin nasıl bu kadar iyi gidebildiğine zaman zaman da şaşığını söylemem edemiyordu. Benim tüm dünyadaki ve özellikle bu ülkedeki polislerle ilişkin yargılarımı bildiği için de, **"Bu farkı, hiç öyle sandığın gibi değil. Düşünsene, televizyonda eski Türk filmlerini seyrederken kendini tutamayıp ağlıyor, öylesine duygusal bir adam, öylesine yumuşak bir kalbi var ki bilemezsin,"** diyordu ısrarla.

Ne yalan söylemeli, anlatıklan beni etkiliyor, dahası umutlandırıyordu, onun adına mutlu ediyordu.

Sonra bir gün her şey altüst olmuştu. Aslında bu ülkede **"samimiyet buhranına"** kapılıp umutla bağlanan her şey hiç beklenmedik bir anda nasıl uçup gidiyorsa öyle olmuştu. Arkadaşımın uzun zamandır gitmediği ve şöyle bir, ne olup ne bitiyor diye uğradığı eşcinsel kulübünde kavga çıkıyor ve bir polis ekibi kulübü basıp oradakileri yere yatırıyor ve kim varsa coptan geçiriyordu. Ve asıl ilginç bu polis ekibinde arkadaşımın **"sevgilisi"** olan polis de vardı. Ve once karışıklıkta bir an göz göze geliyorlar, arkadaşım bu sırada elinde olmayarak çok heyecanlanıyor ve bir şekilde onunla göz göze gelince de, **"Benim, beni tanımadın mı?"** demek istecesine bakıyor ona ve o heyecanlı bir şeyler çıkıyordu ağzından güç bela, ama nafi!; polis **"sevgilisi"**nin yüzünde en ufak bir titreme bile olmuyor ve belki de birkaç gün önce sevdiği insanı yere yatıp copluyordu, sonra da kimliğini istiyor, bakıyor ve geri uzatıyordu, oradaki herkeşe yaptığı gibi...

"Sonra polis ekibi kulübün-

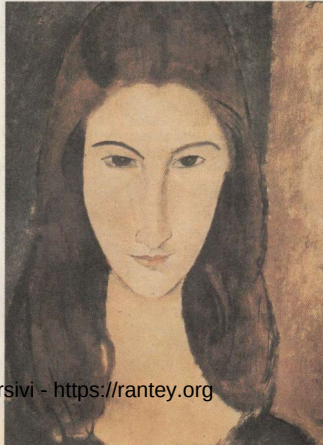
sahibini ve kavga çıkartan bir iki kişiyi daha yanlarına alarak geldikleri gibi gidiyordu. Arkadaşım o geceyi simsiyah gökyüzüne ve güneşe yalvararak geçiriyordu: **"Ne olur aydınlan gökyüzü, ne olur doğ güneş"** diye. Sabah olur olmaz da, arkadaşım, polis **"sevgilisi"**ni aramaya başlıyor ve saatler sonra çalıştığı emniyet biriminde buluyor onu ve asıl tükeniş o zaman başlıyor ve şöyle diyor ona polis **"sevgilisi": "Bak birbirimizi bir süre kullandık, ben kanımı seviyorum, mesleğime bağlıyım, artık beni bir daha aramal."**

Evet, hepsi bu. O an arkadaşım cehennemin yedi kat dibine iniyor, aşkıyla kazandığı ruhunu yitiriyor, dokunduğu hayat uzaklaşıyordu ondan. İnsanların gözlerine artık bakamaz oluyor, eşcinselliğinden hiç olmadığı kadar utanmaya başlıyor, çalıştığı yerden özel izin almak zorun-

da kalıyor ve haftalarca sokağa çıkamıyor, sınıksız örtüttü perdelerin arasında sadece arada bir sokağa bakıyordu. Yitirdiği aşkının yasını tutmaya başlıyordu. Ve bir süre sonra artık hiçbir şeye ve özellikle sevmeye ve sevimeye, dahası aşkının yasını tutmaya bile layık görmüyordu kendini.

Hatta bir daha kimseye âşık olmamak, bağlanmamak için kendine olan saygısını, inancını ayaklar altına almaya uğraşıyordu...

Yani yine eski hayatına dönmüştü. Hemen her akşam eşcinsel kulüplerine, barlara gidiyor, kim denk gelirse gidip onunla yatıyordu. Aşırı alkolü olduğu kimi geceler ise yollara çıkıyor, rastgele bir taksi çeviriyor ve hiç çekinmeden pazarlığı girişiyordu. Ve asıl ilginç birçok taksi şoförü teklifini kabul ediyordu: taksimetre açılıyor, arkadaş-

ah olacak

şım şoföre oral seks yapmaya başlıyor, şoför boşalana kadar şehirde gelişigüzel dolaşıyorlar ve iş bitince taksimetrede ne yazıyorsa arkadışını çıkartıp şoföre o parayı ödiyordu. Sonra karanlık sokaklardan evine, onca utanç ve aşağılanmışlıkla düşe kalka geri dönüyordu...

Kimi geceler ise evinin çevresindeki inşaatlarda çalışan bir ya da birkaç işçiyi evine getiriyor ve onlarla yatıyordu. Ama çoğu kez evine getirdiği ve yattığı işçilere istedikleri parayı verince onlar tarafından acımasızca dövülüyor, cüzdanında ne kadar parası varsa alınıyor, dahası kimi eşyalarını gizlice çalıp, ya da zorla alıp gidiyorlardı...

Bazen onu görmeye evine gittiğimde yüzünde, gözlerinin kenarlarında morluklar ve sıyrıklar görür ve bir gece önce başından neler geçmiş olduğunu hemen anlardım. Göz göze gelirdik, o an, "bana sakın bir şey söyleme," der gibi bakardı, yutkunurdum ve susardım; ama gözlerim ve içim yanardı.

Dertleşirken bir ara, ansızın nereden bulduysa eline geçirdiği bir makasla saçlarını gelişigüzel, daha doğrusu kendinden öç alırcasına kesmeye başladı. Güç bela engel oldum. "Bırak beni, çirkinleştirmek istiyorum kendimi, layık değilim ben sevmeye, layık değilim ben sevmeye," diye çırpınmaya başladı kollarım arasında. Sonra bir ara sakinleşir gibi oldu. Kalktı, lambaları tamamen söndürdü. Yanıma gelip, hiçbir şey olmamış ve "bütün bu yaşananları unutalım," der gibi, "Hadı, senin sesin güzeldir, bana o sevdiğim şarkıyı söyle," dedi. "Söylerim, ama," dedim, "artık içki içmezsen, çünkü biraz daha içki içersen komaya gireceksin." Tamam, içmiyorum, ne olur hadi söyle," dedi. Önce, çok sevdiği "Hatıran Yeter Bana. Uzakta Kal Sevgilim" şarkısını söyledim ona. Salonda karanlık bir noktaya gözlerini âdeta bir sonsuzluk hasretiyle dikmiş beni dinliyordu. Sonra "Şarkılar Seni Söyler, Dillerde Nağme Adın" şarkısını söylemeye başladım. Ama bir süre sonra fark ettim ki, haliyle kapanmış hıçkırık hıçkırık ağlıyordu. Yanına gittim, ne olur ağlama, güçlü olmalısın, gibisinden saçmasapan sözler söylemeye çalışarak saçını okşamaya, onu teselli etmeye çalışırken, o an nasıl olduysa ben de ağlamaya başlamıştım. Aslında farklı şeylere ağlıyorduk: O, bütün her şeyini, bütün varlığını verdiği halde yitirdiği aşkına ağlıyordu; bense hiç kimseyi böylesine fedakârlıkla, dahası derin bir özelemlenemediğim, kimseye böylesine bütün varlığımı veremediğim için ağlıyordum...

Sonra onu yerden kaldırdım, yatağına yatırdım. Üzerini örttüm. "Gitmeyeceksin, beni yalnız bırakmayacaksın, değil mi?" dedi. "Buradayım. Hiçbir yere gitmiyorum, yanındayım, merak etme," dedim fısıltıyla. Yatağına serdim, gözyaşlarını sildim, tam uyumaya hazırlanırken, "Söylesene, bizim gibiler için bir umut var mı bu dünyada?" diye sordu. Bir an, bunca yaşadığımız ve dahası yaşayacağımız şeyi düşündüm. Saat kaç olursa olsun ve ne kadar alkolü olursak olalım ona yalan söyleyemeyiz: "Pek umut yok," dedim, "Uçursun, uçsunda olsun, ama olacak.."

Yengeçler ve Yengeçler

Adnan Özer'e

Vardım çarşılarına ki medet ummaya kifayetsiz terzilerden nafile bir heves düğümlendi soluğumda misafirliğime pusular kurulmuş, gizler çekilmiş kınından Zamana zehir içirip hayatı yoran bedevi gölgesi siz, çalın nefeslerimizi, aynı çağdayız sizlerin şansı bu kim değilsiniz ki; leş kokulu yaşam fakiri her bakışta korkunç, her adımda cahilliginiz ve alçaklığınızı süsleyen cüzdan kiriniz sersemce kişneyen atalarınız da var motorlu aletlere gizlenmiş sevinç gözyaşlarınız kötülüğü ateşte yoğurup acımızdan sevinleyen beyler -Yanlışsınız! Yanlışlığınıza beni de katmayın.

Döndüm kıyılarıma geçmiş yapı çizgi şaşmamak için kalbimin küçük hatırasından. Saklı yerim bir yengeç ısırsız ile gizli ki habire insanlığı tekrarlatır... Yengecin var olma sebebi acı olunca bir gün çocukluğuma annemin şefkati yetiştirip korkumu defetmişti Ve tutup mahlûkata da su yolu açınca gözyaşlarını kurutmuştu şaşkınlığım Çocuğu ısırılana böyle mi yapıldı! Baktım yengecin ardından suya varışı güzeldi annemin tuzlu yanağını öpen dudakları kadar tatlı. Yengecin korkulu kaçıışı damarlarımda gezindikçe -Yanlışsınız! Annelerinizi de ihanete uğratmayın

Geziniyorum kıyılarıma kenarlarımı merhamet soluyarak günün gizlerine ağzım bir laf ediyör öfkelerini söküyorum şehir çocuklarını bir tutam gülücük tozuoyorum rüzgâra eskimsi bir mal değer kazanıyer elimde ustadır yengecin ısırsız tarihime! Gülüyorum bedenimi kumlara sürten dalga sesiyle zevk almaktan kaçınıyor hatıralar çizili tenim de şimdi daha bir tuzluyum acıma dikenli teller duygularına daha bir dost Uslanmaz cepheleer kıyılarıma zorladıkça kanamalı yerlerimden şifa buluyör düşmanlığıma yatanlar da Yırtıklarından hayat bulsun haset edenler de dilimin pası yararı merhemlerken. - Doğrusunuz diyemem, yanlışlığınız size çelme takacak beyler.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ASLAN ÖZDEMİR

Yargıların Gir

Susmak bir erdem midir? İçinde fırtınalar koparken seni inadına anlamayanlara karşı verebileceğin en güçlü savuştur kuşkusuz. İşte suskunun erdem yönü de tam bu noktada başlar. Yoksa ezikliğinden, isyan edememeziğinden, korkudan susmak bir erdem olmaz. Susmak bir isyanı ifade ediyorsa, erdemdir. Hatta suskunluğunu kendisiyle birlikte sonsuzluğa götürüyorsa, intiharı seçiyorsa... Tıpkı **Anayurt Otel**'nin suskun katibi Zebercet'in ve sokakların suskun **Be yaz Mantolu Adam**'ının intiharları gibi.

Edebiyatımızın iki büyük ustasının, Yusuf Atılgan'ın ve Oğuz Atay'ın kalemlerinden çıkmış olan bu iki yalnızlık, kendi ölümlerini seçmiş kişilerdir. İkisi de -farklı nedenlerden de olsa- başarısızdır. **Yusuf Atılgan**'ın **Anayurt Otel** adlı romanının kahramanı Zebercet, içinde başarılıdır. Çünkü işi, işlettiği otel, onun hayatıdır. Ancak otelin dışına bir zorunluluk olmadıkça süreç, belirli günlerin dışında çıkmaz. Çünkü Zebercet, insanlarla iletişim kuramayan biridir. Hayatının kendi kontrolünde olduğunu anlayana kadar hep, ezik yaşamış biridir. Dış dünyanın insanları dediği kişilerin aşağılayıcı alaylarına konu olmuştur; bu yüzden de onlardan hep kaçmıştır, hatta korkmuştur. Öyle ki, hayatının merkezinde otel olduğundan, oraya gelen insanları dış dünyadakilerden ayırır, dışarının insanlarını anlayamaz Zebercet.

Zebercet'in yalnızlığı ve insanlardan kopuşu, onun çocukluk yıllarında başlar. Önce yedi aylık doğmuş olması, ebeveynleri tarafından, bir suçmuşçasına başına kakılır. Sonra, ilkokulda, zayıf ve çelimsiz dış görünüşü nedeniyle, ona kız gibi olduğuna dair alaylı sözler söylenir. Askerde koğu arkadaşlarının aşağılayıcı şakalarına maruz kalır. Kışla dışında da emirlerliğini yaptığı yüzbaşının kansı ve baldızı onu umursamadan konuşurlar. Kadınlar hamamdayken, bir kahvede bekleyen Zebercet'e, kahve takımdan insanlar alay ederler. Hatta genelevdeki kadınlar bile onu dış görünüşü nedeniyle aşağılar ve alay konusu ederler. Zebercet de, askerden döndükten sonra otele kapanmakta bulur çözümü.

Ancak hayatında eksik giden bir şey vardır; sıcak bir sevginin olmayışı. Bir gece Geckimeli Ankara Treniyle gelen bir kadın, Zebercet'in hayatına kına varmasına edilgen bir şekilde, yar-

dım eder. Otelde bir gece kalıp giden kadın, Zebercet'in beklediği sevgidir artık. Kadının döneceği güne hazırlar kendisini. Ancak dönmeyeceğini anladıktan sonra, dış dünyada, insanların arasında aramaya başlar öldüğü sevgiyi. Yine bulamaz. Oteline döner ve oteldeki herhangi bir eşyadan farkı olmayan, Zebercet'in cinsel oyuncağı, en az Zebercet kadar suskun olan ortaklığı kadınla ilişkisinde de başarısız olunca, onu öldürür. Zebercet, artık tanı modundadır. Hiçbir şey eskisi gibi değildir. İşlediği suçu bilir ancak onu yasalardan daracak bir bölüme sığdırmak; cezası hafiflesin diye suçuna bir neden bulmak ona göre aşağılayıcı bir durumdur. *Yeryüzünde canlı kalmanın bir bakıma suç işlemeyi olamayacağı* nı bilmeyen, kendilerini suçsuz sanan insanlardan çekinir, utanır. Bu nedenle hiçbir zaman onlardan biri olmayı başaramayan Zebercet, kendisini otele kapatır. İnfazı için karar verdiği günü bekler. Daha sonra; *yorumlar, nedenler önemsizdi; 'kesin değildi. Önemli olan insanın edimleri idi. Değişmez tek bir gerçeklik vardı insan için: Ölümler', der içinden ve beklediği günün anlamsız olduğuna karar verir. Kararladığı tarihte ölse, 'süreksizlik, tutarsızlık, saçmalığın bir anlamı mı olacaktı sanki', diye düşünerek hazırlanır ve kendi infazını gerçekleştirir Zebercet.*

Onun ölümünün bir anlamı yoktur dış dünyanın insanlarına göre. Kimse de nedeniyle ilgilenmeyecektir zaten. Çünkü Zebercet'i seven, ona değer veren kimse yoktur. Zebercet, toplumun içinden topluma aykırı duran biridir. Onları anlayamamıştır. Önyargılar onu

hep örkütüp kendi kabuğuna çekilmesine ve sonunda da nedensiz gibi görünen ölümüne sebep olmuştur. İşlediği cinayetin ardından sınırsız bir özgürlüğe sahip olan Zebercet, bunu tanırsal bir güçle kendi ölümü üzerine suskun çemberinde kullanmayı seçmiştir. Zebercet, toplumla uzlaşabilen pek çok kişiden daha güçlüdür aslında. Onun şizoid kişiliği bu infazda etken olsa da Zebercet, toplumla uzlaşmayı, son zamanlarında kendi istemiyle reddetmiştir. Çünkü anlamsızlığı keşfetmiş, aydınlanmıştır.

Toplumun önyargılı sürü bakışlarından ve yorumlarından kurtulmanın çözümünü intiharda bulan bir diğer edebî ve ebedî tip, **Oğuz Atay**'ın kaleminde vücut bulan, **Be yaz Mantolu Adam**'dır. *"Kalabalık bir topluluk içindeydi. Başarısızdı. Parası yoktu. Dileniyordu."* cümleleriyle başlar kahramanı kadar suskun ve yoğun hikâyeye. Neden ve nerede başarısız olduğunu bilmediğimiz biridir. Sadece dilenmek istiyordur; ancak diğer dilencilere benzemediğinden bu işte de başarısızdır. Ne var ki bir süre sonra kadının biri onun avucunu açarak para sıkıştırır. *"Kadın ona bakarken bilerek ya da bilmeyerek hiç oynatmamıştı gözbebeklerini. Bu yüzden ilk müşterisi onu kör sanmıştı"*, sözlerinden yazarın da kahramanının iç dünyasını, neler düşündüğünü bilmediğini anlıyoruz. Zebercet gibi sadece dış dünyanın insanlarına kapalı değildir o. Herkese, hatta yaratıcısına bile kendi hakkında bir fikir vermez. Dilenme yerinden uzaklaşırken zoraki bir hayırsız veya bir iş karşılığında para verir. İş karşılığında para verirken, kadından tarafından, körebe misali oradan oraya sürüklenip biraz

dabında Suskun İntiharlar

para kazanmaya başlar. "... oymalı, yaldızlı büyük bir boy aynasında kendini seyretti: Ceketi yoktu, gömleği parça parçaydı. İsteyerek iki serserinin kavgasına katıldığı, onlara aracılık ettiği bir sırada yırtılmış olan gömleğinin parçalarını üst üste getirdi aynaya bakarak; pantolonunu tutan ipi çözdü, daha sıkı bir düğüm attı. Sonra aynayı götürdüler; yırtık pantolonunu ve çorapsız ayaklarına geçirmiş olduğu lastikleri seyrederken, cümlelerinden kahramanın ne kadar kötü durumda olsa da dış görünüşüne önem verdiğini anlıyoruz. Daha sonra da bir tezgahta ya da askıda gördüğü satılık, beyaz bir kadın mantosu çok hoşuna gider ve bir daha hiç çıkarmamak üzere mantoyu giyip gider. Satıcının alaylarını umursamadan beyaz mantosuyla topuklarının çevresin-

de döner, ilk defa gülümser çevresine bakarak. Sonra bir daha hiç gülümsemeyecekmiş gibi mahzunlaşır birden. ... Yerdeki su birikintisinde mantosunu seyretmek için eğildiğinde çevresindeki onu nasıl karşılamak gerektiğini bilmeyen topluluğu görür. Arkasında onu takip eden insanlar olduğunu fark eder ama almadan yoluna devam eder. Topluluk bir süre sonra sonuç alamadığı için peşini bırakır. Mevsim yaz olduğundan hava çok sıcaktır. Terlemesine rağmen mantosundan asla vazgeçmez. Tarak satan birine istemeden yardımı dokunur. Onu seyretmek isteyenler yanında durduğu tarakçıdan alışveriş yaparlar. Hareketsiz, ifadesiz öylece durduğu önce yanına yaklaşmazlar. Onu turist sananlar çıkar. Birkaç dilden küfür ederler; ancak o, hiçbirine

tepki göstermez. Yoluna devam eder. Bu arada da ona önyargılı toplum insanları bir şeyler söylese de hiçbirine aldırmaz, hiçbir tepki vermez. Bir seyyar satıcı onun değişik görünüşünden yararlanıp mallarını satar. Sonra bir kumaş dükkanının sahibi onu vitrinde canlı manken olarak kullanır. Onun vitrindeki, kolları iki yana asılı duruşu İsa'yı anıştır. İnsanların çok ilgisini çeken bu, Beyaz Mantolu canlı manken, oradan da sıklık ve yine hiç konuşmadan, çevredeki boş ve gereksiz sözleri umursamadan yoluna devam eder. Bir kaldırımın kenarında otururken kolunda bir sürü kemer taşıyan eskimiş bir adam görür. Kemerçi ona bir kemer verir ve birlikte şarap içerler. Sonra Beyaz Mantolu Adam ve kemerçi otobüse binerler, kemerçi ondan ayrılır. Beyaz Mantolu Adam da yine birkaç kişinin alaylarına, aşağılamalarına, yaşlı bir adamın bitmeyen detlerini dinlemeye maruz kalarak bir trene biner. Pencereden denizi gördüğü bir istasyonda trenden iner. Halkplajına gider. Burada da gençlerin ilgisini çeker, kafasınatop atılır, yere düşer. Et-rafına toplanan kalabalık nedense onun hasta olduğu yolunda sözler söyler. Ancak uzun bıyıklı bir genç, onun rahat bırakılmasını söyler. Bir görevli ise, halkın huzurunu ihlal ettiği gerekçesiyle onu plajdan göndermek istese de bıyıklı genç, Beyaz Mantolu Adam'ı savunur. Yerde yatan Beyaz Mantolu Adam, doğrulup kalabalığı aşarak denize doğru ilerler.

"Su, bileklerini geçince mantosunun eteklerini topladı. Kalabalıktan kurtulmuş olan görevli, elbisesiyle daha ileri gidemedi. Mantonun etekleri önce suyun üstünde açıldı sonra ağırlaşıp battı. "Su" diye bağırdı. Ama bu yıldı genç. Başverdi, de-

diler. "Fazla ileri gidemez." Deniz sığıdı; bütün manto suyun içinde kaybolduğu zaman kıydan çok uzaklaşmıştı. Fazla ileri gitmişti. Yanılmışlardı." İşte bu cümlelerden Beyaz Mantolu Adam'ın topluma aykırı duruşunun ve hiç eğilmeyişinin ifadelerini alıyoruz.

Beyaz Mantolu Adam susmayı seçmişti. Her ne olursa olsun, suskunun özgürlüğünü tercih etmişti. Zebercet'e "maşatlık taşı" diyen kestaneciye ona bir cevap veremeyiş, olasılıklardan en kolay olanını; sessiz kalmayı seçmesi aşağılayıcı bir durum gibi görünür. Ancak akşam intikam almak için gittiği kestanecinin "alığın sarı" olduğunu düşünmesi, sabahki davranışının doğru olduğunu kanısına vardırır onu. Beyaz Mantolu Adam'ın ne düşündüğü, ne hissettiği hakkında hiçbir fikrimiz olmamasına rağmen, onun ölümü seçmiş olması, düzene boyun eğmediğini ispatlamasıdır onu önemli kılan.

Beyaz Mantolu Adam adlı hikâyede kahramanın iç konuşmalarına, ne düşündüğüne hiç yer verilmemiş olmasının ardında da bence onu tamamen toplumdan uzak tutmak, suskunluğunu korumak için hazırlanmış, müthiş bir kurgu vardır.

Camus, Sisifos Söyleni adlı eserinde, "Hiç kimsenin varlıkbilimsel bir kanıt uğruna öldüğünü görmedim." der. Ancak bu iki tip de, toplumda varolma sorunsalı yüzünden ebedi suskuyu seçmiş kişilerdir. İkisi de kurgu boyutunda yaşamış ve ölmüş olsalar da içinde yaşadığımız toplumu ve sürüden kopma korkularımızı yüzümüze tokat gibi çarpan çılgınlardır aslında.

Yusuf Atılgan, AnayurtOtel, YKY, 2004
Oğuz Atay, Korkuyu Beklerken, YKY, 2003

Sosyalist Kürt

Basın mı bizi magazin delisi yaptı, bizim tuhaf isteklerimiz mi basını baştan çıkardı, tartışılır. Ama ortada bir gerçek var ki; insanların magazine (dedikodu) inanılmaz bir sempatisi var. Toplum içinde bir yerlere gelmiş bazı insanların ne yaptığı, nereye gittiği bizi o kadar çok ilgilendiriyor ki; o şahıslar hakkında her şeyi ama her şeyi, bilmek zorunda hissediyoruz kendimizi. Sunulan bilgi (dedikodu) saçma da olsa, bir şahsın özel yaşamı da olsa, hiç mi hiç bizi ilgilendirmese de öğrenme istegimizin önüne geçemiyoruz. Bunları toplumun her kesimi beğimsiyor. Liberalinden demokratına, sosyalistinden komünistine her kesimin magazinini ilgiyle izlediği yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır.

İlginç olan ise 'sosyalist magazin'in ortaya çıkmasıdır ki bu da bir Kürt icadıdır. 1990'lı yılların başında sadece bir kez okur karşısına çıkan Rojname adlı Kürtçe dergide bazı magazin haberleri de yer almıştı. O zamanlar Rojname'de yer alan haberlerin amacı Kürtçe okur kazanmak, Kürtçe'yi bir dil haline getirmektir. Ve o dergi arşivlerdeki yerini alırken, aynı zamanda Kürt magazin basınının nasıl çalışması gerektiğine de örnek oldu. Son zamanlarda bazı Kürt basın organları internet üzerinden magazin haberleri yayımlayan siteler üreterek ya-

Belçim Bilgin

yına soktular. Bu sitelerde yayınlanan magazin haberleri "toplumun ahlak değerlerini olumsuz etkiliyor" diye eleştirilen 'tele-vole' magazinisi ile farklı bir çizgide olsa bile, bir şekilde haber anlayışı örtüşüyor.

Kürt magazin gazeteciliği haber verme amaçlı olarak ortaya çıkarma ve

haberin devamını da sonraki günlere yayıp okur toplama stratejisi izleyerek "az sonra" sloganıyla aynı kulvarda olduğu görülmekte. Ve burada dikkat edilmesi gereken şey ise Kürt olmayanların, Kürtlerle ideolojik ya da herhangi bir bağı bulunmayanların denini tahmin etmek zor

değil! Irkçı bir yaklaşım yok aslında, sadece 'seviyeli ve taraftarını' öne çıkaran, yani: 'Sosyalist magazin' haberciliği yapıldığı imajı verilmeye çalışılıyor.

Kürt magazin haberciliğine en çok konu olanların başında; Yılmaz Erdoğan, İbrahim Tatlıses, Civan Haco, Rojin Keser, Nilüfer Akbal, Mehmed Uzun geliyor; yani Kürt kökenli sanatçılar. Yılmaz Erdoğan haberlerinin başında; mankenlerden çok hoşlandığı, sürekli mankenlerle gezdiği ve kaçak olayını gündeme getirmek için bir film çekimine başladığı haberleri varken; İbrahim Tatlıses'in Hewle'e gideceğini ve kitabı hakkında bilgi verdiği ile ilgili peşi sıra haberler var.

Cannes Film Festivali'nde gündeme gelen "Sıfır Kilometre" filmi ve oyuncularını ile ilgili çok daha ilginç tanımlamalar var. Filmin başrol oyuncusu Şeyh Said'in torunu olarak nitelendirilen Belçim Bilgin için şu ifadelerle kullanılıyor: "Belçim Bilgin Cannes'da yıldızların arasında parlayan 22 yaşında genç bir Kürt Kızı. Ama Belçim, dünyanın en prestijli sinema Festivali olarak kabul edilen Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışan Kürt filmi "Sıfır Kilometre"nin kadın başrol oyuncusu olarak ilk defa geldiği Cannes'da, sanki yıllardır sinemanın içinde girdiği bir yıldız gibi yürüyor. Kendine

Tugba Ünsal
Yılmaz Erdoğan

son derece güvenen tavırlarıyla dikkat çeken bu neşeli Kürt kızı, bunu ailesinden aldığı eğitime bağlıyor..."

Elbette ki; siyasilerin de magazin haberi olmalı. Londra'da düzenlenen İkinci Kürt Kadın Festivali'ne Kürt siyasi hareketlerinin iştirak etmesi manşet olması için yeterli olmuştur. Haber şöyle: "Roj Kadın Vakfı tarafından organize edilen İkinci Kürt Kadın Festivali büyük bir ilgi görüyor. İkinci gün Harîngey Kürt gençlik

merkezinde düzenlenen defilede Güney Kürdistanlı Della Axmed tarafından tasarlanan geleneksel Kürt kadın kıyafetleri büyük beğeni topladı."

Diyarbakır Festivali ile ilgili haberlerin de olduğu sitede, Diyarbakırlı bir halk sanatçısıyla ilgili iddialı bir haber de var: "Pervin Çakar, Diyarbakırlı. Önce Halk Müziği, ardından konservatuvar eğitimi almış. Ancak kendisini daha çok bir operet olarak görmek istediği için şimdi de Opera

eğitimi alıyor. Maddi imkânsızlıklar yüzünden Türkiye'de yapamadığı eğitimini İtalya'da görüyor. İtalya da ise kalacak yeri yok. Bir kilisede yatıp-kalkan Pervin'in tek amacı dünyaca ünlü bir soprano olmak ve Kürtçe-Türkçe opera okumak."

Sitelerin birinde yer alan magazin haberlerinden biri ise çok daha ilginç: E-mail ve sms'lerin insanları geri zekâlı yaptığı üzerine. Bir diğer haber ise kot pantolonlarla ilgili. Haber şöyle: Jeans,

yanı sıra flaş haberler de yayınlanıyor. Flaş haberlerin en dikkat çekici olanı Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir ile İHD Genel Başkan Yardımcılarından Reyhan Yalçındağ'ın nişanladığı haberidir.

'Sosyalist' Kürt magazin gazeteciliğinin Türkiye

giyim pazarında gün geçtikçe daha çok tercih ediliyor. Bu haber için kullanılan fotoğrafın bir bayanın kalçalarını göstermesi ise, haberin mutlaka okutma çabasına bir örnek.

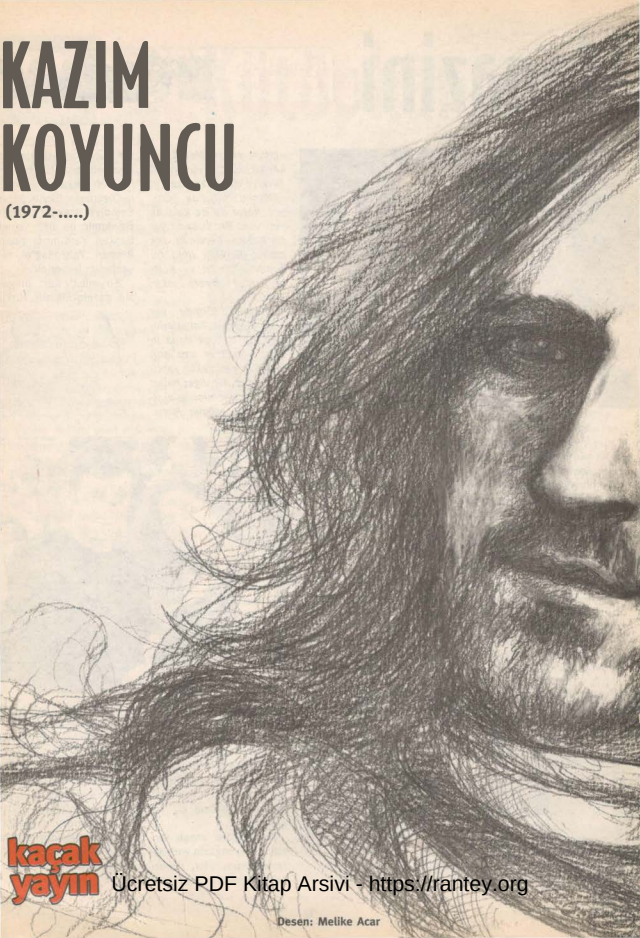
Kadın köşe yazarı tercih eden magazin web sitesinde portreler, röportajlar, haberler

ve tele-vole magazin gazeteciliğinden bir hayli etkilendiği bir gerçek. Yıllar önce MİT'in yaptığı bir tespit vardı, tele-vole izleyen komünist olur, diye. Tele-vole'nin etkisi ve sayesinde 'sosyalist' Kürt magazininin ortaya çıkarılmış olması MİT'i doğruluyor.

KAZIM KOYUNCU

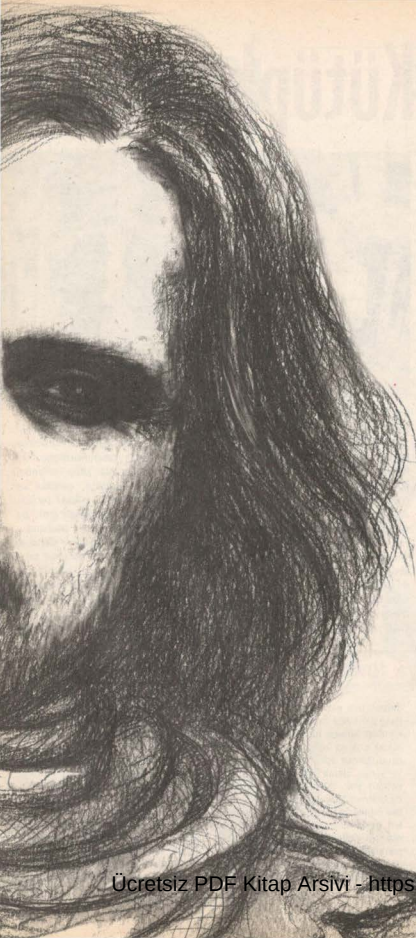
(1972-.....)

**kaçak
yayın**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Desen: Melike Acar

...Çocukken şiirle güzel
oyunuyordum. Şairlerle
çok uğraşıyordum.
Bir ceket yaptırmak
istedim o zamanlar
İstanbul'a gelirken...,
şair ceketini)
geldiğimde şairlerin
köprü altına gittiğini
biliyordum. Kocaman
bir yalana hazırdım,
muhtemelen ne
ceketler diktirirdim
kendime... Köyümden
çıkıp gelmişim, orda
başka şeyler
okuyordum, burada
başka başka şeyler
okumaya başladım.
Solcu bir babanın
solcu oğluydum.
Solcular saçlarını
uzatmıyordu o zaman.
Dik yakalı devrimci
kazağım... O çocuk
doğru bir çocuktü. Hep
o çocuk oldum. Hiçbir
şeyi terk etmedim.
Şiir yazamadım evet...,
vaktim yoktu.

Kütüphanesiz M

Çocukluğumda evdeki birkaç mobil-yadan biri de üç kişilik "kütüphane-li" kanepeydi. Çok rahat bir oturma elemanı olmasının yanında kullanışlıydı da; yaslanılan tarafta, içindeki süngerden dolayı yumuşak ve üstü kumaşa kaplanmış iki büyük çekmecesi vardı. Bu çekmeceler Markut'un torbası gibiydi, içine dünyaları koy... Çekmecelerin hemen üstünde ise kitaplar için özenli bir raf yapılmıştı. Ortalama kalınlıktaki bir kitabın sırtından hesaplar-sak, rafa en az yüz kitap sığırdı. Elbette bu rafı dolduracak kadar kitap yoktu evde. Hatta komşuların evindeki kitapların toplamı bile bu rafı doldurmay-a yetmezdi. Yetmişli yıllarda yayıncılık sektörü bu kadar hareketli değildi, her gün yüzlerce kitap çıkmıyordu. Sadece bu yüzden değildir belki ama hiçbir zaman dolaptaki kitapları dolduracak bol-lukta kitap olmadı evlerde.

Buna rağmen hazır satılan veya marangoza sipariş edilen her dolapta mu-hakkak bir iki raflık kitap yeri bırakıldı. İnsanlar ne kadar isteksiz olsa da evine aldığı koltukta ya da yatak başlığında kitaplık sahibi oluyordu. Kitap rafları mobilyaların olmazsa olmaz par-çalarıydı. O dönemki mobilyatasarımcı-ları, marangoz ustaları da mobilyalara bu rafları eklemeyi ihmal etmiyordu.

Kütüphaneli kanepenin akıbetini ha-tralayamıyorum şimdi ama babamla git-

tiğim bir marangozda, babamın kendine çizdiği dolabı çok iyi hatırlıyorum. Ceviz ağacından yapılmış (suntalar evlerimizi henüz tahrip etmemişti) bol fonksiyonlu kahverengi bir dolaptı. Kenarlarında boydan boya çitalar dolışıyordu. Maran-gozun hünerli elleriyle oyulmuş, özenle süslenmiş bu çitalar dolaba çok şık bir görünüm veriyordu. İç mimar deyişle; yer yer gotik özellikler taşıyordu. Dolabın alt tarafında birbirinden farklı boyut-larda üç bölme vardı. Bu kapılı bölmele-rin hemen üstünde iki katlı yatay uzun-lukta kitap rafları vardı. Onların üstünde televizyon yer i ve yine üstte tek sıra bir kitap rafı daha...

Dergide yapılan bir sohbetin konusu buralara sarktı... Sonra, günümüzün es-tetik harikası dolaplarını, konsepten konsepte koşan tasarımcılarımızı ko-nuştuk; dolaplardaki kitap raflarının yerine yapılan bardaklık, çanaklık ve gümüşlülükleri konuştuk... Nasıl bir kül-türel yozlaşmaya uğramışsak artık, bu evimizdeki mobilyayı bile etkilemiş... Eskiden kütüphaneli mobilya alanlara, şimdi incikli, boncuklu dolaplar satıl-makta. İstisnalar dışında, bırakın kü-tüphaneyi, evinde kitap konulacak bir tek rafı olmayan toplum oluştu ülke-mizde. Zaten kitap yerine de ıvrır zıvrır elektronik ev aletleri alınmıyor muydu?

Fuat Doğan Mobilya Üreticisi

Mobilya imalatı yapılan bir yerde, imalatın kaçta kaç bir kütüphane olabilir mi?

Mobilya üretiminde kütüphaneler di-ğer grublara göre, üretim içerisindeki payı %3 geçmemektedir. Bu daha çok genç odalarını grubu tamamlayan bir modül olarak üretilmektedir. Bağımsız olarak üretilse bile genç odasına yöne-lir.

Türkiye'de mobilya ile birlikte (kanep-e, çekyata, yatak takımına dahil) kü-tüphane üretiliyor mu?

Piyasa talepleri bu üreticileri yönlendiriyor, ona göre üretim yapıyoruz. İhtiyaç dahilinde her şeyi üretmek müm-kündür. Bilinen bir gerçek var, millet olarak çok az kitap okuyoruz. Çok az okuduğumuz için, çok kitabımız yok. Ve sonuç olarak kütüphaneye de ihtiya-cımız yok. İhtiyaç olmayan bir şeyi de üretmek doğru değil. Oturma ve yat-tak odalarına dahil kütüphane model-leri geliştirilmesine rağmen, talep ol-maması nedeniyle hiçbir zaman üre-tim alamadık. Sadece oturma odaların-
da kütüphane duvar ünitelerini üretiyor-
ruz. Bu üniteler çok amaçlıdır. Kullanı-

mına göre insanlar kitap da koyuyor, biblo da veya vitrin olarak da kullanı-yor. Ama gördüğüm kadıyla kitap ha-ricinde her şey için kullanılıyor. Sade-ce genç odalarında takıma dahil kütü-phane üretiliyor. Diğer takımlara dahil kütüphaneler çok denemek kadar az.

En çok hangi mobilyalar tüketiliyor? Örneğin, kütüphaneler diğer mobilya-lara oranla ne sıklıkla satılıyor?

Satış rakamlarına göre başlangıçtan sona doğru sıralarsak; yatak odaları, oturma grubları, yemek odaları, genç odaları ve diğerleri (portmanto, ayak-kabılık, kitaplık, tv sehpa vb). Müşte-riye birinci tercih olarak yeni evlene-cek insanların oluşturuyor. Türkiye'de

Mobilya Çağı

Nurhan Küner **Marangoz**

Kaçak Yayın'da bugüne kadar kitap sektörünü yazdık, çizdik... Yazarıyla, yayıncısıyla, kitapçısıyla, dağıtımcısıyla bol bol konuştuk. Peki kitapların saklandığı, muhafaza edildiği yeri, evlerde zoraki bir köşe açılan kütüphaneleri konuşmaya ne dersiniz? Kitaplığımızın diğer mobilyalardan aşağı kalır yanı var mıydı?

Marangozlara, tasarımcılara, mobilyacılar bu eski tasarıma; kütüphaneli kanepeleri/mobilyaları sorduk.

Yılda yaklaşık olarak 550-600 bin civarında evlilik yapıldığı tahmin ediliyor. Bu insanlar ev mobilyası alırken tamamen ihtiyaç dahilinde yatak, oturma ve yemek odaları alıyorlar. Mobilya alımında eğitim, gelir ve kültürel yapı da etkili olmasına rağmen sıralama aynı, sadece tarz farklıdır. Satış bakımında ele aldığımızda kütüphaneler ciro bazında %2'lerde dolaşüyor. Burada büyük marketlerin çok ucuz kütüphane modellerini satıyor olması da tüketiciyi oraya çekiyor.

Sonuçta bizde de kütüphaneler sadece genç odalarında tamamlayıcı modül olarak satılıyor. Tek başına diğer evrular gibi ihtiyaç dahilinde satışı çok yok. **Sizin evinizde kütüphaneniz var mı? Varsa ne tür kitap bulunuyor kütüphanenizde?**

Evet, evimde kütüphanem var. Kütüphanemde her türlü yayın bulunmakta ama çoğunluğunu romanlar oluşturuyor.

İlk ustaların kimlerdi?

Çok karıştıktı, ecnebler vardı, Rumlar vardı, Alman, Fransız vardı, bir de İtalyan vardı.

Türk yok muydu?

Türk, vardı ama mesleği hep diğer ustalardan öğren-dim

Çok kütüphane yaptınız mı?

Tabii çok yaptım, eskiden herkes evine yaptırıyordu. O zamanlar mobilyanın bir parçasıydı kütüphane. Ben çok yataklı kütüphane yaptım. Ancak bu tip mobilyalar artık çok fazla yaptırılmıyor.. Daha pratik şeyler düşünülüyor, daha kullanışlı şeyler. Maliyet açısından da önemli tabii. Bir de yaptırsa ne olacak kütüphaneyi, evde kitabı yok insanların. Kitap alacak parası yok ki kütüphane yaptırsın. Ben genellikle ahşap kullanıyorum, suntanın kansorejen madde içerdiği söyleniyor, ayrıca bu malzeme rutubete karşı hiç dayanıklı değil. Ama ucuz diye insanlar bunu tercih ediyor, ama bu hazır malzeme kullanımı yüzünden zanaatkar da yetişmiyor. Bir çrak alsan bazı şeyleri öğretmesin artık. Marangozluk mesleğinin içinde dekoratörlük de var. Marangozum dediğin zaman, ağaçla ilgili her şeyi becermen gerekiyor. Ama benim bir dekarasyon olayında bir yazar nasıl kitap yazarken zevk alıyorsa, bir şair nasıl şiir yazarken zevk alıyorsa ben de yaptığım işten haz alıyorum. Hoşuma gidiyor. Kendinden bir şeyler katıyorsun. Biz de gelen siparişlere bizde kendimizden bir şeyler katıyoruz.

Özellikle kullandığınız bir ağaç türü var mı?

Gürgen, çam kullanıyorum ama meşe, kestane de kullanılıyor. Ama ben en çok meşeyi kullanmayı seviyorum, ayrıca bizim yerli çralı çamımız çok iyi bir ağaçtır. Rus çamını sevmem. Ama en çok kestane ve meşe kullanılıyor. Çam ağacının kokusu çok güzeldir. Burada bir keşiyoruz dükkân mis gibi kokuyor, gözlerin yaniyor.

En çok hangi mobilyayı yapmak hoşuna gidiyor?

Benim en severek yaptığım dekarasyon işi. Aslında benim ağaçla uğraşmak hoşuma gidiyor. Sunta, mdf değil de, sırf ağacı işlemeyi seviyorum.

Ağaçla nasıl bir başlangıç aşaması yaşanır. Mesela ağacı dinlendiriyor musunuz, burada biraz bekletip böyle mi işlemeye başlıyorsunuz?

Ormandan yeni kesilmiş ağaçla hemen işe girişenler de var, kurumasını bekleyenler de. Bazılan da fırınlanmış ağaç kullanıyor, böyleleri daha sağlıklı, yaptığının iş hemen bozulmaz. Fırınlanmış ağaç alsak da hi bekletmeniz gerekir. Fırınlanmış ağaç kullanırsanız, ağaç kurudukça deforme olacaktır, bu da mobilyanın yapısını bozar, benim başıma da bir kaç kez böyle olaylar geldi. Ağaç çalışan bir şeydir, canlıdır. Aslında ağacı alıp bir yıl bekletmek gerekiyor ama küçük esnafın böyle bir sermayesi yok. Bir de bugün artık hazır malzeme kullanımı böyle yaygınlaştı ki, marangoz ustası bile neredeyse yok. Piyasada çalışanlara daha çok montajcı diyebiliriz, hazır geliyor çünkü, marangoz da monte ediyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranterey.org>

Ömer Coşkun Mobilya Tasarımcısı

Siz mobilya tasarımcısıyınız, bize bugüne kadar en çok hangi mobilya çeşidini yaptığınızı söyleyebilir misiniz?

Evet, bir mobilya tasarımcısı olarak çok çeşit yaptım. Herhalde en çok dolap yaptım, bunun yanı sıra masa ve sehpa tasarladım. Ben biraz da keyfime göre yaptığım için, yaptıklarımın çoğu bende kalıyor. Biraz özel şeyler... Severeke yaptığım işlerden biri de kütüphanelerdir. Kütüphane başlıbaşına asaleti olan bir mobilya. Bir de şöyle bir şey var, mobilya tasarımı eskisi kadar revaçta değil son zamanlarda. Yeni çıkan hazır malzemeler bütün modelleri değiştirdi. Bu modellere göre iş çıkartmak zorundasınız. Kimse yeni bir mobilya tasarlamak ve buna atölyelerde uğraşlar vererek yapmak istemiyor. Büyük firmalar zaten her şeyin hazını satıyorlar. Çoğu malzeme sunta, ben tasarladığım mobilyalarda hiçbir zaman sunta kullanmak istemem.

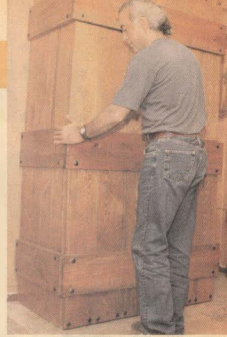
Ne tür bir tarzınız var?

Şimdi ben sıradan kullanıma açık mobilyaya karşıyım. Yeni bir mobilya modeli tespit ettim, onun üzerinde çalışıyorum bu aralar. Alternatif, esprisi

olan modeller tasarlıyorum. Tasarladığım bu yeni mobilyalarda ağaçlarla biraz oyun oynuyorum. Mesela kişiye özel mobilya üretiyorum. Yaptığım gardırobu sahibinden başkasının açması biraz zor. Epey uğraşması gerekir dolabını açması için. Bunda herhangî bir kilit falan kullanmıyorum. Sandık şeklinde mobilyalar yapıyorum. Bu sandıkları açanlar sürprizlerle karşılar. Bunların dış görünümü karikatürlerde çizilen dinamit sandıkları şeklindedir. İç içe geçen mobilyalar, açılmıyor izlenimi veriyor ilk anda...

Evlrimizde zoraki de olsa bir kütüphane olurdu. Bir raflık da olsa herhangî bir mobilyaya birlikte kütüphaneler evlere giriyordu. Şimdilerde bu tür mobilyalar üretilmiyor mu?

Üretiliyordur muhakkak. Ama alıcısı olamaz. Benim şu an yaptığım bir mobilya da söyledigniz şekilde küçük bir kütüphane var. Ama bu kendim için yaptığım bir şey, seri üretimi olmayan bir mobilya. Piyasaya yapsanız da ilgi görmez mobilyalı kütüphane. Şimdi şöyle bir şey var, okuma oranı yüksekti bence eskiden. Çok okumakla ilgili bir şeydi. Çok eskiden bu mobilya-

lardaki kütüphanelerde en azından dini kitaplar vardı. Kitap muhafazaları yapıldı özel olarak mesela. Artık insanlar böyle şeylere ilgi göstermiyor. Düz, keskin sert hatlar olan mobilyalar tasarlanıyor. Bir de bizde ara olmadı, bütün her şeyde olduğu gibi mobilyada da ara olmadı. Mobilyanın kullanma süresini doldurmadan, pat diye bilgisayara geçildi. Bununla birlikte geçmişle olan bir kopuklukta oldu. Daha kütüphaneyi görmeden bilgisayar masası gördü çocuklarımız. Kütüphane ekranın içindeymiş gibi oldu birden. Bunu birbirinden ayırıp hiç olmasa kitaba gereken ilgi alaka gösterilse ve kitaplara güzel güzel 'evler' yapsak. Cumbalı, taçlı, oymalı harikulade olur. Mobilya olarak da kütüphaneler çok şahane durabilir evlerde. Ama artık televizyon sehpa ve televizyon baş mobilya oldu evlerde. Her şeyi televizyon organize ediyor sanki. Ben böyle duracam karşına koltukları dizeceksiniz, ben, koltuklar ve siz, diye hükmediyor evlere.

Yaptığınız işten memnunsunuz herhalde.

Aslında oymalı kakmalı cumbalı kütüphaneler vardı, eskiden çok yapıldı. Ben onları daha çok seviyorum. Ama artık modern çizgiler talep görüyor. Böyle üzeri taçlı, furçlar falan gibi süslemeler olan kütüphaneler vardı. Keşke şimdi onlardan yapılsa. Yapılıyor yapılmasına da keşke satılsa... Yine de çok yapılmıyor tabii. Bunları yeni de yapsan sanki antik mobilya yapmışsın gibi karşılanıyor zaten. Model yeni de olsa böyle mobilyalar yapıpca hemen eski mobilya sınıfına sokuluyor.

BENİM ADIM EFLATUN

EFLATUN NURİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Geçtiğimiz aylarda **Ertuğrul ODABAŞI**'nın Aşkın Sınır Noktası adlı kitabı "kekeme yayınları"ndan çıktı. Ben de Ertuğrul'la hayat, roman ve gelecekle ilgili projeleri hakkında interaktif bir röportaj yaptım. İdealist bir gelecek çizen ve onu tüm dünyaya öneren bu yazarı derinlemesine okuyalım.

Metin KAÇAN

Sizi böyle bir roman yazmaya sevk eden Psiko-sosyolojik nedenleri merak ediyorum.

Böyle bir romanı yazmak için neden aramadım!.. Şaka... Aslına bakarsan tanıdığım herkes, ben de dahil mutluluğu aradık. Mutluluğu sahip olduğumuz anılarımıza sığdırmaya çalıştık. Ama bunun karşılığı her zaman mutsuzluk oldu. İnsanlar mutluluğa bakıyorlar ve hemen ardından mutsuzluğu düşünüyorlar ve otomatik olarak mutsuzluk da geliyor. İnsanların yüzlerine bakınca gülen yüzler gördüm fakat gözlerinde aynı gülme yoktu. Kendimce yazmamı gerektiren en önemli neden buydu diyebilirim. Bir de tabii edebiyat öğretmeninim sen yazar olmalısın Ertuğrul demesi beni yazmaya itti.

Bu romana "suç manifestosu" diyebilir miyiz? Yoksa gündelik hayatın sıradanlığında, yaşananlara farklı bir objektiften bakışlar mı demek doğru?

Ne dersek diyelim tek gerçek vardır, o da bir gün öleceğimizi bilmektir. Dünyada geçen bu süre içinde varlığımızı aydınlatmak zorunda olduğumuzu bilmemiz gerekiyor diye düşünüyorum. Bunu da başarmak için gündelik hayatın sıradanlığından kurtulmak gerekiyor. Gündelik hayatımızda kendimizi sorguladığımızda ya da en azından buna yeltendiğimizde karşımıza korkularımız çıkıyor. Korkular bekli de bizi bazen "suç manifestosuna" itiyor. Oysa bu hiç de böyle değildir. Suçun insanı cezbeden bir tarafı vardır. Bu tarafta bizi aldatmaya, yalan söylemeye, egolara vs. götürür yani ayın karanlık yüzü gibi. Biz hep önümüzdeki görürüz ve karanlık tarafın cazibesine kapılırız.

Roman kişilerin çoğunda "tüketim toplumunun zavallı-laştırdığı insan modeli" hâkim.

Toplumu, kullanan reddeden bir yazar mısınız?..

Reddetmek değil bu. Var olan bir şeyi nasıl reddedebilirsin ki? Bunlar günün gerçeğiymiş gibi dursa da karşımızda aslında yalandır. Gerçek olan kişinin kendisidir ve onun özgürlüğüdür. Kimenin özgürlüğü senin ya da benim özgürlüğümüz olamaz ki. Tüketim toplumuna Fransız ihtilalinde geçtik ve hâlâ tüketilmesi gereken her şeyi tüketiyoruz. Önemize konulan mama gibi ye babam ye. Sonunda kimsenin yiyecek maması kalmayınca da açılmaya başlıyoruz. Seks ve yarı seks ilişkileri, porno, kitaplar, film, müzik, sanat, dil anlatımımızı son derece sahici kılmış!

Suçun insanı
cezbeden
bir tarafı vardır.

Aşk ile dokunmayla, Pornografik dokunuşun arasındaki farkı anlatmaya çalıştım. Aşk su gibidir benim için. Suyu içmeden ona iyice bakarım, o berraklığın ne anlama geldiğine bakarım, bana verdiği şifayı düşünürüm, suyun damarlarımda dolaşmasını ve hayatı düşünürüm. Aşk buralarda aradım ve düşündüm. Pornoyu aramadım, o her kapının arkasında var, sahici buradan geliyor.

Modernizasyona karşı bir "yeni hayat" modeli sunuyorsunuz. Ancak bu modeli inşa ederken illegal bir yöntem kullanıyorsunuz?

Romandaki kahramanlarım ne yaparsa yapsın sadece istedikleri hayatı yaşamak için yapıyorlar. Bu tabii ki sistemin içinde illegal anlamını alıyor. Sonunda ne oluyor? İstedikleri hayatı yaşıyorlar ve son. Bence hayatımızı içimizden gelen sesin doğrultusunda yaşamalıyız, kimsenin dediği gibi değil.

Uyuşturucular ve uyarıcılara farklı bir yaklaşımın var, sence tüm dünya bir madde kullanıyor olsa ne tavsiye edersiniz?

Kimse kullanmasın, kullanan varsa da bunun için hapise girmesin derim. Bugünkü hayat sistemin bir ürünü. Bu sistem insanı sıkı sıkıya tutuyor, insanı sıkıntılanımdan kurtarıyor. Dünyaya başka bir pencereden bakmamızı sağ-

"sesin doğrultusunda yaşamalıyız"

lıyor. Bu maddeler dokunmak gibidir. Ama inanıyorum ki bu anahtar değildir. **Yine elinde olsa insanlar nasıl mânâ aleminde yaşasın istersin?**

Ben Kekova'da Aperlai'de yaşıyorum. Buraya sadece tekneyle gelebiliyorsun. En yakın komşum yürüme mesafesinde yirmi dakika sürüyor. Burada güneş enerjisiyle elektrigimi üretiyorum. Suyumu da yağmur suyundan sağlıyorum. Televizyonum yok. Müziğim var. On yedi metre kare bir taş evde yaşıyorum. Ve bulunduğum bu yerden gökyüzüne bakınca tahmin edersen ne kadar yıldız gördüğümü. İşte o yıldızlara bakarken Allahıma dua ediyorum; "yarattığın bu evrende bana nefes verdiğin için" diye. Anlatmak

istediğim sadece niyete dayalı bir şey. İyi niyetli olduğun zaman gerisi geliyor. İyi niyet bütün hayatın anlamı. Bu anlama sistem gibi bir saçmalık yüklemenin bir manası yok.

Şu anda tezgahta bir şey var mı? sorusu yani her yazara sorulan sıradan, basit, sıg soruyu ben de soruyorum: Yok mu bişi.

Tezgahta bu yılın sonunda veya yeni yılın ilk ayında yayımlanmasını düşündüğüm bir romanım var. Porno film yönetmeni bir adamın hayatının bir kesitini anlatacağım. Yalanla karışık, etiket seksini anlatacağım. Sıradanlığın başkalarına nasıl özentili olduğundan bahsedeceğim.

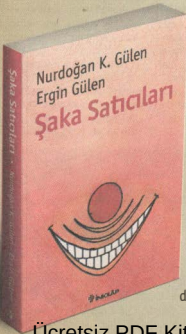
Bir yazar olarak nelerden ve kimlerden besleniniz?

Beni ilk besleyen **Metin Kaçan** oldu. Onunla tanıştıktan sonra kitabımdan bahsettim. Okudu ve çok beğendi. Sonra kitabı Can Yayınları'na götürdüm. Dosyayı incelediler ve kitabı beğenmelerine rağmen kendi yayınevlerinin politikasına uygun olmadığını söylediler. Kekeme Yayıncılık'la anlaştım. Beğendiğim yazarlar arasında **Zecharia Sitchin, Hans Peter Duerr, Marquis De Sade, Dörthe Binkert, Federico Andahazi, Gabriel Garcia Marquez, Italo Calvino, Turgenev, Thomas Bernard, Kosinski, Bukowski, Georg Simmel, Haldun Taner, Sevgi Soysal, Sait Faik** gibi sayabileceğim isimler var. •

**İNKİLÂP KİTABEVLERİNDE ve
TÜM KİTAPÇILARDA...**

www.inkilap.com

ŞAKA SATICILARI

Nurdoğan K. Gülen
Ergin Gülen

Türk mizahının perde arkasını ve kahramanlarının 'mizah' hayatlarını merak ediyor musunuz?

İşte *Şaka Satıcıları* birçok karikatür sanatçısı ve mizah yazarının yetişmesine olanak sağlamış dergilerden birinin, *Çarşaf*'ın 'hayat hikâyesi'ni (doğuştan gelişimi ve trajikomik batışı) aktarıyor bize.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

TÜRKÇE TERCÜMAN KAKAK İSRAİL'DE YÜZ 20. YÜZYIL İTALYAN ŞİİRİ SEÇKİSİ

Birinci Dünya Savaşı'nda Türk-Alman ilişkilerinin büyük bir yoğunluk yaşadığı biliniyor. Cepheden ve cepheye yansımayan görüntülerde ne fotoğraflar, ne anılar gizli kalmış demeyeceğim ama, unutulup gitmiş. Oysa arşivler, kütüphaneler, sahaflar belleklerimizizi tazelememize neden olacak pek çok malzemeye dolu. Bu konuda İstanbul ya da Berlin fark etmiyor. Bir anda inanılmaz etkileyici bir kitapçıkla, bir belgeyle, ya da fotoğrafla karşılaşmanız işten bile değil.

Gecenlerde cepheye giden Almanlar için hazırlanmış 8X12,5 cm ebadında *Türkischer Dolmetscher* (Türkçe Tercüman) başlıklı kitapçığı görünce heyecanlanmadım dersem, yalan olur! Kapak düzenlemesiyle de dikkat çeken 42 sayfalık bu kitapçık Almanca-Türkçe bir sözlük. Cepheye giden askerlere dağıtılan ve Türklerle karşılaştıklarında anlaşmalarını sağlamak amacıyla basılan *Türkçe Tercüman*'da günlük dilde anlaşmak için en gerekli binden fazla sözcük yer alıyor. Kitapçık, "Verlag für Kunst und Wissenschaft Albert Otto Paul" tarafından yayımlanmış, yayın yılı belli değil ama savaş yıllarında olduğu ortada. Osmanlıca harfler yerine Almanca sözcüklerin karşılığı Latin Alfabetiyle ve Türkçe verilmiş.

Bu konuda bir başka kitapta söz etmemek de olmaz: 1916'da yayımlanan *Türkisches Lesebuch* (Türkçe Okuma Kitabı) ilginç bir seçki. 106 sayfalık *Türkçe Okuma Kitabı*'nda Osmanlıca, Latin harfleriyle Türkçe ve Almanca bir sözlüğün yanında eski Türkçeye bir *Nasreddin Hoca* fıkrası, bir masal, *Karagöz*, "Türkmen Kızı" şarkısıyla birlikte o günün 'çağdaş yazın'ından örnekler de yer alıyor. Çağdaş yazına örnek olarak Namık Kemal'in "Akif Bey" (1874), Ahmet Hikmet'ten "Nakiye Hale", Recaiade Mahmut Ekrem'den "Yadigar-ı Şehab" (Gençlik Yadigarı) (1873) oyun ve düzyazıları dışında şiirlere de yer verilmiş: Şinasi'den "Eşek ile Tilki", Abdülhak Hamid'den "Mezaristan", Tevfik Fikret'ten "Sabah Eza-

Gültekin Emre

nında" Mehmed Emin Yurdakul'dan "Benim Şiirlerim".

O günün çağdaş yazarlarının ürünlerinden oluşturulan seçkiyi Budapeşte Üniversitesi Türkoloji Bölümü öğretmeni Profesör Dr. Z. Németh hazırlamış. Aynı yazarın bir de 126 sayfalık, 1916'da basılmış *Türkçe Grammer* (Türkçe Dilbilgisi) kitabı var. Bu iki kitabın boyutları da şöyle: 10,5X18,5. Bu Macar Türkologun *Türkçe Alıştırmalar ve Türkçe-Almanca Konuşmalar* başlıklı iki kitabı daha var elimde. Bundan başka daha başka yayınlar da olmuş bu iki ülkenin dostluğunu gösteren: Dr. Kurt Wiedenfeld, araştırmasında *Alman-Türk Ekonomi İlişkisi*'ni ele almış 1915'te. Yine 1915'te Richard Henning *Almanlar Türkiye'de Demiryolu İnşaa Ediyor*'u yazmış. Aynı Yıllar "Türk Edebiyatını Sevenler Derneği" kurulmuş Berlin'de ve daha nice önemli çalışma, belge sahaftarda, kütüphanelerde, arşivlerde meraklıları, araştırmacıları bekliyor.

Mademe eskiden, arşivlerden ve belge kitapçıklardan söz ettim, çağımızın en önemli düşünürlerinden biri sayılan **Walter Benjamin**'in yeni bulunan belgelerle birlikte tüm yapıtlarının eleştirel basımı okurla buluşmak üzere. 2007 ilkyazına kadar tamamlanacak redaksiyon ve araştırma çalışmasının ardından, 20 cilt olacak çalışmayı, Suhrkamp Yayınevi yılda iki kitap yayımlayarak bu kapsamlı projeye ev sahipliği yapacak. "Yeni Walter Benjamin Arşivi"nden neler çıkacak bakalım!

Gelelim bu günlerde kendisinden Gen çok söz ettiren *İsrail'de 100 Yıllık Sanat* sergisine. **Martin Gropius-Bau**'da 20 Mayıs'ta açılan sergi 5 Eylül'e dek Berlinlilerle ve sanatseverlerle buluşmayı sürdürecektir.

Serginin bir başka başlığı da şöyle: **Yeni Hebraerler**.

İsrail devletinin kurulmasından önceki ve sonraki dönemde siyasal, kültürel ve ekonomik yansımalarını görüyoruz sergide yer alan 700'den fazla objede, resimde, heykelde, enstelasyonda, belgelerde. Bir devletin var olma savaşımını da gösteriyor bu anlamlı ve kapsamlı sergi.

Bağımsızlığını kazanmak için yıllarca savaştan İsrail, 1948'de resmen devlet olarak dünya coğrafyasında yer alınca, dikkatleri de hemen üstüne çeker haklı olarak. Ortadoğu'da Filistin ve öteki komşularıyla kolay

Bir zamanlar bir adam vardı. Pencereden dışarı bakardı. Bir kadını seviyordu. Kendi evinde yalnızdı. Her tek başınaydı. Duvarlara bakmaktan korktuğu bir pencereden dışarı bakıyordu. Bakışları boşlukta dağılıp gitsin istiyordu. Dönüp onun yemesinler diye. Bu adam bir şairdi. Şiir kanında vardı onun. Uçmak bir kuş için ne ise şiir de onun için oydu.

Hiçbirimize yabancı değildir o. Gözleri genellikle hüznü, ses tonu dokunaklıdır. Zaman zaman kendine güveni gelir. Örneğin bir iki dizesi beğenilmiştir. O zaman heyecandan uçar, sesi neşeyle çağlar, daha çok yazmayı düşünür, gece boyunca, yorgunluktan bayılıncaya kadar yazmayı hayal eder. Ancak önce o anın tadını çıkarmalıdır. Fakat o uzun süren bir an değildir. Hızla geçmişin sonsuzluğunda içinde yitir gider. Sonra yine her şey eski halini alır.

Adam hâlâ pencereden bakmaya devam ediyordu. Elleri pencereye dayalıydı. Bir ağırlığı vardı. Bir elma gibi. Üç boyutlu. Kokusu ve rengi vardı. Yarin alı yanağından daha soyut, güllün dudagından daha solgun, ufka bakan ela gözlerden daha uzak bir rengi vardı. Bir şair rengiydi bu. Mutsuzdu. Hiçbir şair mutlu değildir çünkü. Onun hiçbir zaman gerçek bir sevgili olmamıştır. Ama sevdiği biri hep vardır. Ruh engin denizler üzerinde süzülür, gözlerden uzak şiir ormanlarında çoşuyula çağlırdı. Ama beden giderek katılaştırmaktadı. Onu yumuşatacak tek şey kadın bednidir. Ruh içinse şiir yeterlidir ve onun kaynağını da kendiliğinden bulur. Kadın için yapılacak bir şey yoktur. Rastlantılara inanmak belki de tek çözümdür, çünkü rastlantılara inanmıyacaksa direncini artırır ve yaşam direnci insana özgü bir sorundur. Genlerinde yazılı değilse hiçbir hay van intihar etmez. İntihar tehlikesi içermeyen bir canlının da yaşam direncine ihtiyacı yoktur. Onun için yaşam olağan bir akıştır. Nereye olduğu önemli değildir. Su nereye aktığını sormaz. Kuşlar da sormaz. Sorsalardı yere çakılırlardı. Çünkü bu sorunun ağırlığı taşınmaz. Şairlerin ve filozofların yavaş hareket etmeleri işte bu yüzden.

Bu şehirde her gece en az bir kişi hüznüldür. Köprülerden geçmeyi sever. Şehrin tozları şiirin belirsiz ülkesine götürür onu. Bütün yolculukları evle şehir arasındadır. Tanım, bu şehre gel sen de. Bir aşamüstütozlar çekilince. Elinde bir demet çiçekle gel. Ve onu bu kadına ver!

Bu Sukadındır ve gözleri sürekli büyüyen bir siyahlıktır. Bunun içindir ki gece hiç bitmez şiir ormanında.

Şair yalnızlıktan korkmaz. Şiir onu asla yalnız bırakmaz çünkü. Zaman zaman şiir

ire kızar ve ona "defol!" diye bağırır. "Defol git bu evden! Hatta bu şehirden! Yeterince sıcak ve yeterince somut değilsin sen! Hareketlerin donuk! Hatta bir hareketin bile yok! Şairlerin kaniyla beslenen şeytansın sen!"

Şair Sukadına aşiktir. Elinde görünmez bir çiçek taşır. Görünür çiçekler vermekten ürker. Dolaylı şiirler yazar, mektupları göndermez. Sukadının bütün bunlardan haberi yoktur. O salt güzelliştir. Güzelliğibedenine tümüylegiyinen tek nesnedir yeryüzünde. Şairin karanlık ormanındaki tek penceredir. Bütün tedirgin edici yollar onun ışığıyla aydınlanır. "Yüzün bir ay gibi Sukadın." Şiir ormanını belli belirsiz aydınlatan tek ışık, gökteki karanlığı hafifleten tek umuttur o. Gözleride hep bir masumiyet vardır. Sürekli yere bakar. Gözlerinde yitip gitmeyesiniz diye. Uzun saçları alının iki yanından sealeleler gibi dökülür. Şairin içindeki her şey erir.

"Karanlığa yazılmış gibi duran gözlerindeki bir kuş geçer. Çatlamış topraklara dökülen bir su gibisindir. Özlemlerimiz bulutların ardına gizlenir ve sen olur olmadık zamanlarda geceyle gündüzü birbirine katarsın. Şehir senin dışında büyür. Ellerin bana dokunur. Sen de, ben de bunun dışında kalırız. Uzaklaşabilirsin artık dilediğince. Bütün herkes gibi."

Çocukluğunda, büyüdüğü insanları daha iyi tanıyacağını ve böylece onlara daha çok yaklaşacağını düşünürdü. Tam tersi oldu. Zaman herkesi birbirinden ayırıyordu. İki insan arasında dar bir yerden geçen ince bir nehirli zaman. Giderek genişledi ve birgöle dönüştü. Bir zamanlar birbirini se ven insanlar gölünki yakasın-

dan birbirlerine el sallıyorlar şimdi. Bu, en iyi olasılıktır. Ne bir kayık vardı, ne bir rüzgâr. Uzun uzun bakıyoruz karşı kıyıya. Bütün şairler hep bu karşı kıyıya bakmadılar mı? Hepimizin içinde kızgın birer taş yok mudur? Kuşkusuz ki vardır. Yüzümüze vuran ateş buradan gelir. Küçük şeyleri sevmemiz, papatyalara bayılmamız bu yüzden. Herkes bütün soruları yanıtlayacak birisi olsun istemiyor mu? Kim sana aşık oldu bugüne kadar? Hangi kadın elinden tutup seni bir su kenarına götürdü? Korkmadan, utanmadan? Hangi kadının elleri yeterince yumuşaktı sonra?

Şair pencereden bakmaya devam etti. Çocukken bir ağaç kovuşundan çıkan sincabı izlediği günden beri kimse onu bu halde görmedi. Pencereden dışarı hiç bu kadar uzun bakmadı. Bahçedeki bu büyük çınar ağacının gövdesinde de gizli bir delik olduğunu fark etmedi. Karıncaların içini yiyip bitirdiklerini. Gökyüzünden asla üç elma düşmediğini... Ağaç sürekli yaklaşan bir bulut gibi duruyordu bahçede. Pencereyle arasında elle tutulmaz bir boşluk vardı. Yalnızlıkla dolu bir boşluk. Bir Sukadın yalnızlığı. Bir mağara serinliği ya da bir vapor çılgılığı. Bizi bir ağaçtan ayrı tutan her şey.

Şair çok kitap okur. Sukadına bazen. Şairinkendisineaşık olduğunu farkında da değildir. Çünkü şair anlaşılır sözlerle aşkını ilan etmemiştir hiç. Bu görevi şiire bırakmıştır. Her şey orada anlatılmıştır çünkü. Sukadın bunları okuduğunda bütün sorunlar çözümlüdür. Sorunun ne olduğunu kimse bilmez aslında. Şair Sukadının ne düşündüğünden habersizdir. Şarap içtiğinde onu daha çok sever. Yeryüzünden kötülük kalkmıştır. Kötülüğe ne-

Atsız Gezinti

den olan şeyler önemini yitirmiştir. Aklı dolu sözler,sevgi dolu iletilimler güç kazanmaya başlar. Bütün anlamlar değişir. Sukadın da aynı şeyler görseydi hayır diyemezdi. Gerçekte ise henüz herhangi bir şeye hayır dediği yok. Henüz bir soru da sorulmuş değil kendisine. Ama kadın şairin şir ormanına ayak basamaz. Bastığı anda cehennem düşmüş bir buz parçası gibi erir. Şair bunu seziyor. Ancak henüz kesin bir bilgi değildir bu. Bunu ona zaman gösterecek.

Şiir ormanının yeri tam olarak bilinmiyor. Bu konuda giderek farklılaşan görüşler var. Kimilerine göre iki denizin birleştiği bir yerde, kimilerine göre karınca yuvalarından girilen toprak katmanlarının altında geniş bir alan, kimilerine göreyse Afrika kıtasının altındaki o sonsuz bölge, d. Eğer bedeniniz yeterince inceyse ağaç gövdelerinde sessizce açılan deliklerden geçerek oraya girebilirsiniz. Ama kesin olan bir şey vardır. O da şiir ormanının ortasında, sık ağaçlı bölgeleri arkanızda bırakarak ulaşacağınız bir göl olduğudur. Bu ilk yolculuk oldukça zahmetlidir. Orada herkes yayar. Yolu kimse bilmez. Orman vahşi atlarla doludur. Bu karmaşık ve korkutucu yolları ancak atlar bilir. Ama onlara binmek neredeyse imkânsızdır. Ortalıkta dizginsiz bir hızla koşan bu atlar mavimsi renklidir ve sağlarında alev rengi yatay çizgiler vardır. Bu çizgiler onların ne kadar hızlı olduklarını gösterir. Neredeyse iki adam boyundadır. lar ve şairlerin korkularıyla beslenirler. Şiir ormanının merkezine doğru iki nehir akar. Bunlardan birisi lâl rengine dönürmüş, diğeri süt rengine beyazdır. İkisinin birleştiği yerde zamanla bir göl oluşmuştur. Bu göle imge gölü denir. Her zaman bir kadın yüzü parlaklığındaki ayın ışıklarının gölün yüzeyinden yansır ve bu yansımadan sonsuz renkler doğar. Bu gölde imge canavarı yaşar. Rengi açık çagla yeşilidir. İçinin beyazlığı dışının yeşiline karşılık gelmiştir. Ağzının içi kan kırmızısı olan bu canavarın sayısız başı vardır. İlk bakışta ürkütücü olan da bunlardır zaten. Ama çoğu küçükçüktür bu başların ve dolayısıyla zararsızdır. Ancak bir tane si neredeyse bir dağ kadar ve şair karıyla beslenir. Çoğu zaman gölün yüzeyinde yükselir ve aya bakar. Bu da anlaşılır bir şeydir. Çünkü tek ışık kaynağı odur.

Şair pencereden bakarken hava karardı. Karanlığın tartışa gelmez hafifliği gecenin rengini alan ağaçların üzerine çoktu. Bu da baharın doğada yaptığını benzer bir devinim başlatır. Şairin bedeninde. Şair şarabı sever. Çünkü şairin canavarı vardır. Ağışmış zihin bağışlatılını koparır ve şairi her istediğinde şiir ormanına

götürür. Şiir ormanı henüz karanlıktır. Sukadın şehrin algılanabilir yüzeylerinde değildir henüz. Sütte dolu küvetinde uzanmış, meltem hafifliğinde bir uykuya dalmıştır. Imge gölüne akan o kırmızı nehir belki de şarap nehridir. Diğer nehir ise zambak renkli yokluklar nehridir. Onun kaynağı zamandır ve Tanrıdan gelip Tanrıya dönecektir.

Şair şarap içmek için evden çıktı. Imge canavarı gölün dibindeki mağarasında uyumaktaydı. Şair kapıları kapatmayı sevmeyiz. Arkasından kapanmaya bırakır. Merdivenleri gündelik şiir ritmiyle iner. Karanlık gözlerine iyi gelir. Genellikle Sukadın da aynı zamanlarda yola çıkar. Yollarının bir yerde keşişeceğini her ikisi de bilir. Her akşam aynı barda karşılaşırlar. Bu önceden kararlaştırılmış bir randevu değildir. Diğer insanların da katıldığı gündelik bir törendir. Söze dökülmüş aşklarının sahnesidir burası. Şairin bütün gün düşündüğü kurgular sahneleri, hazırlanmış dizeler yerli yersiz dillerden dökülür. Şair bir kırmızı şarap söyler. Tutarlılıklarını hiç aksatmaz. Şiirliğini bozamaz. Her şey sanki son derece olağandır.

Şairin saçları uzun. Sakalı neredeyse yok. Saçları uzun, çünkü uzun saç özgürlüğü simgeler. Bireyin şehrin taşıdığı bağımsızlık bayrağıdır o. Zayıf bir bedeni vardır şairin. Her zaman biraz özensizdir giysileri. Bu özensiz görüntü özenle hazırlanmıştır oysa. Yeni testilere antika süsü vermek kadar zor bir iştir. Rastlantı gibi görünen kıyafetlerin karmaşık bir düzeni vardır. Her parçanın, her rengin bir anlamı vardır. Hepsi birlikte tam bir cümle oluşturur. Kimileri bunun anlamını çözer. Kimileri ise yabancı dille bir cümle okumuş gibi bakar. Ama şair cümlesini her zaman söyler.

Bar henüz sakindi. Gerçek anlamda bir sükunetli bu. Hiç kimse yoktu. Müzik bile yoktu. Işık her zamanki gibi loştu. Henüz hiç kimse gelmemişti. Sukadın da gelmemişti. O henüz dolambaçlı yollarda ağır adımlarla yürüyordu. Sukadın ismini ona Şair takmıştı. Aslında kadının suyla hiçbir ilgisi yoktu. Ancak su mükemmel bir ifadedeydi. Su diyerek bir parça suyu, suyun her bir parçasını ve bütün suyu aynı anda söyleyebilirsiniz. Masa diyerek bunu yapamazsınız. Hiçbir masa diğerinin aynı değildir. Birbirleriyle örtüşmez. Oysa su zamanın görünür nesnesidir. O bizi temizleyen, içimizi dolduran kutsal bir ruhun nesnesidir. Bu yüzden Sukadın denir ona. Güzellüğünde mükemmelliği ve evrenselliği ifade etmek için. Bir şairin aşkını bütün berraklığıyla

Aşkın sonsuz yalnlığında dolaşan şair Sukadınla birlikte yeni bir imgeye ka-

vuştugu için mutluymuş. Müthiş bir hafiflik hissetmişti ilk günlerde. Geceleri karanlığın ağırlığı çökmüyordu. Şehir tatlı bir sis içinde yüyüyordu. Sukadın yüzü her şeyden suyu andırıyordu. Ancak aşk gidererek ağırlaştı Sukadın yüzü berraklığını korudu, ama artık simsiyahtı.

Şair kendini in rahat hissettiği masaya oturdu. Oturduğu yerden şehrin akan bir varlık olduğu rahatça görülebiliyordu. Garsonun getireceği şarabı beklerken, birazdan gelecek Sukadın için bir şiir yazmayı düşündü. Şiir onun damarlarında akan kandı. Yaprak için yeşil neyse onun için de şiir oydu. Kendiliğinden dökülüveriyordu dizeler.

yüzünde şairin var sessizlik var yağmur sonrası bir gökyüzü gibi bulutları çalınmış bir tanrıca misali sessizce senden uzaklaştı bulutlar

dibi dalgalandan okyanusa cennetten bir kuş indiyüzü berrak su siyahı bulutların seni terk etmesi güzel bir şey bırakmak içindi

Ancak o gün Sukadın gelmedi. Bir da ha da hiç gelmedi. Çünkü yolda bir başkasıyla karşılaştı ve onunla gitti. Gelen sadece kasvetli bir sonbahardı. Kendiliğinden düşmeye başlayan yaprakların hüznü zamanlardı. Oysa aşka hiçbir şey kendiliğinden olmuyordu. Taştların bir şehrin, sokakların sığınmaz olmaştı. Kendine çok sessizliğini yavaş yavaş yitiriyordu.

Özlem
Kumrular

İspanyol A

SUDAN GELEN YAŞAMLAR

İspanya'nın üç okyanusta gemi yüzdürdüğü çağdır Altın Çağ. Yani V. Carlos'un İspanya kralı olarak Tazones limanından ülkeye ayak basmasından, büyük oyun yazarı Calderon de la Barca'nın 1681'de ölümüne kadar uzanan zaman dilimi. Her şey denize endeksli bir neredey-

se. Deniz ve okyanus sayesinde Ortaçağ'dan kurtulur İspanya XV. yüzyılın sonlarında. Cristof Colomb, İspanyol-ların dilinde Cristobal Colon, üç karavelayla açılıp Yeni Dünya'yı keşfeder ve sadece ülkenin değil dünyanın kaderini değiştirir. Altın Çağ'ın ironik adı da kısmen denizden gelir. Yeni Dünya'dan gemilerle Guadalquivir Nehri'nin okyanusa aktığı Sevilla limanına gelen altın ve gümüş ülkenin çehresini değiştirmekte gecikmez. V. Carlos, tarihimizde anılan ismiyle Şarlıken'in yerine geçen

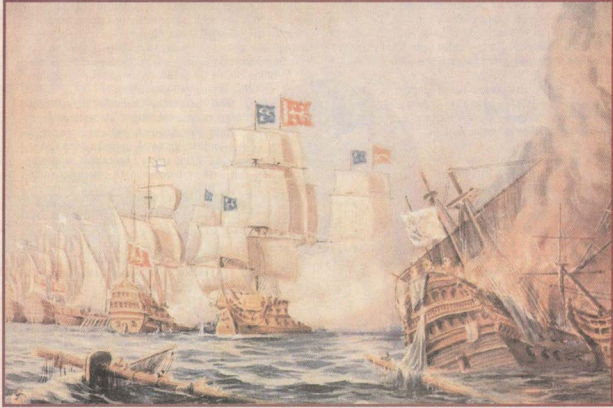
oğlu II. Felipe'nin kendi adını taşıyan Filipinler'e kadar uzanan, topraklarında güneşin hiç batmadığı bir imparatorluk yapar İspanya'yı deniz. Cervantes, Don Quijote'ye sıkıştırdığı aslında kendi hayatından kesitler sunan "Tutsağın Hikâyesi"nde şu İspanyol atasözünün altını çizer. "Kilise, saray, ya da deniz". O devirde hayatın arkasına saklandığı üç başlığı ne de güzel özetler.

Denizin barometreyi eline aldığı bir devirde edebiyatın sular üzerinde gitmesi de hiç yadırganacak bir şey değildir. Herkes denize doğru koşar. Deniz, Don Quijote'deki atlara benzer. Atlar nasıl ufukta ki macerayı temsil ediyorsa, deniz de yeni bir hayat, yeni bir macera demektir İspanyol Altınçağı edebiyatında. Özellikle bu devrin profilini çıkaran pikarolar: Yani hırsızlar, kapkaççılar, eşkiyalar, fahişeler, dilenciler, ortallığa ateş saçan öğrenciler, şendullar, arabacılar ve diğerleri. Kral denizşahın imparatorluğu içinde Amerika'dan gelen altın ve gümüşü harcarken, kamını doyurmak için türlü numaralara başvurmak zorunda kalan alt tabaka. Pikarolar, Avrupa'nın kara şehirlerinde, ormanlarında, şatolarında geçen şövalye romansları yerini eninde sonunda denize açılan novellalara ve pikaresk romanlara bırakmasında birinci dereceden rol oynarlar. Romanın babasıdır onlar, hem de Don Quijote'dan tam tamına elli yıl önce doğan

Hayatta kalma savaşı denize doğru koşmayı gerektirir İber Yarımadası'nda. Hayatını yeni bir faza sokmanın ise iki su yolu vardır: Okyanus aşarak Yeni Dünya'dayeni bir yaşama başlamak, ya da gözlerini Akdeniz'e çevirip, korsan taifesine katılıp ayakta kalmak. Sudan gelen yeni yaşam denince akla ilk gelen kent Sevilla'dır. Sevilla'nın Yeni Çağ'ın en cıvılcı kenti, hatta başkenti olduğunu söylemek hiç de abartı sayılmaz. Denize, yani Yeni Dünya'ya açılan şehirdir burası. "Kastilya'nın Babil'i, İspanyol Kahire'si, Muzafer Roma, Yeni Dünya'ya uzanan merdiven, Yüce Okyanus'un Kraliçesi" diye tanımlar Morales bir şiirinde. "Sen şehir değilsin, dünyanın ta kendisisin" der, Fernando de Herrera. Yeni Dünya'yı eski Dünya'ya taşıyan gemilerin dinlendiği limanına varmak için bütün İspanya yollara düşer. Hem nesir, hem nazım bu devrin bütün eserlerinde yollar hep denize açılan Sevilla'ya çıkar. Lazarillo Amerika'ya kaçmak için buraya yollar. Cervantes'in "Köpeklerin Sohbeti" adlı hikâyesinde Rinconete ve Cortadillo da aynı amaçla bu kente doğru yollar. "Fakirin sığınağı" diye vaftiz ederler şehri. Pikaresk romanların süphesiz en meşhurlarından La Garduña de Sevilla, Sevilla'lı Garduña'nın ise bu şehirde çarkıfeğin en tepe noktasını araması bir tesadür değildir. Tavenalar, genelevler, sokak çalgıcıları, denizciler, yasal ve yasadışı ilişkiler, vahşi sahneler ve okyanusu geçip yeni

Altın Çağ Edebiyatı ve Deniz

bir hayata sıfırdan başlamak için beklesen insanlarla doludur renkli kent.

Bir taraftan Yeni Dünya'da şiddetli bir Evanjelizasyon hareketi başlarken, diğer taraftan umutların beşiği olan bu yeni kıta edebiyatın orta yerine oturur. Sadece umut vaadeden denizaşın yaşam değildir ana tema, arkada bırakılan, denize açılmayan hayatı da konu alır eserler. Kocaları yeni fethedilen topraklara kral naibi atanırken, karıları kara içinde rahat durmadıkları için bir "aldatma" edebiyatı ortaya çıkar. Pikaresk romanların da belkemiğini oluşturan bu "sadakatsizlik" in en çarpıcı örnekleri kocası Nikaragua'ya kral naibi olarak giden Bernardio de Ovando'nun yokluğunda mahalle kilisesinden rahiplerle birlikte olan karısı Juana Gomez ve yine başka bir kral naibi olarak okyanusu geçen Juan Dominguez'in Santiago Kilisesi'nin iki papazını eve alan karısıdır. Okyanusaşırı yeni topraklara giderken artlarında bıraktıkları manzara hemen hemen her zaman bu toprakların kahramanları oldukları bu novellalarda

Francisco de Quevedo gibi dili bir ateş çemberi gibi çeviren muhteşem yazarlar, din adamlarının çöküşünü hicvetmekte büyük bir başarı gösterirler.

Sevilla hapisanesi ise 1500 ile 3000 arası değişen nüfusuyla İspanya'nın en kalabalık hapisanesi olur. Deniz açılmayanlar karada yeteneklerini kimi zaman arka mahallelerde, kimi zaman güpegündüz şehrin göbeğinde gösterirler. Açık 16 yüzyıl İspanya'sının en genel geçer portresidir ne de olsa. 1554'te çıkan bir yasayla fakirlikisaptanmayan vatandaş dilenemezler. Ellerinin ustalığını, ayaklarının çabukluğunu ya karada denemesi gerekir alt tabakanın, ya da diğerleri gibi denize koşması... Eşkiyalar Katalunya topraklarını basarken, deniz eşkiyaları Akdeniz'in dört bir yanında varlığını hissettirir. Akdeniz bir tiyatro sahnesi olur ve korsanlar, deniz mafyası, kürek mahkumları ve kadirgalara yüklenip esir pazarlarında satılmak üzere Akdeniz kıyı kent ve kasabalarında bir temsil dönüşür.

19. yüzyıl başlarında, Akdeniz sulanırken korsanlık artık şaşaalı devrini geride bırakmış, son nefesini verirken bir Türk korsanın eline düşen din adamı, kendisine, neden dinin kendine yasakladığı bu işi yaptığını sorar. "Denizin töresindendir" olur cevabı Türk korsanın¹. Bütün sahilleri bir vantuz gibi içine çeken Akdeniz'e Emilio Temprano'nun "Mar Maldito" -kahrolası deniz- tamlamasını yakıştırmaları çok yerindedir. Deniz, savaş ve hayat üçgeninin Akdeniz'de yaşayan pikaresk bir sosyal tabaka oluşturmaya da bu üç ögenin artık bir kısır döngüye dönüşmesiyle kemikleşir.

"Türk" gerçekten de korku uyandıran bir kavrama dönüşür bu yüzyıl itibarıyla. 1516 yılında Papa X. Leon'un Civitá Vecchia'da balık avlarken Türk korsanların eline düşmekten son anda kurtulması ise tehlikenin hiç de kara bir efsane olmadığını gösteren en renkli örnekler belki de. Bir Babil Kulesi'nden farklı olan Cezayir'in Osmanlı Eyaleti olması belki de. Bir Babil Kulesi'nden farklı olarak sunduğu hizmetlerden fay-

nasıl deniz pikarları denizin yeni gencesini yatırı-
mış olurlar.

Her şeye rağmen bu üçleme dahilinde bile kendi içinde dönen bir politik düzeni vardır Akdenize kıyı olan bu coğrafyanın. Yüzyıllara göre değişen iki ya da üç çekirdek devletin etrafında diğer devletlerce kurulan uydu devlet sistemiyle, yüzyıllara göre değişen farklı dengelerin kurulduğuna şahit olunur. İç düzenini bir türlü kuramayan, kronik çekişme içinde olan Küzey Afrika halklarının karşı kıyı Avrupa devletleriyle kısa dönemli denge oyunlarının sonucu olarak çekirdek devletlerin kara rekabetleri denize de taşarak menziline başka kurbanları da dahil etmiştir. Tunuslu bir XVI. yüzyıl ozanı bir korsan ağzından üçüncü kıtaya dengelerin nasıl sağlandığını dört mısrayla gösterir.

**Aç arslanlanıyz Tunus şehrinin
Baharda çıkar şıkar kadına
Yarar kullarıyz Osmanolu'nun
Düşmanın düşman dostuz dostuna.**

Çok geniş bir faunadır bu. Akdeniz'deki bütün milletlerin katıldığı bir korsancılık oyunudur. Başını her ne kadar Müslümanlar da çekse, İspanyollar ve İtalyanların hiç geri kalmadığı bir deniz çetesidir söz konusu olan. Ama İspanyol edebiyatında en çok yankı yapantabii ki Türklerin baş koltukta oturduğu, Müslüman korsanlar birliğidir. Cervantes Don Quijote'nin ikinci bölümüne şöyle başlar: Papaz ve berber Don Quijote'nin iyileşemediğini, bir kez daha sapıtıp yola çıkıp çıkmaya-
cağını test etmek için ona Türkler'in büyük bir do-
lanmayla Akdeniz'e inmeyi planladığını söyler, krala ne tavsiye edeceğini sorarlar. *"Bu haberler her yılki gibi bütün Hristiyan ülkelerinin büyük bir korkuya salmış"* diyerek devam eder. Türk, denizden gelen büyük tehlike olarak, Cervantes'in bütün eserlerine nüfuz etmiştir. Ne de olsa bu tehlikeye doğrudan maruz kalmıştır Avrupa romanının babası. İnebahtı Savaşı sonrasında Napoli'den İspanya'ya dönerken Türklerin eline düşer ve Cezayir'e tutsak olarak getirilir. Yanında İnebahtı'nın kumandanı Juan de Austria'nın ve Sessa dükünün referans mektupları olması fidesinin yükselmesinden başka bir işe yaramaz. 1580'de 100 esir kurtarmayı başaran frerler, Cervantes'i kurtaramazlar. Cezayir'den gelen cevap şudur: fideyi toparlayamazsanız İstanbul'a gönderilir. 500 altın escudo'yla kurtulur Cervantes. Beş yıl süren esir hayatı (1575-1580) sonunda Cezayir'de yaşadıklarını hem Don Quijote'ye, hem diğer oyunlariya pay eder.

"El Trato de Argel" de, Aurelio'nın ağzından "dünyadaki cehennem" olarak tanımladığı, Argel, yani Cezayir kenti korsanlık ve esaret öyküleri janrının doğmasında birinci dedeceden önem taşır. Gerçekten de 16. yüzyıl Akdeniz'inin gerçek başkentidir Cezayir: Korsanların başkenti. Cervantes'in de Cezayir Beylerbeyi Hasan Paşa'nın zulmü altında başlayan esaret hayatı bu şehirde sürer. "Cezayir Hamamları" adlı eseri için fazlasıyla malzeme bulmuştur bu coğrafyada. Ele geçen tutsaklar hamamdan bozma zindanlara kapatıldığı hamam devrin dilinde zindana eş anlam taşıyan bir sözcüktür. Haedo, Cezayir'de her milletten toplam 25.000 esir bulunduğunu iddia eder ki, bu da o zamanın demografik durumu hakkında bir Portekizli esir, diğer esirler

arasında Flaman, İspanyol, Portekiz, İtalyan, Macar, Fransız, İngiliz, İrlandalı, İskoçyalı, Slav ve Danimarkalıların da olduğunu belirtir. Nuh'un Gemisi der Cervantes Cezayir'e, "Cezayir'in Hamamları" adlı eserinde. Lope de Vega ise "Cezayir Tutsakları" adlı eserinde "o vahşi korsanlar yuvası" diye vaftiz eder şehri.

Esaret hikâyeleri hep aynı temalar etrafında döner durur. Denizde ya da kıyıda korsanların eline düşen esirler İstanbul, Tunus, Cezayir ya da Tanca'da satılmak üzere gemilere doldurulurlar. El yazmaları da bu anlatıları doğrular nite-
liktedir. Bir Sicilyalı rahip satışa sunulan esirlere "hayvan" gibi muamele edildiğini yazar. Bu pazarlara koşan adamların çoğu esir almaktan ziyade, insan vücudu görmek için gelir. Bazı şehirlerde esirler gemiden indirilir indirilmez, bir-
birine zincirle bir şekilde bütün şehirde dolaştırılır, sonra limana geri getirilirlerdi.

"Frer Geronimo Gracian'nın Hayatı"nda, Andres Marmol, Tunus zindanlarında sabah gün doğunca esirlerin tavuk gibi toplanıp çalışmak üzere kapıdan çıkış-
landığını anlatır. Tanca'daki zindanlar ise Berberistan'ın en beterbirlerindendir. İstanbul'da ise, sekiz şehir merkezinde, 17 tane de şehir dışında vardı. Bir halk türküsü esaret eğlencelerini şöyle hicveder:

**Yapayalnızken hapisanede,
Eğlendim kendi kendime.
Sayarak halkalannı
Beni bağlayan zincirin.**

Esirlerin büyük bir kısmını bekleyen hazin son-
ayındır: Kürek mahkumluğu. Oysa sadece korsanla-
rın eline düşenlerin uğradığı bir son değildir bu. Devlet, do-
lup taşan hapisaneleri biraz olsun boşaltmak ve II. Feli-
pe'nin bitmek tükenmek bilmeyen savaşlarında gemilerini
yürütmek için suçluların eline kürekleri tutuşturur.

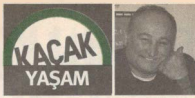
Hapishane koşullarının yanında kadırga mahkumluğu ha-
yattayken ölmek sayılırdı. Mahkumlar Majesteleri için kürek
çekmek üzere Barcelona, Valencia, Kartaca, Denia ya da
Malaga limanlarına götürülürler, burada gemilere dolduru-
lurlardı. Bütün gün kürek sallar, geceleri de güvertenin al-
tında bir pelerinle örtünüp uyurlardı. "Kralın kıyafetleri" is-
mini verdikleri tüm giysi dağarcıklan iki gömlek, bir çift iç
çamaşır ve renkli bir şapkadın ibaretti.

Pikaresk roman yazarlarından Mateo Aleman, Guzman de
Alfarache adlı eserinde kürek mahkumlarından birisi ölmek
üzere olduğunda, onun yerine acilen başka birini getirme-
leri comitre'lerine, yani kadırganın başına nasıl feryat figan
bağdırlıklarını anlatır. Quevedo ise "El Buscon"da kahra-
manının yoluna kürek mahkumları çıkarır.

*"Bunlardan başka dört tane daha vardı. Başboş aslanlar
gibi şahlanmışlar, hepsi de demir yüküldü ve kürek ma-
hukumuydular. Bir süre sonra krala hem karada hem denizde
hizmet ettiklerini söyleyebileceklerini söylüyorlardı. Kader-
lerine nasıl bu kadar gülerек baktıklarını pek anlayamıyordum
doğrusu"*, der şaşkın şaşkın Pablos.

Akdeniz, Hristiyan ve Müslüman rekabeti arasında çalka-
nıp dururken, Batı'nın Mare Nostrum'uyla Osmanlı'nın Türk
Gölü denge oyununa devam eder.

• CARONNI, F.: Baggaglio del viaggio compendioso.

Beyoğlu Hikâyeleri Oktay Güzeloğlu

GÖZÜME BAKAN İSKELE YAPARDI

Haa içiyorum, dedim ya, ben içtim mi, pislik oluyorum, sarhoş oldum, patlattım şeyi kafasına, şikayet etti, gittik, karakol'a komser, niye vurdu adama dedi, bak komserim, bu adam benim dostum olur, biktım bunun, benden içki parası istemesinden, bak sana bana 1.40 cm boyunda 50 kilo ağırlığında bir lokmacık kadınıym yahu, yeter utanırmıy mu? Bu kocaman adam, bacak kadınadan para istemeye dedim komser, şaşırdı bir şey diyemedi, bıraktı bizi eve geldik gene aynı terane, içki, kavg, dövüş, değişmez be kardeşim, bu hayat çok komik be, diye de ekledi. Emine abla 60 yaşında, dediği gibi bacak kaçar bir kadın, ömrü pavyonlar ve sekiizinci sınıf meyhane konsomatrisliğiyle geçmiş bu yaşamda da bir oğlu bir kızını da uyuşturucuya kurban vermiş acılı bir ana, abla acılarını anlatırken bile mizahi bir dil katar insanı güldürür, severim onu, rakıları tokuşturduk, sen de çok acılar çekmişsin be abla dedim, sorma be sorma. 60 yaşındayım, kimsem yok, çocuklarım öldükleri sonra, ben kendimi yokuşdan aşağı bırakmışm gidiyorum, dedi arkasından bir of of çekti, ben de üzölme be abla, bakarsın bir yerlerden talih sana da güler, kismetin dörser, dedim, dedim ama, söylediklerime ben de inanmadım, ulan kadını hayatı kaymış, ben de kalkmış talih, kismet tıraşı ediyorum, tam hödükük benimki, öf be sanki ben dediklerime inanmıyorum da yılların kaşarı Emine abla inanıyor mu? Nezaketken beni ve ismarladığım içkileri sevdiğinden dinliyor, inanmadığını da yol görmüş kibarığırından yüzüme vurmuyor, ama daha farklı söylüyor, bak oğlum, ben de

mu, ben de bilmiyorum. Bir lokma ekmeye, selam durmam gerekiyor. Onun için çok yorulmuş, ben mutluluğu bulmak için dört koca eskittim. Çocuklarım ikinci kocamdan. Onu biraz biraz sevmiştim eh ama erken öldü ha çok makbul bi adam değildi haa neyse be benim şarısına hep içkiciler düştü, şöyle sağlam bi koca bulamadım, inanı olsun bulamadım. Baba hayatım çok güzel geçti, fakat koca hayatım, fos...

Emine abla anlattıkça içiyorum, içtikçe anlatıyor, bacak kaçar ama maşallah içkileri peşpeşe götürüyor, onu dinlerken çıkartmadan inceliyorum, küçükük elleri, küçükükten biraz büyük göğüsleri, ne şışmanı ne zayıf bedeni, ama, gözleri bir başka bakıyor. Deriz yeşili, anlamı ve derin, Bu âlem de tahminim, onu bu yaşa kadar bu gözler taşımıştır, zaten o da sözleriyle bunu perçinliyor. Bak oğlum bana balık derlerdi, gözlerime bakarı bana iskele yapardı, sonra efkâr basıyor, hadi geçti be geçti vur hadi diyerek teselliyl i çki de buluyordu. Abla minyon olduğundan kurtarıyor yaşı göstermiyordu, ama çok dikkatli yakından bakmıyacaksn! Bak oğlum dedi, evet dedim, bak ben sabırla nöbet tutuyorum gelecek bir kocayı bekliyorum, bu hayattan çeksin alsın berii, isterse 80 yaşında olsun, artık kaldıramıyorum bu hayatı tam 40 sene oldu, dile kolay, dile kolay dedim ya bir diim ekmeye selam durmaktan yorulmuş, diyerek hayallerini koruyordu. Ah be Emine ablam, yapraksız ağaçlar arasında dolaşarak hayallerini kurutuyordu. Emine ablayı yakın tanıyanlardan da dinlemişim, hikâ-

miş, hayatı hovardalık maceralarıyla geçmiş, evliliklerinde dahi bu huyundan vazgeçmemiş, denizlerde hep kulaç atmış, karaya çıkmamış, çıktysa dinlenmek için az çıkmış, bu da güzel be Emine abla yaşayabildiği kadar kendine göre güzel yaşamış, bu âlemden zaten insanın ne umutları olur ki, yalnızca yakışıklı adam hayalleri dışında, o da başka bir şey söylemiyor zaten kendine acıdırmıyor, yalnızca hani bir prens gelsin onu evine götürsün, prens isterse 80 yaşında olsun, gelsin ablam eleği duvara asıp otursun ama bilmiyorum. Gözleri gene fıldır fıldır bakıyor otururken girip çıkanları kesiyor, tabi bana çıkartmadan, ama zaman o deniz yeşili gözleri mutsuz bakıyor, kahırlı, belki de bu hayattan sessizce çekip gi-

decek, çok dikkatlice baktığımda içirsin sıkıntısını görüyorum, saklayamıyor, gözlerinden zamarı zaman fırladı fırlayacak gibi oluyor. Zaman zaman da, o gözleri insanı her arı dövecek gibi. Bir ara "deniz yeşil'i gözlerinin bulutundan birkaç damla masaya döküldü, belli etmedi, rakısına sarıldı, yudumladı, eğer Emine ablanın elinden gelse, gücü yetse kendisini bu hayata taşıyanları bir sıçan gibi boğar, ama ablam hayatı biraz grıgrı almış, yalnız bir yolcu, bizlerin hiç hayal edemeyeceği yerlere kafasını alır gider, hani ya yaşamda da hayali gerçek olsa 80'lik prens gibi götürse? Ya yolda bırakırsa, işte Emine ablanın, içindeki bütün dalları kopar ve kurur... Elimden ancak yolunu açık olsun demek geliyor be Emine abla...

Belli başlı girdilerle uğraşırdım genellikle. Büyük başlı girdiler bende. Fridge dondurma yenilen zamanlar sınıfın en arka sıralarında kalmıştı. Korkakça yaklaştığımız yılanlar yalandan korktuğumuz kadar korkutucu değildi. Bu yılanların en büyüğü, günahların en günahına denk geldiği gündü yani kıyamet gününde; Fenerbahçe Galatasaray maçı çıkışı arkadan kafama atılmış bir 250 binlik bozuk para gibi dank etti. Sonra müdür bey, çeşitli dosyaları otoritesinin ispatı olarak burnuma soktu. Kimi zaman ve yetkinlik bızlı sıkıntıya sokucu emirler yedirdikten sonra suratımın tıkanmış olan bütün gözeneklerine işveli gelin gibi seğırtti odasına doğru. O anda anladım erkek adamın kozmetiğe neden gereksinim duymadığını. İş çıkışı yağmur yağmalydı, olmalıydı. Oldu da. Ben kaldırımdan yürümeliydim mecburi kaybedeni olarak, herhangi gıcık birinin arabası mutlaka olmalıydı, vardı da zaten. Yağmur benim kaybeden üniformamın üzerine çeşitli Ayşe teyze lekeleri bırakacaktı bu maçta ve ben kaybedecektim. Kay-

bettim ama ezilmedim. Arabanın altında... Toplumca sarıldık birbirimize, kenetlendik sıkı sıkıya... Belediye otobüslerinde...

Evlere şenlik, evlerde şenlik kutuları en iyisinden. Seyrettim, zaman zaman güldüm ağlanacak halimize. Ağladım gülünecek yerde. Müdür bey de aynı şeyleri seyretti. Kutu başında gözlerini kapatıp Discovery Channel'da duyduğu sesleri tatbik etti uykusunda. Uyandı-ğında tıktı ağzına, gitti götünden çıkardı. Baktı aynaya. Evet, beğendi kendini. Ellerini yıkadı ve temizdi. Koca kıçlı kansı bağırda içe-riden, içinden birkaç küfür geveledi müdürüm. Sonraki gün başıma geleceklerin tohumları atıldı çim adamın kafasının çok derinlerine. Kendisinin bile göremeyeceği kadar derine, taaa bilincinin altına. Sonraki akşam geç gelecekmış, toplantısı varmış çünkü. TOPlantı evet. Oğlanları sever bizim müdür. Ben de oğlan olmadığım için kaybedenim. Arkama fiziksel bir fallus sokurtmadığım için her gün yüzlerce sanal ve simgeseli girip çıkıyor. Bazı günler bir günde hazırlanması gereken yıllık dosyalar olarak, kimi zaman mesaiden sonra çekilmesi gereken yüzlerce sayfalık fotokopiler olarak, ve daha nice-leri. Şansal Büyüka, Erman Toroglu'nu sinirlendirince

uyanıverdim kabusumdan. Erman yine Uğurcuğuma yükleniyordu, elinde kendi şeyine benzeyen yeni dolma kalemi ile. Oynatıyorduk. Milletçe kafayı oynatıyorduk. Her gün insanlar ölüyordu. Amerika Türkiye'de terörizmi hortlatmayı ya da bir savaş çıkartmayı aklına bile getir-miyordu. Amerika bizi sevi-yordu, çünkü onları hiç zora sokmuyorduk. Her gün dururken Irak'takinden daha fazla insan ölüyordu.

Amerika, kendi kendini ka-zana koyup altını yakan ve kendi kendisinden yahni ya-pan bizleri, kendi kendimizi yemek olarak önüne servis yapan bizleri neden sevme-sindi?

Karnım acıktı. Kaybeden olarak evlenmemeliydim, evli olmuş olsaydım bile ye-mek yapamayan, beni ezen bir kanım olacaktı. Yani yine ben dışarı çıkacaktım. Az önce olduğu gibi. Bu saatte açık fast food da bulunmaz ki. En iyisi kokoreç. Bana da o yakışır. Bok ye!

Kahvaltı etmeye fırsat bu-lamamıştım. Karşımda

ASI VE KELEBEĞİN ÖMRÜ ÜZERİNE

müdürüm duruyordu. Koca bir senis suratıma suratıma meniler saçarak dün akşamki gerginliğini tıkanmış olan gözeneklerime boşaltıyordu. Erkek adamın ne cinsel bozukluğa ne de kozmetiğe ihtiyacı vardı. Zoraki metroseksüellerdik. 80'ler bizi iyi yumuşatmış. Müdür gitmiş. Ben hâlâ fırça yeme suratımı takınıp, onun biraz önce durduğu yere doğru bakıyordum. Bu içsel walkman'ı keşfettiğim iyi olmuş. Ama dur şimdi bana bakmaya başladılar. Kafayı yediğimi düşünmesinler.

Önümdeki dosyaya kaydı gözlerim. Neyin dosyasıydı bu? Neyse... Çay getirsinler, bana da. Yeni kalktım, kahvaltı bile etmeden oturdum buraya, ben de. Ofis sessizleşti aniden. Zamanı ögle yemeğine atlattım. Gittim ucuzundan pis hazır gıdalar tükettim. Canım çok fena bira içmek istedi, benim de. Kendimle özdeşleşiverdim satır aralarında. İkinci paragrafıla üçüncü paragrafın keşiştiği yerde dördüncü satırdan sonra bir bar var, orada biraz içtim. Uzun uzun aktı bira boğazımdan aşağı ve dünya dönmek istiyordu. Aslında yerden inmek istiyorduk. Ve devran, o da dönmek istiyordu. Başım dönüyordu, işe geç kalmıştım. Ben, ben miydim?

Sonra o işe gitmedi, ben gittim ve kim bilir daha kimler vardı? Var olmak ile var kalmak arasında iyi farkı yerleştirenlerle tanışacaktım ama meyhanede buldum kendimi. Herkes bir kişilik masalarda oturmuş, önlerinde içki yerine birtakım kağıtlar olan, ofis iste burası düpedüz ofis düpedüz lan! Alkolü dosyalara

sinmiş bir rakı şişesiydim. Tuvaletim gelince gerçekliğim aslında biyonik ritimli robotların içinde gelişen, görme çipinin fazla ısınmasıyla çalışması yavaşlayan işlemcinin yaşadığı bir yan etki olduğunu hissettim. Burnumun ucundan kafamın üstüne kadar geçen saniyelik bir karıncalanma anında, aynı o karıncalanmanın kendisi gibi hızla aktı bu düşünce. Yine aynı onun gibi yok oldu. Bir daha müdürümü görmedim. Sünnet olmuş sanırım. Birileri o çük kafalının kellesini kesmiş. Hava ne zaman kararı? Kokoreç mi yesem, yok yok. Bu gece daha dibe inmek isterim. Bana bi yarım uyukluk badem, acılı olsun!

Bu gece, bu sokaklar, bunların hepsi her gün gör-

tekrarlanışında; yani kısaca klasik monoton hayatımızın her gününü farklı algılarla çok farklı yaşayabiliriz. Ha hah hah ha yyy... Özur derim, biraz sinirlerim bozuk son zamanlarda.

Atlan da vururlar güzelim. Çöllerde koşursun bulanır bilinçler. Sabah olmalıydı ve bu titreme artık bir son demeliydi kendi içinde. Kalkmalıydım. Gözlerimi açtım ve yanımda yatan da nedir? Yarabbim! Müdürümün kafası! HAYYIIIR! Uyandım. İşte insanın kendine yapabileceği en klişe ve en iğrenç bilinçaltı oyununu yapmıştım. Ve sıkılmıştım kendimden. Nedir bu ya? Bu kadar mı? Yaratıcılık sıfır.

Güz mevsimlerinde kavruldu yapraklarım ve ben yine bendim. Hep olmak istediğim insan neredeydi?

datılmanın acısı birbirini takip etmemeliydi. Üzgündüm. Sızlayan yüreğime basan parmakları tuttum. Saydım ve sayısal tutmadı. Kendimi verdim güneşe sırtım soyuldu. Yaşam yansımalıydı harflere ve sayılara yaptım güneş ışığında bedenimin içindeki. Sıçradım. Gözledim. Gözleme gibi yanmış, kavrulmuş bedenimle döndüm güneşe. Ve Aydın'a referansa bulunmak geçti içimden: "Güneşe bakar yüzleriniz gözlerinizin içine bakamazsınız dal"

Suskun çöller, karabasan gölgelerde serinlettikleri kalplerini. Hayaller aktı hayaletlerden içeri. Hayalet! Emir büyük yerdendi ve acilen demiri kesmeliydi.

Geçtim tüm bunları bir kalemde ve kafam uyuttu.

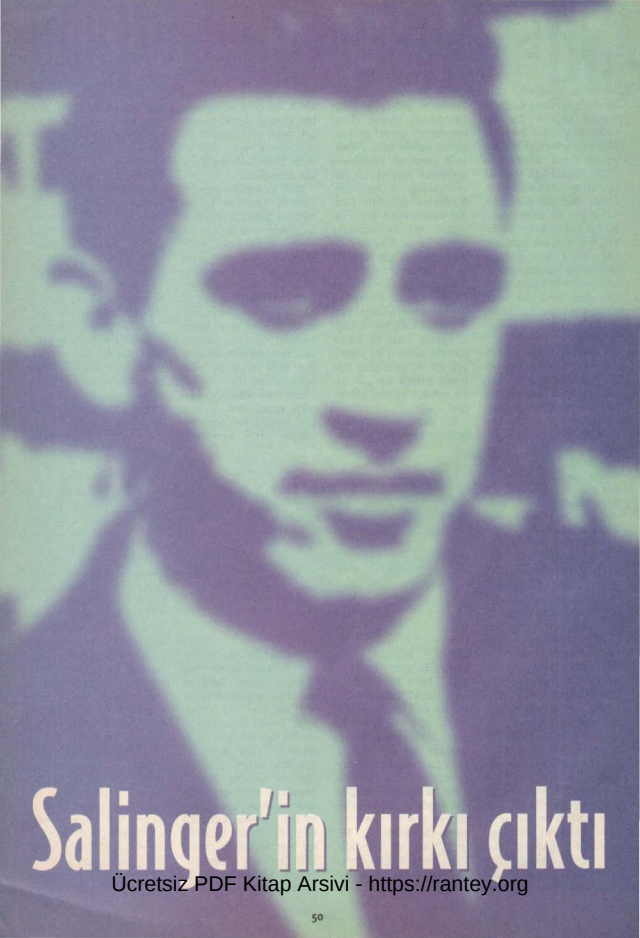
Sonra yazamadım günlerce ve bugünkü deneme de "Doktora git!" emriyle burada çayın içindeki şeker gibi dağıldı. Karıştırıldı baş ağrısıyla ve zihin tekleme-siyle. Gel-git frekansıyla zıplıptı durdu yatağımdan hep deniz kenarlarında.

Zulüm bittil! Mesai başladı. Müdür, ben ve diğerleri olay yerinde herhangi bir şeyin gerçekleşmesini bekliyorduk. Hiç bir şey gerçekleşmedi. O anda ayağa kalkmalıydım, gerçek deli olarak. Çekmedekdeki tabanca ile herkesi bir bir vurmalıydım. Dolmabahçe'de nöbet tutan askerleri sığıracmalıydım. Açtım, kokoreç yemeliydim aslında. Müdür odasına girdi. Kapısını kapattı. Çayın yanına simit de olsaydı barış... Saatler geçti... Güzel bir günde eve kadar yürüdüm. Balkonda çay içtim, simit yedim ve güneşten çıkarmak için yürüyüşe çıktım.

düğüm bildiğim şeyler. Bu gece "bu gece" bana bir tuhaf geldi. Sanki daha önceden hiç bu gece olmamış gibi. Anlatılabildim mi? Sanki bu sokaklar aynı sokaklar değil üzerinde her gün yürüdüğüm. Şu anda aklım ve duygularımın çalışma prensiplerinde bir aksama olduğundan algıda bozulma yaşıyorum ve yeni bir boyut kazandı böylelikle..... NE? HAY! Evet, ne diyordum, evet! Dedikim gibi algınızı bozarsanız ne olur? Aynı olduğu bir durumda, ve her

Dağlan dürüm dönerlerde aradım hep kayıp aşkılar. Yazık olmuştur geçen günlere ve benim mecalim bile kalmamıştı. Sıkılan mayonezlerde aradım hep kişiliğimi ve bi sıkımlık canım olduğunu duyuncaya sızladım yüreğim. 'Gariban sümüşü' terimi... Buzullarda süzülürüm; yılanlarla donmak üzere olan kalbimi arama kurtarma ekibiydik. Üzgün buzağılar içti hep sümüşümü. Mesai saati hep 09.15'te başlama-gündüm. Aldatmanın ve al-

Salinger'in kırkı çıktı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ölmedi, ama tam 40 yıldır yazmıyor **Salinger**. Yazmamak bir yana, kimseyle görüşmüyor, fotoğrafı çekilemiyor, nerede olduğu tam bilinmiyor... Oysa 1951'de yayımlanan "The Catcher in the Rye"la (Gönülçelen) sadece ABD'de değil tüm dünyada yeni yetmelerin aklını çelmiş, hem büyüklerin onlara, hem de onların etraflarına farklı bir gözle bakmalarını sağlamıştı. Yaşayan, ama 40 yıldır yazmayan (belki de yazıp yayımlamayan) bir yazarı bugüne kadar bu sayfalarda alışık olduğumuz üzere "hakkın rahmetine kavuşmuş" yazarlar arasına sokmakla mı ayıp ediyoruz, yoksa "yokolmaya" çalışmasına rağmen bizatihi onun hakkında yazmak mı ayıp, gerçekten bilemiyorum...

1951, ABD tarihinde bir dönüm noktasıydı. Hayır, başkanlık seçimleri yoktu, ya da ülke, alışık olduğumuz üzere yine başka bir ülkeye filan girmemişti. Dünya genelinde yapılan anketler kamuoyunun çoğunluğunun Amerika ve Amerikalılar'ı taparcasına sevdiğini de gösteriyordu. Olan biten, Beat kuşağının babası **Jack Kerouac**'ın "Yolda" kitabını tamamlamasıyla **J.D. Salinger**'in "Gönülçelen" kitabının yayımının aynı yıla denk düşmesiydi. Ama bu iki kitap "Amerikalı"nın sıkıntılarını ve Amerika'nın aksaklıklarını öyle çarpıcı bir şekilde ortaya koyuyordu ki, o günden sonra zihinlerde önemli değişiklikler oldu.

Gönülçelen'in ana konusu kaçılan okuldur. 17 yaşındaki Amerikalı yeni yetme delikanlı Holden Caulfield, Noel'den üç gün önce, Pensilvanya'daki koleji Pencey'den korkunç filan nottan yüzünden atılacağını öğrenir. Başta tekerlerinden korktuğu ailesi olmak üzere (çünkü bu atıldığı üçüncü okul olacaktır) kimseye bir şey söylemeden New York'a kaçmaya karar verir. Orada serseri gibi dolaşır, çok farklı bir yaşamla karşılaşır. Yaşlı arkadaşları, eski öğretmenler, taksi şöforleri, din adamları, fişahçiler... Sa vasa sonrasında bir yeni yetmenin gözünden gördüğümüz tam bir New York karışımıdır bu. Roman yaşsız bir romandır, çünkü yeni yetmeliğin isyanlarını anlatır.

Bu yüzden "**Gönülçelen**," o günden itibaren kriz halindeki teenage kuşağı için bir geçiş ayını niteliğini alır. Nafi ve tutku lu Holden Caulfield'in hayallere ve alırmazlığa yer vermeyen bir toplumdan kaçışı dünyada pek çok kuşağı etkiler. Milyonlarca genç onun New York'a kaçışını takip eder. Onunla birlikte ikiyüzlülüğe, tek tip insan yaratılmasına ve yetişkinlerin zulümlerine isyan ederler. Flört ritüeli ya da Hollywood korkaklığı gibi temel kurumlarla gülerek alay ederler. Beyzbol kasketlerini ters çevirirler. Hatta bir argo kokteyli olan Holden'in diliyle konuşmaya başlarlar artık.

"**Gönülçelen**" o günden bu yana 60 milyondan fazla satar. Bu satışı, **Salinger**'in kendi planladığı "gizemli" yaşamının kökünü olduğunu düşünenler de var.

AŞKINI CHAPLIN ÇALDI!

Jerome David Salinger 1919 yılının ilk gününde New York'ta doğdu. Manhattan'ın en gözde mahallelerinden Park Avenue'de büyüdü. Babası başkanlı, dini bütün, et ve peynir tuccarı bir Yahudi, annesi ise İrlandalı bir Katolik'ti. Kızkardeşi Doris'in ondan kaç yıl sonra doğduğu pek çok kaynakta yer almıyor.

Az sayıdaki söyleşilerinden birinde çocukluğunu Holden Caulfield'in çocukluğuna çok benzediğini söyleyen **Salinger**'in babasıyla arası mesafeliydi; o öldüğünde cenazesine de katılmamıştı. Genç **Jerome** çocukluk yıllarında "Sonny" diye çağırıldı. Durmaksızın çalıştığı ilkokuldan sonra Valley Forge Askeri Akademisi'ne gönderildi (1934-1936). Bu dönemde onunla olan arkadaşları keskin zekasını ve ince esprilerini hatırlıyorlar. 1937 'nin ilk beş ayını Avrupa'da geçiren **Salinger**, 1937-38 arasında Ursinus College ve New York Üniversitesi'ne gitti, 1939'da Columbia Üniversitesi'ndeki yazı derslerine katıldı.

Bu arada her gün mektuplaştığı Oona O'Neill adlı kadının sonradan kendinden yaşça çok büyük olan **Charlie Chaplin**'le evlenmesiyle ilk ciddi duygusal çöküntüyü yaşıyordu. Ana çok bel bağlamıştı. Kendisiyle evleneceğine inandığı için sevgisinin yerini zamanla nefret ve öfke aldı. Hatta **Chaplin**'e üstün gelmek için Hollywood'da edebi bir başan yakalamaya bile çalıştı. Fena da olmadı; yazdığı aşk mektupları sanat eseri olarak kabul edildi, çünkü hepsi birer zekâ ürünüydü. Bu mektuplardan birini okuyan herhangi bir kadın, yazarın eğitimli, zeki, yaratıcı ve eğlenceli olduğunu hemen teslim ederdi. Ancak **Salinger**, bir kadını etkilemeye çalışan bir erkek için hayali bir yazar olmuş, bu, kendi hayatında işe yaramamıştı. Biyografisini yazan **lan Hamilton**'a göre bu aşkın verdiği açk yüzünden birkaç kez hastaneye bile yatırılmıştı.

Yine 1939'da Story Magazine dergisinin kurucusu ve editörü **Whit Burnett** sayesinde kısa hikâyeler yazmaya başlayan **Salinger**'in 1941-48 arasında zamanın şık dergileri *Colliers*, *Esquire* ve *Cosmopolitan*'da 20 öyküsü yayımlandı. Ancak yazar,

Pek çok yazar ve yapımcı **Salinger**'in yasaklamalarına rağmen onu "vücuda getirmekte" tereddüt etmedi. **Sean Connery**, 2000 tarihli son filmlerinden biri olan "**Finding Forrester**"da (**Forrester**'i Bulmak) ona çok benzeyen bir karakteri canlandırdı. **Amerikalı Don DeLillo**, *fiction*'larından birinin merkezine **Salinger**'i yerleştirdi: "**Mao II**," **Bernard-Marie Koltès** 1977'deki "**Salinger**"da **Holden Caulfield**'e benzeyen bir yeni yetmeyi canlandırdı.

1954'ten sonra bu öykülerin yeniden yayımlanmasına izin vermedi.

MEÇHUL BİR EVLİLİK

Yazarımızın hayatını etkileyen ikinci önemli olay, hiç kuşku yok ki II. Dünya Savaşı'ydı. 1942'de askere çağırılan genç **Salinger** savaşta piyade olarak Normandiya Çıkmazı'na katıldı. Burada pek kolay kaldırılamayacak olaylara tanık oldu. Normandiya'da uçan cesetleri gördü, savaşın en korkulu anlarının yaşandığı **Hürtgenwald**'de kanlı sahneleri yaşıdı, Yahudi toplama kampları bulunduğu da da oradaydı... Özellikle bu sonuncusu onu iyiden iyiye sarımsıktı. Gerçi bütün gençliği boyunca annesinin Yahudi olmadığı, babasının "olduğu" ondan saklanmıştı. Ama o, tam da yarı Yahudi olduğunun bilincine vardığı sırada bu korkunç sa vashın ortasına düşmüş ve sar-

günler yaşamıştı. Yine de saşmas-
 boyunca yanından olan arkadaşları onun saygı-
 lı, cesur, hatta büyük bir kahraman olduğun-
 u söylüyordu. 1953'te yayımlanan *"With
 Love and Squalor / Esme İçin Sevgi ve Ya-
 sunlukla"* (Türkçe'de yayımlanan "Dokuz
 Öykü" isimli kitabın öykülerinden biri) adlı
 öyküsünde savaştan çıkmış yorgun bir as-
 kerin hayatını anlatır.

Salinger'in askerliğinin 1946'ya kadar
 sürdüğünü görürüz. Bu arada yazmayı
 da sürdürüyordu. Önce, Avrupa'da yazdığı
 öyküleri derleyip topladı. Ernest Heming-
 way'le Paris'te buluştuğunda bu öyküleri
 onunla paylaştı. Bu şehirde nasıl gibi ge-
 lecek vaadeden yazarlara poker oynadı,
 ama her zaman kazanan huysuz biri olarak
 kaldı. Huysuzluğu edebiyat alanında da
 kendini göstermeye başlamıştı. Hemingway
 ve Steinbeck'i ikinci sınıf yazar olarak gö-
 rüyor, Herman Melville'den övgüyle söz
 ediyordu.

Bazıları bunun geçersiz olduğunu söylese
 de kızı, Salinger'in ilk evliliğini 1945'te genç
 Fransız doktor Sylvia ile yaptığını belirtir.
 Ancak bu evlilik savaştan sonra Amerika'ya
 döndüklerinde son buldu. Salinger, 60'lar-
 da Sylvia'dan bir mektup almak için aç-
 madan yırtıp atmıştı. Bu onun "abartılı" ta-
 varlarından sadece biriydi.

Salinger'in skandal yaratan ilk hikâyesi
 1950'de yayımlanan *"Muz Balığı İçin Mükemmel
 Bir Gün"* oldu ("Dokuz Öykü" adlı
 kitapta yer alıyor). Ama onu zirveye ulaştı-
 ran, elbette 1951 tarihli *"Gönüllüler"*di. Kit-
 ap yazımların yayımlanmaz kült oldu, mil-
 yonlarca sattı.

1955'te bu kez İngiliz sanat eleştirmeni
 Robert Langton Douglas'ın genç kızı Claire
 Douglas'la evlendi. Aynı yıl kızları Marga-
 ret Peggy doğdu, sonra da oğulları. Bu ev-
 liliğe onlara ilk çocukla birlikte birçok pro-
 blem de getirdi. Daha sonra babasına rag-
 men onu anlatan bir kitap yazan Marga-
 ret'e göre Claire kendini evin içinde iki çocukla
 izole hissediyordu, babası bütün günü-
 nü ve bazen de gecelerini yaztığını yazdığ-
 ı sığınakta geçiriyordu. Claire birçok kit-
 ap yazan, doktora sahibi entelektüel bir ka-
 didi ancak Margeret'e göre asla iyi bir
 anne değildi.

ZITLIKLARIN ADAMI

1950'lerin ikinci yarısından itibaren New
 Yorker'da yedi garip kardeşten oluşan
 Glass Ailesi'nin birbirine bağlı uzun öyküle-
 ri yayımlamaya başladı Salinger. Bu seri
 öykülerden ilk ikisini *"Franny ve Zooey"*
 adıyla 1961'de, izleyen ikiliyi ise *"Raise
 High the Roof Beam, Carpenters and Sey-
 mour: An Introduction"* (Yükseltin Tavanla-
 nı, Ustalar ve Seymour: Bir Başlangıç) adıyla
 1963'te kitap haline getirdi. Glass Aile-
 si'ne ait son öykü *"Hapworth 16, 1924"* ise
 1965 Haziranı'nda yine New Yorker'da ya-
 yımlandı. Söz konusu iki kitap da ilgi gördü,
 hatta Time Dergisi 1961'de Salinger'i kapak
 yaptı ama yankıları Gönüllüler kadar olmadı.
 İşte Salinger, bu tarihten itibaren tek bir
 yazı bile yayımlamadı, "toplumsal sahne"yi
 terketti. 1964'de Salinger'in bu tepkisinin
 nedenlerinden biri, yayınevinin hayranların-

dan gelen mektupları okuttuğunu düşün-
 mesiydi.

50'lerde Zen Budizmi'ne merak saran ve
 yaşamını münzevi bir şekilde sürdüremeye
 mayleden Salinger'in aslında şöhrət söz-
 konusu olduğunda -en azından 60'ların
 ortasına dek- pek de münzevi olmadığ-
 ı görülyordu. Yaratatğı bu auramın kendine
 ilgi olarak döndüğünü farketmekle birlik-
 te, insanların ilgisinin azaldığını hissettiği
 zaman kendini bir şekilde hatırlatmaya
 başıyordu. Ya San Francisco'daki gazete-
 cileri arıyor ya da New York'ta beklen-
 medik bir anda ortaya çıkıyordu. Zıtlıkların
 adamıydı o; bazen çok uçlarda yaşarken
 bazen de çok fazla içine kapanabiliyordu.
 Çok katı kuralları olmasına rağmen her za-
 man bu kuralları kaldıracak, bozacak se-
 bepler bulabiliyordu. Mesela normalde or-
 ganik yiyecekler yerken, oğluya dışarı çı-
 pık pizza yedirdi de oluyordu. Budist
 inançlarına göre kendini dünyevi arzulan-
 dan uzak tutmaya çalışırken, yazarlığın
 getirdiği ilgiyle birlikte genç kızlara da göz
 kırpyıyordu. İl başlarda ordu taraftarı bi-
 riyiken sonra düşman olmuş, Hatta Valley
 Forge Askeri Akademi'sinden "cehennem"
 diye bahsetmişti. Hemingway'e özenmesi-
 ne rağmen onun sıkça eleştiriyordu da.

GENÇ KIZIN İNTİKAMI

Edebiyat piyasasından tam olarak çekil-
 diği, basını her türlü görüşmeyi reddettiği
 ve her türlü kişisel dokümanının ve fotoğ-
 rafının yayımlanmasını yasakladığı 1965
 Haziranı'nda, Claire Douglas'la evliliği de
 artık bitmeye yüz tutmuştu. Nihayet
 1967'de boşandılar. Daha sonra hayatına
 pek çok kadın girse de, bunlardan en etki-
 lisi Joyce Maynard oldu.

Salinger, yazarların fotoğrafının görünme-
 mesi gerektiğine inanırdı ama şu da bir ger-
 çek ki, Maynard'ın fotoğrafını yazdığı dergi-
 deki makalesinde görmeseydi onunla asla
 bir ilişkiye başlamazdı. Salinger 1972yılında
 ona gelecek vaadeden kariyerinde, şöhr-
 etle nasıl başa çıkacağına dair nasihatler
 içeren bir hayran mektubu yazdı. Karşılıklı
 gel-gitler her yazıda devam etti. Sonra Wind-
 sor'da bir restoranda buluştular. İkinci ziya-
 retindejoyce, Salinger'in yanınatışındı; o sı-
 rada 18 yaşındaydı.

Yıllar sonra anlattığına bakılırsa, May-
 nard konu sektegeeldiği zaman Sa-
 linger'la zorluklar yaşıyor, ama bunların zamanla yoku olaca-
 gına inanıyordu. Bir bebek
 sahibi olmayı düşünürken,
 hatta doğacak çocuklarına
 isim bile seçmişken cinsel
 hayatları olması gerektiği gi-
 bi gitmiyordu. Sanki sorun
 genç kızdaymış gibi 53 ya-
 şındaki Salinger, 18 yaşında-
 ki sevgilisinin seks terapistleri-
 ne bile götürdü, ama sonuç
 alamayınca bir yıl sonra terket-
 ti. Aralarında ilişkinin yolunda
 gitmediğini ve bir tane daha çocuk
 için çok yaşlı olduğunu da ba-
 hane etmişti. Ondan her şeyini
 toplayıp taşınmasını istedi-

ğinde yıkıldığını söylüyor Maynard, 18 ya-
 şında bir üniversiteöğrencisiyken 53 yaşın-
 daki Salinger'la yaşadığı 9 aylık romantiz-
 min detaylarını anlatıyor, Ekim 1998 tarihli
"At Home In The World" isimli kitabında.
 Ama bu kitap bütün eleştirileri de üzerinde
 topladı. Salinger'in ona yazdığı mektupları
 satmayı planladığı öğrenildiğinde, May-
 nard, Amerikan toplumu tarafından bir fırsatçı
 olarak damgalandı.

TAMAMEN KAPANDI

Salinger'e bir darbe de 2000 sonbaharın-
 da kızı Margaret Peggy'den geldi. *"The Dream
 Catcher"* adlı kitabında Peggy, babasını
 yenden yere vuruyordu. Aslında Salinger'in-
 kini değil, kendi yaşamını anlatıyordu: Ba-
 basının ilk edebi başarılarından sonra çekil-
 diği vahşi ve yoksul Cornish - New Hamp-
 shire'da nasıl büyüdüğünü, ailesinin ona ta-
 hammül edemediğini, çok az arkadaş oldu-
 ğunu, annesinin intihar teşebbüslerini, 11
 yaşında bir atın üstünde nasıl bekâretini
 kaybettiğini, 12 yaşında babası tarafından
 bir pansiyona yerleştirildiğini (Onun da dedi-
 ği gibi "bu belki Holden Caulfield fanları-
 nı şaşkınlığa düşürecek"), ardından Woods-
 stock'ta bir garajda çalışmaya başladığını,
 şizofreniye yakalandığını...

Margaret, elbette babası hakkında da il-
 ginc şeyler söylüyordu kitabında. Öncelikle
 Yahudilik karşısındaki "ikiyüzlülüğü"nü
 vurguluyordu. Gençliği boyunca annesinin
 Yahudi olmadığını, babasının Yahudi olduğu
 saklanmıştı Salinger'den. II. Dünya Sava-
 şı'ndaki çarpışmaların yanı sıra Yahudi
 toplama kamplarını görmesi üzerinde der-
 in izler bırakmıştı. Margaret, Salinger'in
 1950'lerden itibaren her türlü din pratik
 ve tarıkata duyduğu ilgiyi de açığa vur-
 yordu. Budizm, hinduizm, evanjelizm, sci-
 entoloji ya da bunların açılımı olan sağal-
 tım yöntemleri: Akupunktur, makrobiyoti-
 k, homeopati gibi... Kitabın en iddialı
 kısmı ise Margaret'in babasının bu sağal-
 tım yöntemlerini çişini içecek kadar ileri
 götürdüğünü söylediği bölümleri. Marga-
 ret'e göre babası, büyük yazarlar ve sa-
 natçılar gibi "etrafını ezen" bir adamdı.
 Annesiyle nadiren seks yapıyor, ama onun
 arkadaşları ve akrabalarını görmesine izin
 vermiyordu.

Hakkınızda bütün bunlar yazılıp çizilince
 siz ortaya çıkarmısınız? Bilmem.

Ama Salinger, bugün 86 yaşında
 ve üçüncü karısı Colleen'e ne ma-
 nastır hayatı yaşıyor her türlü
 görüşmeyi reddetmeyi sür-
 dürüyor. *"Benim dahiyane
 bulduğum, bana yazan en
 iyi arkadaş olduğum fikrini
 veren bir kitabı okumaktı.
 Ona ne zaman olursa ol-
 sunu telefon edebilmek is-
 terim. Ama çok sık ol-
 muyor"* diye üzülüyordu
 Gönüllüler'in kahramanı
 Holden Caulfield.

Siz Salinger'e bir telefon ka-
 dar yakın olmak ister mi-
 yiniz?

BENİM TELEVİZYONLARIM

Sanya Savaş

TRT yayınlarını ilk kez babamla yolumuzun düştüğü Ankara'da bir otelin lobisinde gördüğümü söylüyordum geçen ay...

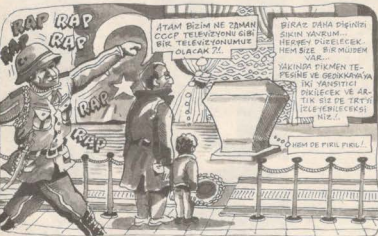
TELEVİZYON AÇILIYOR
TELEVİZYON AÇILIYOR
SAAT ON DOKUZUZ!

Bizim gibi Ankara'ya yolu düşmüş otel sakimleri aşığıya indirdiğimizde çoktan salonu doldurmuştu bile... Televizyonda bir çocuk programı vardı... Hala Levent Kurca mıydı o acaba diye düşündüğüm aklı kostümüne bürünmüş bir adam son derece basit bir dekorun önünde birşeyler anlatıyordu...

Bu program herkesi uyuttu da uyuttu... Tam eziyet dönü güyördü ki, salondakilerin imadına HABERLER yetti... Zaper Celasun(?) haberleri sürdü... SSCB televizyonundaki haberler gibi, hiçbir görüntü çıkmadı... Uzun uzun Zaper Celasun'u seyrettik... O da bitti KAKAÇ dizisi başladı... Sanki biraz eğlenir gibi olmuştuk... Ve süre doldu... Saat 22.00 de televizyon programı sona erdi... Ve İstiklal Marşı ve askerler!...

RAP RAP RAP

ATAM BİZİM NE ZAMAN
CCCP TELEVİZYONU GİBİ
BİR TELEVİZYONMUS
OLACAK ?!

BIRAZ DAHA DİŞİNİZ
SİKIN YANURUM...
HERVEY DÜRELECEK...
HEM SİZE BİR MÜSEM
VAR...

YAKINDA PİKEM TE-
FESİNE VE GÖKÜMAYYA
İKİ YANITICI
DİKLECEK VE AR-
TİK SİZ DE TRT'İ
İZLEMEKECEKSİ
NİZ?!

HEM DE PİKİ PİKİ!...

TRT yayınlarının uzun süre votan salıona yayılması teke-dükten sonra, çileli bir 'Pikikat Arıza Var' çanına 300 mikt... O dönem en fazla seyretilen dikkat arı-za var program' reytingleri zorluyordu...

PİKİKAT
ARIZA VAR

Bu arada "Nacer'li Mısraba"yı da unutmamak lazım ki, onun da haberi sayılır bir televizyon kışesi oluyordu mihi kısa sürede...

1974 yazı İstanbul'da Dünya Kupası daumlarının Neutron marka televizyon da Neutronlar galiba düşmesine basınca, dağılması en uzun süren tv olacak ki bu süre içinde bir kaç gel kaşımış olurduk.

60000L
GRUVE'İN NEFİS BİR KAFKA GÖLÜ
VE MAYER TEKS KÖGEDE!

Hatırlanacağı gibi o yıllarda televizyon markalarının da çok ananı vardı... Bu markalar toplam onyı geçmez di... Hatırlanması devam edelim... "Tos'lık'ık SİLİBÜR LORENZ" Geçenlerde o dönem en iyi televizyonu da SİLİBÜR LORENZ ler... Zengin televizyonuydu... Onu NORDMENSE İstendi... PHILIPS ve SABA da Rali vakit iai ailelerin tercih ettiği televizyonlardı... TELEFUNKEN, GRUNDIG, ARCELIK marka televizyonları ise dedemize enha düşük gelir grupları tercih ederdi...

O bütüli alet çoktan büyümesini kaybetti... Artık televizyonla insanı oynatılayan, insanın önüne saklanan bir şey var... Geçenlerde rastladığım bir reklamla birirelim... Bir eude yangını var... Çocuğu içinde kulmı anme dışarıda perşay fışan bağırtıyor... O sıra da iftayıye geliyor... Ve bir iftayıye çocuğu ailelerin iğinden korkarmayı başarıyor... Ve mutlu bir şekilde cebinde et marka gıdala- ta çıkarp uylor...

TELEVİZYONUNUZU
ATMAYI
UNUTMAYIN

Ah İsa dedim, ah Muhammed, ah ey tüm peygamberler bana yardım edin. Cennetinizde bana onu vaat edin. Surelerinizde ondan bahsedin. Fransızca bir şarkıdan kopup dudaklarıma düşen bir hece gibiydi. Uçuşan saçları güverte boyunca uzuyor ve yüzümü okşuyordu, ah Davut, ah Musa neredesiniz, onu görmelisiniz. Aklımı korumama yardım etmelisiniz. Tanrım sen de yardım et bana, biliyorum ki gönderdiğin beşinci dinin adını söylemedin bizlere, ama biz bulduk onu, sen söylemesen de bulduk, bize sunduğun armağanı, bizi sana bağladığı kadar yaşama da bağlayan o büyük sancıyı, ağrıyı, tutkuyu... Aşk'ı bulduk: Cennet ve ceheennemin yeryüzüne düşen gölgesini.

İşte o cennettir ki, işte o ceheennemdir ki; şimdi benim içimdedir, yüzümü bir tül gibi kşamakta, sırtımı kanatırcasına kırbaçlamaktadır. Suç ve ceza... kisi bir arada. Aşk gibi hayatın bütün numarası da burada, ikisini aynı anda yaşamakta. Onu izleyebilirim, onu açık mavi suların ortasında ilerleyen, martıların kıyasıya yarıştığı bu geminin güvertesinde sonsuza dek izleyebilirim. Onu martıların kadanına bindirerek tüm dünyayı gezdirebilirim, Panama'yı gösterebilirim. Bir zamanlar orada yaşayan La Santa Roja'dan bahsedebilirim. O Kızıl Azize'dir ki; bütün gemicilerin hayalidir, sudan sebeplerden birbirlerini öldürmelerinin ve en zor şartlarda okyanusun ortasında hayatta kalmalarının tek sorumlusu o'dur. Nice kaptan onun için rotasından sapmış, nice tayfa sallara atlayıp Panama'ya kürek çekerken dalgalara yenik düşmüştür. Bir büyüdü Kızıl Azize. Bazen gece parlayan hilâl, bazen rüzgârın getirdiği ince bir ısıklık... Uzun gecelerde, suyun çölünde yolculuk edenlerin

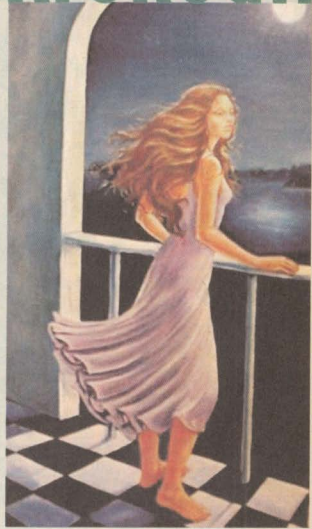
peygamberidir o, yol göstericidir ve şeytanlarıdır da, azrailleri, katilleridir... Bir bilinmezdir Kızıl Azize, tutkunun en kızılı, kadınların en azizesidir. Kutsal ve günahıtır. Cenneten koparılan elma kadar çekici ve onu almak kadar yasaktır.

İşte o Kızıl Azize, başka bir bedende tüm tutkusuyla güvertenin diğer ucundaydı. Gidip ona dokunabilir, onunla konuşabilirdim. Soluduğu havayı içime çekebilmek için derin derin nefesler aldım ve gözlerimi kapadım.

Vapur iskeleye yanaştığında, soylu on altıncı yüzyıl yolculuğum sona erdi. Gözlerimi açtığımda yerinde yoktu. Telaşla yerimden sıçrayıp yürümeye başladım, yavaş ama telaşlı adımlarla, sağa sola sendeleyerek ilerledim. Karmaşık bir insan topluluğunun içinde hemen seçti gözlerim onu. Vapurun halatlarının bağlanması beklenirken tam arkasına yerleşmişim bile. Sırtımı kırbaçlayan saçlarını burnuma dayamış içime çekiyordum. Okyanus gibi kokuyordu. Temiz ve sonsuz. Fırtınalı ve dingin. Cigerlerimde saçları dolaşıyor, ağzımdan saçları fışkırıyordu.

Nereden bakarsanız başarısız bir hayatım vardı, hiçbir kadında yeterince tutunamamıştım, işsizdim, beş parasızdım; umrunda değildi. Kokladığım bir tutam saçın huzuruna sığınmışım, mutluysam, gerisi önemi değil... Hayatım boyunca büyük ekran bir televizyonun olsun diye çalışmaya çalıştım, önce kışık, sonra yazlık bir ev, ardından bir arabayı aldıkdan sonra manzaralı bir yerden sokak topraklı bir mezar yeri satın alıp huzurluca ölmeyi beklemeyecektim. İçimde her gün 'Açlık' romanını yeniden yazan bir 'Knut Hamsun' yaşıyordum.

Soluyordum, saçları kızıl olan bir kadının saçlarını soluyordum, bu vapura onun için binmiş, sırf onu izlemek

için soğukta vapurun güvertesinde oturmıştım. Şimdi de dokunacak kadar yakındım işte ona. Bir kadına hiç bu kadar yakın olmamıştım belki de. Televizyonda bir film vardır şimdi diye düşünüyordum, özel bir Amerikan Birliği tüm dünyayı kurtarıyordu, diğer bir kanalda süperstarların sansasyonları patlıyordu, başka birinde sonu gelmeyen spor kritiklri yapıyordu.

Halatlar bağlandı. İnsanlar sel halinde akmaya başladı, durmak imkânsız, akıntı bitekne kadar hareket etmelisin, yoksa boğulursun. Enerji sarf etmedim. Nasıl olsa bitecekti bu karmaşa. İlerledik. Kala-

balık kaybolduğunda hâlâ peşindeydim. Ara sokaklara saptı, giderek daha da tenhalaşan sokaklara. Hava kararmıştı. İrice bir çanta taşıyordu omzunda, ağzı açıktı ve içindeki gazetelerin, dergilerin bir kısmı dışarı taşmıştı. Nasıl olduysa bir anda ana caddelerden birinde buldu kendini. Bütün o ara sokaklar benim bilmediğim bir kestirme olmalı diye düşündüm. Adımlarını hızlandırıp bir kafenin kapısına doğru ilerledi. Kapıyı açıp içeri girdi. Bir süre dışarda bekledikten sonra ben de ardından içeri girdim. Tek başına bir masada oturuyordu.

Masaların birbirine yakın durması içimi feralattı bir an ve bu feralığı hissettiğim anda onunla konuşmak niyetinde olduğumu anladım. Hemen arkasındaki masaya oturdumda garson kahvesini götürüyordu masasına. Hoş bir yerdi, sade ve zevkli dekore edilmiş. Duvarlarda pastel tonlar ağır basan portreler asılıydı, tanıdık bir portre aradım ama bulamadım. Şu sakallı olan Marx'a benziyor ama.. Her neyse. Beni farketmesini istiyordum, garson tam kahvesini masasına koyarken seslendim: Pardon! Garson bana doğru ilerlerken o da başını hafice yana çevirip gözücuyla bana bakmaya çalıştı, defalarca o şekilde insanlara bakmaya çalıştığım için, beni sadece bir silüet halinde gördüğünü biliyordum. Bu hoşuma gitti. Net bir görüntüyle, özellikle de kaba kemikli suratımla bir anda karşısına çıkmak istemiyordum. Siyah yumuşak kumaştan bir pantolon giymiştim, üzerimde sadece yakaları görünen beyaz bir gömlek, onun üzerinde de siyah bir kazak vardı. Kötü görünmüyordum. O ise tam olarak bedenine oturan mavi kumaş bir pantolon giymişti, siyah padesüsünü çıkardığında gördüm bunu. Üstünde bordo boğazlı bir kazak. Saçları omuzlarından dökülüyordu, kızıldı. Beyaz yüzünde gözleri iki siyah su damlacığı gibi duruyordu. Garson gelip ne istediğimi sordu: Sade kahve istedimiği söyledim. Çantasından bir kitap çıkarıp okumaya başladı, ismini göremedim. Kahvemi masama koyarken garsonun yüzüne baktım. İyi biri gibiydi, nazikti. Bana bakıp samimice gülümsedi, ben de ona gülümseyip teşekkür ettim. Biraz sonra tuvalette gider gibi yapıp ayağa kalktı, kadının oturduğu masanın yanından geçtim, amacım okuduğu kitabın ismine bakmaktı, başardım da. Dostoyevski'nin Krokol di kitabını okuyordu. Tuvalette aynaya bakarak saçlarını düzeltirken, bir an kendimle göz göze geldim. Ne var, diye sordum kendime. Gülümsedi bana: "Hiç değişmeyeceksin değil mi?" Ben de ona gülümseyip tuvaletten çıktım. Dönüşte kitaba yine gözücuyla baktım. İyi bir basıymıydı kitabın, sağlam bir cildi vardı, bendekinin aynıysın.

Masasının tam önüne geldiğimde durdum. Başını kaldırıp doğrudan gözlerimin içine baktı.

Sert ve kendinden emindi ses tonum, gözlerim gözlerinin, bu ne üret bakışına, bekle ve gör diyerek karşılık veriyordu. Sologu sologuma karşıtı, masanın üzerinde duran kahve fincanından yükselen duman bakışlarımızın ortasına gizemli bir buğu gibi yerleşti, dudaklarım yavaşça açılıp kapandı bir kaç kez. Kaşlarını çatıp beni dinledi, söylediklerimi duymayıormuşçasına gözlerini kısıp yüzünü hafifce bana yaklaştırdı. Dudaklarım kıpırdamaya devam etti. Başını eğip, masanın üzerinde bir ayna varmışçasına kendini görmeye çalıştı, saçları yüzünü kapadı, bir an sürdü tüm bunlar ama ben masanın başında dikilmiş konuşuyorken, her an saatler kadar uzun geçiyordu. Saçlarını tek eliyle avuçlayıp geriye doğru atarken, aynı zamanda aniden yüzü-

nü masadan kaldırdı. Gülümsüyordu. Sadece dudakları değil, gözleri, kırıpkileri, kaşları, alını, çenesi, yanakları... Bir bütün halinde tüm yüzü gülümsüyordu. Dudakları karanlık bir odanın kapısı gibi yavaşça açılmaya başladı, ışık geliyordu, gözlerimi ısıtacak, yüreğimi yakacak bir ışık... Birazdan karanlığın içinde bir çiçek buketi gibi parlacaktı. Sadece dudaklarını görebiliyordum, birbirinden ayrılan dudaklarını. Kuru kısımları açılarak yerini içerdeki ıslak yarısına bırakıyordu, acıklığı gibi baktım o bal yuvasına, o taze, kırmızı et parçalarına. Beyaz, yularak bir tabakta önüme sunulmuş gibiydiler, çatalımı batırmadan önce bir kaç parçaya bölüp, lezzetini çoğaltmak istiyordum. İki dudacı birbirinden uzaklaşacağı en son noktaya geldiğinde, ilk kelime sese dönüşmeye başlamıştı bile. Bir çağlayın olup, dudaklarından düşecek kelimelerle birlikte ben de kendimi aşağıya bırakmak istedim. Ağzından çıkan koca bir dil, iki metre kadar uzayarak boynuma sarıldı. Kesik ıslık sesleri çıkararak bir kaç defa dolandı boynuma ve beni sağa sola sendeletip, savurmaya başladı, gözlerimi kırmadan bakmaya devam ettim ona. Bir müddet sonra, dili boynumu sıkımayıp bırakıp nazikçe sandalyeye doğru sürükledi beni, oturma için sandalyeyi geri çekti ve oturunca masaya doğru adım sıra itekledi. Sonra da küçülerek ağzının içine geri döndü.

Anlayışı ve nazik davranışı için teşekkür etmedim ona. Zaten böyle davranmamıştı. Ben de kendi dilimi çıkarıp, biraz büyüttüm, uzattım, sonra da yanaklarında, boynunda ve duvardaki tablolarla gezdirdim bir müddet.

Masanın üzerinde duran kitabın bir kaç sayfasını bile dilimle çevirdim. Sonra da onun yaptığı gibi küçültüp geri yerine koydum.

Şimdi ikimiz de rakibimizin dışı olduğun biliyorduk. İkimizin dili de yeterince mürrekep yalamış, hatta mürrekle beslenmiş, bu yüzden de güçlü, kıvrak bir uzantıya dönüşmüştü: Yeri geldiğinde çatallaşıp zehirliyor, yeri geldiğinde yeni doğum yapmış bir dişinin memesi gibi emilip besliyor. İkimiz de biliyorduk, kolay olmayacaktır birlikte geçecek bir kaç saat, ama en azından keyifli olacaktı. Ara sıra, görkemli dillerimizi çıkarıp, birbiriyle, kanlar içinde kalana kadar dövüştürsek de, sonunda birbirini sevip sarılacaklarını düşünüyorduk. Bunu ilk anda anlamıştık. Yeterince demiydik anlamak konusunda. Bu yüzden gözbebeklerimiz gibi koyuydu giysilerimiz de. Garson kahvemi arka masadan alıp, oturduğum masaya getirdi. Gözlerimizi değil birbirinden ayırmak, kırmadık bile. Saatimi kolumdan çıkardım, pimini çekip durdurdum ve yavaşça masanın üzerine bıraktım. O ise gözlerini benimkilerden ayırmadan, el yordamıyla çantasından küçük bir parça kağıt çıkarıp, kahve fincanının içine batırdı. Ben zamanın önemli olmadığını ifade etmiş ve o da ıslanmaya hazır olduğunu...

Yeni Filtresiz, hususi kokulu bol dumanlı, gazeteniz

Çocuk Şenliği

KACAK
HABER/SÖYLEŞİ

İZMİR İMBATI

Savaş Ünlü

Diyarbakır Sur Belediyesi'nin düzenlediği "Beşinci Uluslararası Çocuk Şenliği" Mayıs ayında gerçekleşti. İran, İsveç, İspanya'dan gelen çocuk grupları dans ve müzik gösterileri sundu. Yerel giysilerle şenliğe katılan konuk ulusların çocukları ilgi topladı. Beş gün süren şenlik, kentin 17 noktasında halka ve çocuklara sunuldu.

Belediye Başkan Yardımcısı Hüseyin Kaya:

"Diyarbakır nüfusu on yıl da on kat arttı. Bizim Sur ilçesi bu göçün merkeziydi. Köylerini bırakıp gelenler Diyarbakır merkez de özellikle de Sur'da odaklandı. Yaşanan olaylardan en çok kadınlar ve çocuklar etkilendi. Çocuk sayısı da çok fazla. Köyde yaşadıklarında bu insanlar geçimini sağlayabiliyordu. Şehre gelince sahipsiz ve ilgisiz kaldılar.

Eğitim, sağlık açısından yetersiz büyüyorlar. Alt yapı çocuklara hitap etmiyor, ilgisiz ve sahipsiz kalan çocuklar çeteler oluşturmaktalar, kentte 30 bin çalışan çocuk, 3000 madde bağımlısı vardır.

Biz de böyle bir ortamda kamuoyu oluşturabilmek için çocukşenliği yapıyoruz. Yöre insanımızda aile bağları güçlü olmasa daha vahim olaylar çıkabilir. Aileler birbirineyardım ederek oluşabilecek gasp, hırsızlık, çetecilik gibi olaylar bir ölçüde engelleniyor. Sur semti, en fakir kesimin oturduğu, çocukların en fazla olduğu yer. Çocuklara dilencilik yaptırıyorlar. Böyle bir semtte şenlik yapmak bizce önemli. Uluslararası boyut katmaktaki amaç Ortadoğu'da yaşanan savaşa dikkat çekmek. Savaştan en fazla çocuklar etkileniyor.

Fazla uzağa gitmeye gerek yok. Irak'ta yaşayanlar ekranlarda evlerimize dek geliyor, çocukların durumuna üzölmek elde mi?

Amacımız çevre öökelelerinden katılan çocuklara farklı kültürlerin tanıtılmasını sağlayıp dostluöu yerleştirmek, dünyaya baş,

kardeşlik mesajlarını sunmak, parolamız "Çocukların renkleri farklı olsa da gözyaşları aynıdır." Çocuklar üzölmesin, yok olmasın, sevgiyle büyösünler.....' diye konuştu.

Çocuk şenliği kapsamında da çocuk öyköleri yarışması da düzenlendi.

Suzan Samancı ile de dostluğumuz satırlarda başlamıştı. İlk karşılaşmamız, 1993 yılı yazında Bodrum'da oldu. Muzaffer İzgü ile imza günümüz vardı. Muzaffer İzgü'yi ziyaret edince biz de tanışmış olduk. Kitap fuarlarında da karşılaşıyor, kısa da olsa söyleşiyorduk. Diyarbakır'a gidince karşılaştık ve son romanı **"Korkunun Irmağında"** üzerine konuştuk, söyleştik...

SizceDiyarbakır'dayazarolmak nasıl bir şey?

Önemli olan büyük kente doğmuş olmak değil, büyük kente yaşarış olmaktadır. Diyarbakır'da yaşamak, diğer kentlerde yaşamaktan daha farklı bir durumdur. Vaktinden önce olgunlaşmak, acıyı, hüznü, ağrıyı çok boyutlu olarak tatmaktır. Çok kültürlüleşilmektedir.

Öyküden sonra romana geçtiniz. Yayınevinizi de değiştirdiniz. Son romanınız Korkunun Irmağında Metis Yayınevi'nden çıktı. Neden roman? Romanınızı okuduğumda çok farklı tarzını olduğunu gördüm. Bu bilinci bir tercih mi?

Edebiyatın dalları arasında tercih yapmak istemem. Şiirle başlamıştım, öyküye yöneldim. Şimdi de ilk romanımı yazdım. Bu sıralamayı basamak olarak görmüyorum. Koskoca dünyaları ekonomik bir dille 2-3 sayfaya sığdırmak kolay değil. *Korkunun Irmağı* da kendini bana yazdırdı. Evet, farklı bir tarz. Aslında bunu edebiyat kuramcıları ve eleştir-

menlere bırakmak isterdim. Ülkemizde güçlü bir eleştirme mekanizması yok, bu çok üzücü. *Korkunun Irmağı* da, tam bir bilinç akışı tekniği değil, iç ses tekniğiyle yazılmıştır diye bilirim. Bilindiği gibi bilinç akışında olaylar arasında bir bağlantı olmadığı gibi sürekli kopuk çağrışımlarla karmaşık bir bilinçaltının yansımasıdır. Yazım kuralları da gözetilmez.

Sosyo psikolojik bir roman da dört üniversiteli Kürt gençnin kendilerini arayış ve savaş atmosferindeki korkuları, birbirine bağlılıklarını ayrıntılarla vermeye çalıştım. Ve elbette edebiyatçıların görevi, insanın nasıl savaş yaptığını değil, savaşın insan üzerindeki etkilerini yazmaktır.

Son dönemlerde yazarların başka yayınevlerine büyükbaşaralarlatransfer oluşuve yazarların billboardlardaki reklamlarına ne diyorsunuz? Reklamlara nasıl bakıyorsunuz?

İstese de istemesek de her şey bir değişim içinde; ama sanatın ve edebiyatın metaya

dönüşmesi, yazarların ve düşünürlerin sinicise bilinçlenmelerine müdahale edilmesi üzücü. Çünkü özgün ve gerçek yaratımlar özgür ortamlarda yerşerir. Reklam, usulünde olduğu sürece olabilir, gereklidir de. Bir bakıma bir yazar kendini hiçbir zaman bürokrasinin gözüyle görmemeli, nesnelerin esiri olmamalı.

Eserleriniz birçok dile çevrildi. Hangi dillere çevrildi, peki bu sessizlik niye?

Kitaplarım Almanca, Flemençe, İtalyanca, İsveççe, Kürtçe, İspanyolca'ya çevrildi. Şu anda da Fransızca'ya çevriliyor. Neden sessizlik olduğuna yanıt vermek istiyorum. Bunu okurlar değerlendirsün...

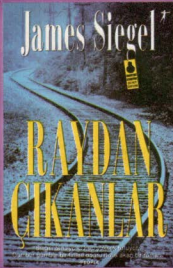
Yurt dışına da çağınıyorsunuz. Ülkemiz ile Avrupa ülkeleri arasında fark nasıl?

Mesleki olarak değişik mekânlara görmek, farklı yüzler ve sesler tanımak çoğalmaktır elbette. Bu farklılıklardan insanların değiştirip dönüştüren. Sosyal yapı, demokratik işleyiş ve mekân olarakıyice oturmuş bir

sistem. Bu yanıyla güzel; ama aşırı bireyselleşmenin getirdiği korkunç yalnızlıklar ve arayışlar da var. Edebiyattaki ve sa-nattaki içe yöneliş olaysız ve diyalogdan metinleri yazılma-sının bir nedeni bu değil midir? Bir de 80 sonrası savrulup ora-lara giden mültecilerin ölü ba-lık gibi bakan bakışların dilsizlikleri, sıkışmışlıkları ve isyan-larıdır insanı hüznölendiren. Söyleyecek ve yazacak çok şey var, bir dile geise bu yürekler. Bir dile geise bu diller.

Anadoluya farkı çok elbette. Bir kere duygularıyla sınırsız insan yüreğivar bizim ülkemizde. Her şeye karşın umudunu ve direncini kaybetmeyen çoşuklu insan seslerini Avrupa'nın soğuk, ruhsuz dünyasında gö remiyorsunuz. Bizler sıcak iklimlerin insanlarıyız. Her insan kendi yöre ve coğrafyasına benzer. Coğrafyamız bize ne vermişse onu yazanz.

BU LOGO EĞLENCENİN GARANTİSİDİR

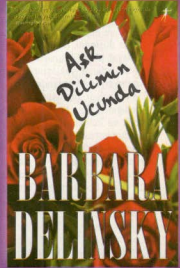
Reklamcı Chares'un banliyö treninde tanıştığı cazibeli Lucinda'yla birlikte fiziksel ve psikolojik şiddete uzanan, hayatını geri alma mücadelesi.

Kitaptan uyarılanan, Jennifer Aniston ve Clive Owen'lı film yakında!

Özel dedektif Kinsey Millhone, yıllar sonra Türkçe'ye dönüşünde bir para aklama çetesiyle uğraşır. Hareket hiç eksilmiyor, devreye tabii ki aşk da giriyor.

Grafton'un alfabe serisi polisiye kurmacanın unutulmazları arasında.

Gayrimişru çocuk Casey Ellis, hiç tanışmadığı babasından miras kalan evde bulduğu notlarla birlikte hayatını ve kendini yeniden keşfediyor.

İnsan kalbi üzerine içtenlikle düşünen bir yazardan nefis bir roman.

Onurlu bir yaşam:

SERVER TANILLI

Güzel hayatlara, özlemlere ve ütopyamıza yol açan, bir ömrü bunun için beklentsiz harcayan insanlar vardır, bir de bunun karşısı ve ortası, sağı ve solu düşbozumcular. Siyaset saçmalığından sanata ve yaşamın tüm boyutlarına kadar, tutkunun, aşkın, özgürlüğün anlamına açılım kazandıranlar ya da hayatın doğal reflekslerini çıkarıcı bir güdülenmeyle hiçe sayanlar. Aydınlanma tarihimiz bunun örnekleriyle dolu.

Bunu bir kez daha anladım Server Tanilli'yi gördüğümde. Yıllar önce bir köyde okuduğum kitaplarını anımsadım. Dünyayı değiştirmek istediğimiz yılları ve öncesini, sonradan öğrendiğimiz işkencelerle örtüşen mücadele yıllarını, Yorumlu ve Baranlı günleri anımsadım. Bulutlu özlemlere kapıldım. Yazdıklarıyla bize demokrasiyi, etik değerleri ve onurlu yaşamın ilkelerini öğretene bu bilim ve aydınlanma inanını karşımda görünce heyecanlandım. Mücadele yıllarının tüm izleri okunuyordu sert yüzünden. Tekerekli sandalyesinde oturuyordu. Geçen yıl Nâzım'dan şiirler okumak için gelmiş-ti, bu yıl ise nasıl bir eğitimin bizi onurlu kılaçağını anlatmak için. Sonrasında Ereğli'ye geçecek ve kendi deyişleriyle 'Erdemir'i sattırmayın' diye bağıracaktı. Yine kendi deyişleriyle 'göster-mese de' 70 yaşındaydı ve mücadeleden yılmamıştı. Anamlı bir hayatın insanıydı ve hep öyle yaşamıştı.

Paris düşlerini, özlemleri, sürgünleri ve 'hayat bilgisi' derslerini çok iyi bilen bu adama yaklaştım. Kitaplarını imzalarken arada tekerlekli sandalyesine yerleşiyor, ödünzür bir tavır tüm güzelliğinde, her türlü bozukluğu, alçaklığı ve ihaneti yerle bir edebilecek gibi duruyordu. Yalandan, çıkar ilişkilerinden, rastlantılar/kaypak yaşam-lardan, döneklitten ve sömüründen irak dürist bir insanın sert duruşuydu bu. Önce bu duruşun fotoğraflarını çektim. Sonrasında o Kaçak Yayın'ı inceleyen beraber fotoğraf çektik. 'Hayatı kitaplarınızdan öğrendik' dedim, duymadı. Elindeki silgi hayata özen ve yanlışlara tahammülsüzlüğün simgesel kanıtıydı. 'Sevgilerle, saygılarla' diye imzaladı kitabını. Kaçak Yayın onda kaldı. (Sevgi saygı-bizden olmalıydı oysa, hem de yazın ve mücadele hayatı boyunca. Ne çok insani yok saymıştık yıllarca).

'Türk Devrim Tarihi'ni yazan Server Tanilli'nin kürsüden izleyicileri selamlarken konuşma güclüğü çektiğini gördüm. Bunun ağız yapısındaki bir bozukluk nedeniyle bir buçuk yıldır sürdüğünü söyledi. 'Ama sakın kafamda çatlak olduğumu sanmayın' dedi. Bu geldiğimiz noktayı özetleyen müthiş bir sözdü. Algılama yöntemlerini değiştirenlere, popüler yaşamlara, yoldan çıkanlara, çizgiden kopanlara, döneklere, globalleşme yalancılarına, sanatı insandan koparan lobi ve kokteyl edebiyatçılarına, Picus tayfasına, kafasında, düşlerinde ve düşüncelerinde 'çatlak' oluşanlara müthiş göndermeydi. Sinemayı, müziği, resmi, edebiyatı insandan koparıp, düşlerin doğduğu nötr bir noktaya, bir ihanet ve saçmalık noktasına sürükleyenler, topluma sansatizlik hastalığını buluşturanlar; üretmeyenler ve hapsediğimiz dünyadaki soluksuzluğumuz geldi aklıma. Dans geldi... ve Irina. Dans, tüm çirkinliklerden bir arınma. Nihat Genç ve Cezmi Ersöz gibi yazarların güzellik sürecine ne çok şey kattığını, Can Yücel'in niçin hep okunması gerektiğini, dansa, sinemada ve yaşam örgüsünde yerel çıkışlardaki estetiği ve tınıyı ve aşkın/dansın hayata katkısını, anarşist tavrın insanı hiçleştirilene karşı radikal bir çıkış olduğunu her kez daha anladım. Çünkü bu güzel insana çok yakındım.

Köy enstitülerinin kapatılmasıyla bir

ülkenin geleceğinin nasıl karartıldığını, rastlantıların ortaya çıkardığı yöneticileri, illüzyon ustalarını, kapitalizmin halüsinasyonlarını ve korkularını, kültürsüzlüğün nasıl bu boyutlara ulaştığını anlattı. Ve bu boyutta Sibel Kekilli'yi yargılamak, sinemada Mehmet Emin Toprak'ı tanımamak, La Poete Travaille gibi yerel dergilere saldır-mak, basılı dergiler yerine edebiyat sitelerini yutturmak ve ekşisözlük aya-rında takılıp kalmak kolaydı. Şu net olarak anlaşıldı: Kültürel dönüşüm ve yaşayarak eğitim çirkinlikleri ortadan kaldırmak, hayatı kapitalizmin sanal öcülerinden ve ölümcül sömürüsünden kurtarmak, 'köy' yalnlığına ve Nazan'ın şarkılarındaki duruluğa var-mak için bir an önce başlamalıydı.

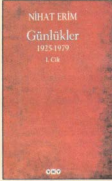
Konuşmasını 'yorgunum' diye sonlandırdı. Aydınlanma sürecinde çok az insan onun kadar yorulmuştu. Kafasında 'çatlak'la dolaşanlar bunu anlayamazdı. Böyle bir yaşam orijini-nalikten ayrı, çıkar orijinli tutkusuz ve donuk düşler evreninde yaşayanlara, evrensel telepatiden yoksun ka-lanlara, Afrika'nın borçlarını silen(!) G-8 yordakçılara, aşksız kalanlara, apartman yazarlarına, tepki için so-yunamayanlara çok ıraktı. Ve ancak insan için yazılan her satır, her dize, Dalı'ce her çöküş ve dansın İspanyol tati bizi ütopyamıza biraz daha yak-laştıracaktı.

Tanilli'nin varlığı bunu bir kez daha yaşattı, anlattı, anımsattı...

Kitap Arkası

NİHAT ERİM
GÜNLÜKLER
1925-1979 1. Cilt
11 Temmuz 1947

YKY
İnönü "Birbirimizi mi aldatacağız efendim? Baskı yapılmıştır. Valiler Halk Partisi için çalışmıştır ve bizim takdir ve teşvik görmüştür. Vaziyeti olduğu gibi görmek lazımdır. Bundan sonra yaptırmayacağım. Bir

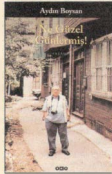
tarafından böyle beyanname neşret, öte taraftan bildiğini okur. Ben buna meydan vermeyeceğim" dedi. Tekrar İstanbul kısmi milletvekili seçimine temas etti. "Beni aldattılar. Başbakan, genel sekreteri gönderdim. Seçimin dürist yapılması için sıkı talimat verdim... Böylece olduğu halde sandıklara pusula tiktılar. Söyleyin bana ben parti şefi miyim yoksa birtakım külhanbeylerinin mas-karası mıyım? Bütün dünyaya beni rezil ettiler. Bundan sonra yaptırmayacağım" dedi.

İHSAN DENİZ
BUZ VE FİRE
TOPLU ŞİİRLER
HECE YAYINLARI
Esrarlı, büyüğü ve özellikle şehirlî bir şair tavrıyla kendini, eşyayı ve evreni şiirsel bir dille araş-

tıran, sorgulayan İhsan Deniz, yirmi beş yıllık şiir serüvenini; kendisi gibi 'arayan' herkese topluca sunuyor Buz ve Fîre'de.

AYDIN BOYSAN
NE GÜZEL
GÜNLERMİŞ!
YKY
"Ben yaşama kide-mime dayanarak diyeceğim ki, yaşama

sevincini arayıp ele geçirmek için, çaba göstermek gerekiyor. "Gözünüz kork-masın! Çaba dediğim için, büyük zahmetlere girileceği sanılmasın! Yapıla-

cak iş, sade ve bir gözlük takmaktan ibaret... O da ne mi?... Mizah gözlüğü, mizah... Bütün marifet bu."

HÜSEYİN KIRAN
MADDE KARA
METİS

... alın şimdi bu vahşeti gülle donatın/zafer tıkları istiyorum ve şenlik ateşi/bilgeler getirin boğazlarını kesin

hayvanlayın/ böğüren böğürtlenler sergileyin bana/ yarın iş hanlarını damarlarını açın/ kamu alanlarını paralayın pişirin bana/ yoncaları biçin toprağa varın oturun/ kurtuluşunuz nefrete ve toprakta...

ULUER AYDOĞDU
HAYAL / ET
HİÇ BİTMEYECEK
ÇÜNKÜ
PERVAZ YAYINLARI
6 Mart 1964'de Sa-

ray/Tekirdağ'da doğdu. İçgüdüyle, hayvanı, doğal olanı, öz-gürlüğü sevdi. Aşkı, şiiri, şenliği: "Ey kav-mim patikalara küs-me!..." 2001 yılında aşkın peşinde izmir'e geldi. 1994 yılında Prospero Yayınla-rı'ndan ilk şiir kitabı geldi: Yaşlı Büyücü-nün Memeleri.

JOSE LUIS VELASCO
HAREMAĞASININ
SIRRI

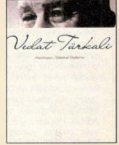
GÜNÜŞİĞİ KİTAPLIĞI
İspanyol yazar Jose Luis Velasco'dan, her yaştan okur için, gizemli bir kur-guyla kaleme alınmış, eşsiz bir tarih-sel polisiye. Ro-man, Endülüst, Eme-vileri döneminde,

farklı dinlerin ve kültürlerin bir arada yaşadığı İspanya'yı çarpıcı bir üslupla canlandırıyor.

VEDAT TÜRKALİ
EVEREST

"1 Mayıs'tan 1 Ma-yıs'a Vedat Türkalî Yılı" kapsamında planladığımız etkin-liklerden biri, Vedat Türkalî'ye armağan bir kitap hazırlamak-tı. Bu kitabın hazırlanma amacı budur... Bizler komite olarak Vedat Türkalî'nin

dostlarından bu ki-tapta yer alması için yazılar talep ettik. El-bette ki Vedat Türka-lî'nin dostları bu ki-taptakilerle sınırlı de-ğil...

Mayıs 2004-Mayıs 2005 tarihleri arası-nda ilan edilen "Ve-dat Türkalî Yılı"nın bundan sonra yapıla-cak olanlara öncülük etmesi dileği ile... Sebahat Özdemir

BUYRUK
HAZIRLAYAN:
FUAT BOZKURT
KAPI

Buyruk, sözlü öğreti ve şiir geleneğine da-yanan Alevi inançlar-nın, düzsöz ile yazıl-mış sayılı örneklerin-den biri; en önemlisi. Özgün yazmalar kar-maşık bir yumağı andırır. Söylence, tören,

ilke öğreti ve öğütler iç içe anlatılır. Buyruk aynı zamanda konu-yu bilmeyen, gele-nekle yoğrulmamış, sevi odunda pişme-miş kişilere de bir kı-lavuzdur.

KAKAÇ AKTİF

Merhabalar ben KaçakYayın seminerlerinden Fırat

Dergiyi takip etmeye devam etsem de, malesef seminer döneminde olduğu gibi görüşmüyorum. Seminer ve sonrasında uzunca bir dönem hiçbir şey yazamadıysam, ardından yavaş yavaş kalemin açılmaya başladı ve bençe çok daha yetkin ürünler vermeye başladım. Bu arada seminerler döneminde bize vermiş olduğunuz ödevleri de tamamladım. Adnan Hocamın vermiş olduğu bir ödevden yola çıkarak yazdığım, "Bin-Bir" isimli öykümü, AYKIRISANAT DERGİSİ'NİN ÖYKÜ YARIŞMASI'NDA BİRİNCİ oldum. Hem sevincimi paylaşmak hem de sizin ilham olduğunuz bu ödül için teşekkür etmek için bu e-mektubu yazıyorum. Seminer sırasında ve sonrasında bize verdikleriniz için çok teşekkür ediyorum. Umarım, bir gün bir kitap çıkartarak sizlere teşekkürümü en iyi biçimde gösteririm. Sevdiğilerime.

Mehmet FIRAT PÜRSELİM

Sevgili KaçakAdnan Özer,

Gecen sayıya ve daha önceki bir sayımda "Kanat Alıştıranlar" köşesine ürün gönderenler listesine ismini gördüm.

Lakin şiir anımda Kaçak dergisine yazılmaması istemiyeli, ricasıyle ürün göndermedim.

Bazan işbaşında (isim bilgasayarı icab ettirdiği için) arkadaşlarımla doğaçlama bir şeyler paylaşmak istediğim de onları listeden işaretliyip kendilerine mail yoluyla bunu iletiriyordum. Herhalde bir iki sefer Kaçak dergisine de kazara ya da bilinçli olarak göndermiş olabilirim. Hatırlayamıyorum. Zaten göndersem muhakkak şiirlerin yayımlandığı köşenini ismini belirtirim. Bu yüzden size zahmet vermiş oldum. En azından amacım bu değilse bile okumakla meşgul oldunuz.

Haa, yeryüzünde tek "Kaçak" Yusuf Saraç ben miyim? Yoo, hayır! Ama Rotterdam/Hollanda'da Kaçak'ın yolunu gözlüyor Yusuf benim tabii! :-)

En azından dergide isminin geçtiğini görmek de güzeldi.

Ürünlerim var tabii, hatta kendi çapımda yazıcın çıkartıp küçük kitapçı haline getirip hediye olarak arkadaşlarıma veriyorum. Belki sizinle ileride bir kaç tanesini paylaşabilirim.

Sabrımız için teşekkürler,
Yusuf Saraç, Rotterdam

Sevgili Kaçaklı..

Bir öğle sonrası. Haziran pazarlarından biri. Kaçak'ın haziran sayısı ellerde. Yürek ve dimağlarda mi acaba diye okumaya başlanış. Güneş etrafında, bir rüzgâr eşliğinde. Kaçak anlatı, bir huzurla okundu, okundukça huzur alındı. Türk kültür hayatının kaymakamları sırada, Vatan Haini şiirini, Nâzım Hikmet'in bir kez daha, çok çok geniş çoğunluğun da okuyacağına olan bir inançla, gökyüzünün engin görüntüsünü hazla doldurur gibi içime, bu güne dünleri karşılaştırarak okuyorum. 1962'den beri değişen ne, ancak; kütüphanede, Nâzım Hikmet şiirlerinde rastlamak da ayrıcalık mı sayılacak? Oktay Taftalı'nın

Kaçak anmasını okuyorken, arada sırada başımı kaldırıp Kaçak'tan bir müddet uzaklaşıyorum. Rüzgârın uçuşturduğu saçlarımı, düzeltmemek parmaklarımla, yazdan, kış için tahta parçalarıyla uğraşan 3-4 kadını da gözlemekten geri durmuyorum. Tekrar yazıya dönüşüyorum. "Çile" sini okuduğum şairin (Necip Fazıl) anlatıdaki kalitesine de dönmüş oluyorum tabii. Tahtaları balta ile kırmaya, parçalama başlayan kadının sömürge işi okuyor yazıyı. Beklenen ve Kaldırılmadık okunuyor sessize ama konuşuy istifiyecek. Kaçak yazar da Nafer Ermiş'in bir dilencinin hikâyesine kapılıp, sorularıla yoruluyor. İzmir imbatının üzerine. Tam ben de, bir Turgut Uyar kitabı bitirmiş ve en beğenilenlerini not etmişken, kaçak söyleşideki başlık ile çekişiyor dikkatim. Turgut Uyar'dan bihaber zamanı gençliği, dalyorum röportajın içine, bizim de alacaklarımız olacak mı diye. Siyah badili kış istop değil de voleybol oynarken, başarı sergiliyor aslında. Okumaya meyille, röportaja sığınıyorum, tekrar günün karmışesine çıkarak. Güldüğüm soru ve cevaplar, ısıltılı katkı balkon sefamda. Güzelidi.

Kaçak Nisan sayısı, Kaçak anlatı da, Cemzi Ersöz vuruyor yine yüklerini tam yerinden. "Acıyla üşüyen çocuk saçlarını durmadan seveceğim". Bir ince dal gibi kırılıyorum okuduğum hüznle, insana kendini anlatan, bütün iç ayıntılarını sunun bu yazın, kır yılda bir gibisini de okumuştum. Kaçak anlatıdan sonra, Pendik Kütüphanesi'ndeki iki kitabı da alınıp okunacak diye not alıyorum. Belki bu anlatı, okunacak bu kaçak okuru tarafından.

Günü Kaçak'la geçirdim ve aşkama uzayan saatlerde hayrat davranmadım, aşkımı ettim. Kaçak sanırım, bu pazar gününün göya 'tembel' görünün anlarını uzaklaştırmıştı gölgelerinden ve bürünmüştü salt gizime, Kaçak'ın kredisi bitecek gibi değildi ne olsa.

Bir Kaçak okurunun bir tek gününün naklettim.

İkbal getiren günler.

Kaçak'a emeği ve bitmeyen inceliği için minnet...

Beşyan Pektaş

Geçen sayıdaki yazım için, kütüphanedeki bir okur, yazıdaki Atilla Birkiye kitabını merak etti ve aldı. Yorumu sonra birlikte yapacağız.) Bir yerlerde iyi, güzel, doğru duruyor, Kaçak toplamış iyi, güzel ve doğruyuu...

Sevgili Aslan Özdemir:

Haziran sayısında yayınlanan şiirimi okuyunca çocuklar gibi mutlu oldum. Bu arada Alaşehir Yardım Sevenler Derneği Serhat Asım Türker Şiiryanışmasında ödül aldım. 2.ci oldum. Tekrar yayınlanan için şırı yolluyorum ama, lütfen bu yazacaklarımı da yayımla.

Son yıllarda yayınlanan kitap sayışı arttı diyorlar. Ama Edebiyat, köşel ve yerel yazışmadan payını aldı. Popüler Kültür, yazar ve şairlerimizin yüreğini rehin aldı. Adam kitabını 3-5 YTL'ye satıyor. 50 bin basıyor söz gelimi. Gazetede köşesinde kitabını pompalıyor. Ya da Hanfendi TV'de sunucu. Ben de bir kitap çıkarayım diyor. Neredeyse kendini "Sevgi Kelebeği" ilan ediyor.

Bunun adı sanat oluyor, edebiyat oluyor. Edebiyat dedikleri şey bu d enli ucuz mu? Söz gelimi Metin Kaçan dostum çok güzel şeyler yazıyor. Ancak zamanında medya onu linç etmişti. Şimdi o linç unutuldu. Metin Kaçan hâlâ yazmaya devam ediyor. Bugün Perihan Mağdeni yazdıklarıyla değil kavgalarıyla, polemikleriyle anmıyor. Melissa diye bir

İtalyan kızını meşhur ettiler. Niye masturbasyonluk deneyimlerini yazdı diye. Melissa bir Anna Frank olamaz ki.

Aynı şeyleri Cemzi Ersöz'ünde yüzüne söyledim. Bugün Sunay Akın da aynı tuzağın sarmalında. Her yerde gözükür, her polemikte olursanız, bir imza gününden diğerine, bir söyleşiden ötekine koşturursanız üretmeye fırsatınız kalmaz. Cemzi ve Sunay Abi çok güzel şeyler yazıyor, ama bu yüzden acaba kalıcı olabilecekler mi? Benimkisi dost eleştirisi. Adnan Özer'in e-mail adresi yok mu? Bende bir Kanat Alıştıran olmak istiyorum. Tüm Kaçak yayın ve bu vesileyle Metin Kaçan dostuma kocaman sevgilerimi yolluyorum.

Dr.Brahim Orcancı

Hamasetle yağrulan bir taşarılın
Apoletleri az kullanılmıştır
Geçen yıl çok yağmur yağdığını
Gümbürtüye gimişti
Şehrin Kurtuluş günü çünkü.

G(ece)

g(ece);
büyük bir kaygıyla,
yüzeyinden kayıp giden çocukları
yitişeceğini sanıyor.
kim bilir,
yıldızlarda o yüzden;
"yere inip aydınlatın toprağı,
çakıllar minik ayakları kanatmasını"
dedi.

Selçuk Erat - Şubat 2005, Gebze

Kırmızı Zamanlardan

saçların darmadagınık
kentin vitrin kolan semtlerinde
ve yalnızlık o beyazatlarla binen bir
prenses şimdi
acaba diyorum kendi kendime
ben neyi sevmedim de öyle öldüm
gökyüzünün maviliğinden
ya da neyi dümdüde öyle lanetlendim
çocukluğuma
bilmiyorum
bilmediğim gibi de yalnızlığın kurlarlık
besleyen ormanlarında
bir o yana bir bu yana dolanıp
durdüğüm aşkamların terkisinde
ağlayan bir adamın
annesini çalmadık kaderden
ve kaderden hiçbir zaman istemedim
sessizliğini çocukluğumun

İlker Gören

Merhaba Aslan abi.

Öykülerimi ilk kez olarak siz okuyorsunuz
kız arkadaşım dışında. O halde şiirlerimden
de size yollayabilirim bir tane.
Temmuz ayı için kendimi, Haziran'dakinden
çok daha fazla şarıştırdım. Aslında ne diyeceğimi
bilmiyorum. şiirimi beğeneceğiniz umuduyula...

Saygılar...

BELGESEL TADINDA AKŞE TURLARI

Aslanlarla
Sırtlanlar giybidi savaşımız
seninle!
Ne paylaşmayı öğrenebildik,
ne de sıramızı beklemeyi.
Birbirimize vurduk kaçık,

Tuhaf Bir Yazar Leylâ Erbil'de Etik ve Estetik

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi, değerli yazar Leylâ Erbil'in doğumunun 75., edebiyat yaşamının 50. yılı dolayısıyla bir sempozyum düzenleyecektir. Ocak 2006'da İstanbul'da yapılacak olan sempozyumdaki değerlendirmeye konuşmalar ve bilimsel bildiriler seçici kurulun kararına bağlı olarak daha sonra kitaplaştırılacaktır.

Başvurular

Sempozyuma bilimsel bildirileri ile katılmak isteyenler, adlarını, adreslerini, iletişim bilgilerini ve yaklaşık 250 sözcükten oluşan bildiriyi özetlerini 10 Ekim 2005 tarihine kadar posta, e-posta ya da faks yoluyla merkeze iletmelidir. Bildiri özetlerinde bildirinin başlığı, konusu, irdelenecek temel sorunsal ve incelenen yöntemi belirtmelidir. Seçici kurulun kararı en geç 7 Kasım 2005'te başvuru sahiplerine bildirilecektir.

Bildirilerin Niteliği

Sempozyuma sunulacak bildirilerde şu özellikler aranmaktadır:

1. Genellemelere ve bilinenlerin yenilerine dayanmamalı, özgün gözlemlerden ve metinler temel alan değerlendirmelerden oluşmalıdır.
2. Bir sorunsal çevresinde kurulmalı, bütünlüklü bir tartışma yürütülmelidir. (Düz dökmelerden, yazardan ya da başkalarından yapılan aktarmalardan oluşmamalıdır.)
3. Alıntılara kaynaklar açıkça ve tam olarak belirtilmelidir.
4. Sunuş metinleri, çift aralıklı olarak yazılmalı 10 sayfa ya da 2500 sözcüğü geçmemelidir. (Bildirilerin makale versiyonları daha uzun olabilir.)

Altı Nokta Körler Derneği ve Edebiyatçılar Derneği İşbirliğiyle Düzenlenen Öykü Yarışması

Konu: KÖR

Son katılma tarihi: 01/09/2005

KOŞULLAR:

1. Yarışmaya T.C. uyruklular katılabilir.
2. Altı Nokta Körler Derneği ve Edebiyatçılar Derneği'nin Yönetim Organları üyeleri katılamaz.
3. Katılımcılar, başta katıldıkları gibi "KÖR" konusunda yazılmış ve daha önce ödül almamış en çok üç öykü gönderebilir.
4. Her yarışmacı bir rumuz belirleyecek ve öykünün üzerine adı yerine bu rumuzu yazacaktır. Öykü A4 boyunda kağıtlara, 12 puntove çiftaralıklı yazılıp yedi kopya olarak hazırlanacaktır. Başvuru dilekçesi, gerçek ad, açık adres, telefon numarası, kısa özgeçmiş bir iç zarfa konulup kapatılacak, üzerine belirlenen rumuz yazılarak, öyküleriyle birlikte Edebiyatçılar Derneği'nin adresine taahhütlü olarak postayla gönderilecek ya da elden teslim edilebilecektir.
5. Öykülerin telif hakları sahiplerine aittir.
6. Yarışmaya katılan öykülerden ödül alanlarla birlikte yayımlanmaya değer görülen öyküler, Altı Nokta Körler Derneği'nin Altı Noktanın Sesliylekisi seçtiği dergisinde ve yarışma sonrası çıkacak kitapta bir kereye özgü ökümlere yayımlanabilir.
7. Yarışmaya katılan öyküler geri verilmaz.

SEÇİCİ KURULU:

1. Özcan KARABULUT
2. Cemil KAVUKÇU
3. Hasan Ali TOPTAŞ
4. Alper AKÇAM
5. Çiğdem ÖLKER

ÖDÜLLER:

Yarışmanın birincisine 1.500.- YTL, ikincisine 1.250.- YTL, üçüncüsüne 1.000.- YTL ödül verilecektir.

Katılım Adresi:

Edebiyatçılar Derneği,
Sakarya Caddesi No:32/15 Yenisehir / ANKARA
Tel: 0. 0312. 434 46 65

vurduk kaçtık...

Sevgilim,
biz birbirimizi çok

kanattık!
Aslanlara
Sartlanlar gibiymiş aşkımlar seninle!
Birimiz

hep aç kaldı

hep kanadı

hep öldü...

Düğümlerimiz

hep toktu

hep kanadı

hep katil oldu...

Aslanlara

Sartlanlar gibiymiş aşkımlar seninle!
Asla dost olamayacağımız
bir İÇGÜDÜ savaştı...

İ. Kürşat Çetin-Eskisehir

ZAMANSIZ GİDEN

ölüm trenleri geçerdi
zamanın içinden ansızın
bir seni göndermeye
elvermezdi yüreğim

yokluğunun gözyaşları
akar usulca yüreğimden
kırmadan incitmeden
usanmadan öğreten
bir senin gidişindi içimi
acıtan

bir seni göndermeye
elvermezdi yüreğim
bir kalbini gömdüm içime
bir de gözlerini...

Erdal Can'a...

MüzeYYen Kalın

Merhaba sayın
Aslan Özdemir.

Ben Gülcan Dure. Kahya da
matematik öğretmeniymiş.
Derginiz şiirlerime yer verirse
çok sevinirim. bir örnek gönderi-
yorum... Saygılarıl iyi çalışmalar...

bir yanım alkolizmin uçurum.
hangi boşluk korkutmaz ki
insanı?

Hangi dipsizlik dondurmaz ki
kanımı?

yine de sensizlik kadar kırar
mı cesaretimi?
sen bir ses ver, yankısı gelir.
yar; vadideysen bu uçurumda
inilir...

alabildiğince karanlık bir
yanım.

hangi gece ki örter şimdi
izlerini?

karanlık hangi seven günün
hazin kaderi?
kahpe bir gün müdür
doğurmayan sevgileri?
korkma; hayat hep böyle zifir
mı kalır.

yar; ışık de, bu karanlıklar
yakılır.

Nurgül'abla

Şu adam on metredir

Bizi izliyo

Çantamı sıkıttı kız

Abla korkmayın

Ben kapkaç değilim

Şahrim abla.

.....

Hayat engellerle dolu

sanki koca bir olimpiyat alanı

Ben anca Kayıtlı tutuyorum

Bütün engelleri aşıyo maşallah.

.....

Doktor bey

Hayalim çökacı veriyor bana

güzel kardeşim burası Beviye değil

psikiyatrist servisi

.....

Neyim var doktor bey

şu günlük dünyada

uçaylık hamilesiniz

A deli mi ne bu doktor

.....

Nurgül şu yıllık eşim

iki iki sene güzeldi

geri kalandan kanımı emdin

Ama ben kızılıyda çalışıyorum

cevdet.

.....

Hoca efendi

Ne okudu ezanı

para mara gitmez

kosa kes de

Aydın havası olsun

.....

yazgı

karpuş kavun

mikmek istiyom

civık civık şimdi onlar

ancuk gibi oh ne tatlı.

.....

Cevdet abi saçları ortadan ayırmış

Nurgülhanım topuz yapmış

Cafer bey Hitler modeline koşmuş

Kazım bey merasuyuşmuş

ortalık çok şahane olmuş.

Biz ayakta uyuyor.

.....

Öğlum ne yapıyorsun

şiiir yazıyorum baba

Aman da aman

büyük adam olmuşda

şiiir yazıyorum

kalemini ben alcam sana ehe ehe.

.....

Tayyar Abi

Bu dünyada ışıık hıızlı

manita tavlayan var mıdır

da vardır bu dünyadayıgënim.

.....

ne yapıcam

kimene dicem

uyumak

uyumak en güzeli

varmış batsın bu dünya

uyumak en güzeli

.....

Aslında ben de baba

olmak istiyom

cocum olsa bile

iki sene annesini emer

para mara gitmez

yemeçimesine.

.....

Dinle Anneciğiminle

rüyanda güzel müzik dinle

Ben yatağmda dağlıyorum sevgilim

için

sen güzel müzikler dinle

Öğlün yandı birdeli

kıza.

Hangi çeşmeye gitsen

Bir damla su

damlıyor

Dinle anne son

güzelsarkılardınle

.....

Öğlün yandı bir deli

kıza

Gök yüzünde yıldız

yok

Topraklarda yağmur yok

Öğlün yandı bir kaza

Bir çay demledim yağmalığa.

onun da suyu az geldi

bir bardak su ver anne

oğlun yandı bir deli kaza.

.....

Bu dünya neviğ de döner sevgilim

Atlantın koştu otlaklar

Senin sevgidin tarlalar

Heyyidi güzel köylükünle

Bensiz de döner dünya

.....

Benim yaşım kimin umrunda

Senin özlemlerine gitesen

Ekinler sararmış tarlalar

Hey çeşmeye giden kız

Bensiz de döner dünya

.....

Adın o kadar güzel ki

Nasıl geldim koca İstanbula

O güzel toprağın kızı

Bensiz de döner dünya

.....

Yaktılar koca köyü

Çırasen oldun kü ben

Artık ineklersütm vermeyor

Sensiz dörmaz bu dünya.

AKTİF ŞAİR HÜSEYİN

İzlenimcilik dünyayı ısk içinde çoğaltır. Aydınlanma devrim ve romantizm iç içedir. Bak kadının yüzündeki gülümseyişe; ne tatlı. Adamdaki mağrur havaya diyecek yok. Almış nesnelerin egemenliği dizginleri ele yağmur rüzgâra vermiş kendini birdenbire.

Ressam soruyor fırçayla kadın tualine elastik olmalıdır puantiyeli fırfırlar yoksa cehenne-me turnike!

Kaplanmışken her şeyi belli belirsiz bir isimsizlik

Cekiyorum ilmiğimi milim milim
Varıyorum çıktığım noktaya
Hep aradığım Kübra'ya

Kapanmayan yaralara merhem
Elden düşme yalnızlıklara
Kapadokyalı Meryem
Yemyeşil çevrem

Kaçırdığınız sayıları
üstelik çok
ucuza almanız için fırsat

Kaçırılanlar ve
arşivciler için

5'li
setler

Harman Ciltler

Gazete Bayiiilerinde

çocuk
yayın

İHTİYAR BALIKÇI ve KARADENİZ

ULA HAMİSİ...
HAĞAN 5 GÜNDÜR
UĞRAŞTIRAYISUN
İŞİNİ BİTÜRDÜM
AMA SEN DE BENİ
BİTÜRDÜN
DA...

Tuncay AKGÜN - Kemal ARATAN

KAZIM KOYUNCU

(1972-.....)

...Çocukken şiirle güzel
oynuyordum. Şairlerle
çok uğraşıyordum.
Bir ceket yaptırmak
istedim o zamanlar
İstanbul'a gelirken...,
şair ceketini)
geldiğimde şairlerin
köprü altına gittiğini
biliyordum. Kocaman
bir yalana hazırdım,
muhtemelen ne
ceketler diktirirdim
kendime... Köylüden
çıkıp gelmişim, orda
başkaşeyler
okuyordum, burada
başka başka şeyler
okumaya başladım.
Solcu bir babamın
solcu oğluydum.
Solcularsaçlarını
uzatmıyordu o zaman.
Dik yakalı devrimci
kazağı... O çocuk
doğru bir çocuktur. Hep
o çocuk oldum. Hiçbir
şeyi terketmedim.
Şiir yazamadım evet...,
vaktim yoktu.

kaçak
yayın

Resim: Melike Acar